

Ἡμεῖς δὲν ἐδημιουργήσαμεν τὰς ἡδικὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας ἀναπτύσσει σήμερον ὁ Ἑλληνισμός. Αὗται ἦσαν μέσα του, ἦσαν ἐν μέρει εἰς λήθαργον, ἐκοιμῶντο. Ἡμεῖς τὰς ἀφυπνίσαμεν, τὰς ἐσυντονίσσαμεν καὶ τὰς ἐδέσαμεν πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἐπομένως τὸ ἔργον τὸ ἰδικόν μας ἦτο ἕως ἐκεῖ. Τὸ ὑπόλοιπον καὶ τὸ δαῦμα, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται, εἶναι ἔργον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Καὶ δι' αὐτὸ ἔχει τὴν ἀξίαν του, διότι ἔργα ἐνὸς ἀνθρώπου δὲν ἔχουσιν ἀξίαν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Ι. Τζήνα
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36000

^ς
Η ΝΕΟΤΕΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοὺ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικου-
μένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερ-
νήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ τὸ
ἐκπρωσώπει, ἀναπληροῦμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερ-
νητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς

Ἀπὸ τὸ ξεχείλισμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐνδουσιασμοῦ

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΑΣ

Τὴν Ἑλλάδα ποὺ τόσον ἀγάπησες
καὶ γι' αὐτὴν λαχταροῦσες νὰ ζήσης,
στὰ οὐράνια τώρα πὺν πέταξες
ἀπροσάλευτα μὴν τὴν ἀφήσης.

Στὸν Οὐράνιο Πατέρα σὺν φθόσῃ,
τῆς Ἑλλάδος Πατέρα χρυσέ,
εἶμαι πὲς Τοῦ ἡ Μεγάλῃ λαμπάδα,
ποῦ ἡ Ἑλλάδα ἀνάδει γιὰ Σέ.

Μὴν ξεχάσῃς τὰ δόλια παιδιὰ σου,
λατρεμένη ΜΕΓΑΛΕ ΠΑΤΕΡΑ,
καὶ τὸ ἔργο σου ὀρκίζομαι ὅλοι
θὰ τὸ δῆς τελειωμένο μιά μέρα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΩΤΙΑΔΟΥ
Φαλαγγίτισσα Ὁμαδάρχης
15ου Ὑποτομέως

ΕΝΑ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Τὸ ἀκόλουθο γράμμα ἐστάλη ἐκ Γα-
στοῦνης πρὸς τὸν ἐταῦθα ἱατρὸν κ. Διον.
Πατελάσην ἐκ μέρους τοῦ νεοῦ ἀνιψιοῦ
τοῦ Διαμαντῆ, ζητοῦντος παρ' αὐτοῦ τὴν
ἀδελφὴν καὶ κατασχῆ ἑβελοντὴ νοσοκο-
μίου, ἡ ὁποία καὶ τὸ ἐβόθη.

Ἐν Γαστούνη τῇ 20ῇ Δεκεμβρίου 1940
Σεβαστὲ μου Θεέ,

Ἡ Πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα, ἡ χιλιό-
τραγουδημένη χώρα τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ὁμο-
φίας, ἡ χώρα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἡ ψοῖρα τοῦ
ἔταξε γιὰ σκαπὸ ἕνα κοσμημένο ἀγῶνα γιὰ τὴν
ἐπικράτησιν τὸν πῶ ἐυγενικῶν ἱδανικῶν, τοῦ
δικαίου καὶ τῆς λευτερίας, ἕνα ἀγῶνα γιὰ τὴν
διατήρησιν καὶ τὴν καλλιέργειαν μιᾶς τοῦ ἡ-
θικοῦ ἀνθρώπου, ἡ χώρα ποῦ σ' αὐτὴν κα-
νὲς αἰσθάνεται πῶ ἔντονα, πῶ συγκλονιστικά
τὸν μεγάλο καὶ θεῖο προορισμὸν τοῦ, μᾶς ἐ-
κάλεσεν ὅλους, νέους καὶ γέροντας, παιδιὰ καὶ
κορίτσια, μορφωμένους καὶ ὄχι, στὸν σκληρό,
ἀλλὰ ἐνδοξο ἀγῶνα τῆς.

Καὶ τότε ἄλλοι πήραν τὸ ὄπλο, μὲ βαθιὰ
ριζωμένη τὴ φλογερὴ πίστι καὶ μὲ εὐγενικό
ἐνθουσιασμό, ἄλλοι τὸ χαρτί καὶ τὴν πένα,
ἄλλοι ἐβραίων μὲ δάκρυα περηφάνειας τὸ
παχὺ ἡ ὀδύνητο πορτοφόλι τοῦ σ' ἀγία τῆς
χέρια καὶ ἄλλοι τέλος πήραν μαλλὶ καὶ βε-
λόνα. Καὶ μὲ μιὰ λέξι ὅλοι, καὶ ὅλοι, καὶ
κάνουν γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς γλυκεῖας μας Πα-
τρίδας.

Μὰ ἐγὼ ὅμως τί ἔκανα; Τίποτα! Ναι τί-
ποτα! Ἀγαπημένε μου Θεέ, εἰμαι σχεδὸν 20
χρόνων παιδί, εἰμαι στὴν ἡλικία ἐκείνῃ ποὺ
ὁ συνασθηματικὸς τῆς κόμης ἐβαλε πολλὴ λε-
πτός καὶ εὐαίσθητος, στὴν ἡλικία ἐκείνῃ ποὺ
τὸ φιλότιμο λίγο κέντημα θέλει γιὰ νὰ ξεπρο-
βάλῃ ὑπερήφανα.

Κι' ἐστὶ τώρα αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου
πολὺ μαχητὰ, τὸν θεωρῶ μικροσκοπικὸν καὶ
ταπεινόν, μ' ἕνα λόγο τὸν συναίνεσαι κυρι-
ολεκτικά.

Μὰ δὲ μὲ πῆτε: παιδί μου, ἀφοῦ ἡ Πα-
τρίς δὲν σ' ἐκάλεσε καὶ δὲν σ' ὑπεχρέωσε νὰ
τὴν ὑπηρετήσῃς, γιατί λὲς αὐτὰ τὰ πράγματα
σὺν νὰ εἶσαι κανεὶς λιποτάκτης;

Θεέ μου: Ποτὲ μεγάλος ἀγῶνας καὶ μεγά-
λα ἔργα δὲν πετυχαίνουν μὲ τὴν ἀπλὴ συναι-
σθησὶ τῆς ὑποχρέωσης, ἀλλὰ μὲ τὴν βαθειὰ
καὶ πραγματικὴ κατανοήσιν τῆς σημασίας τῶν,
μὲ τὸν ἐνθουσιασμό, μὲ τὴν πίστι, μὲ τὴν ἀ-

ΕΤΟΣ Γ' - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωκάρους 19
Ἀριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094
Ἐποπτείας Συντάξεως 34-425
Ἀρχισυντάκτου 593-830

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωκάρους 19

Ἀριθ. Τεύχ. 19-8 Φεβρουαρίου 1941
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀποδείξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφήν τοῦ Γεν. Γραμ-
ματέως τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε. Ο. Ν.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Μελῶν καὶ μὴ
μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικὸς) Δρ. 160 — 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ 80 — 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ 40 — 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Ἀγγλίας 1
Ἀμερικῆς Δολ. 1
Αἰγύπτου Λίρ. 1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιω-
τικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινοτήτας),
Σχολικὰς Ἐφορεῖας καὶ ἐπιχειρήσεις ἐν
γένη ΕΤΗΣΙΑ Δραχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε. Ο. Ν.

δὲν βρίσκεσαι στὴν φάτην. Σ' ὁραματίζομαι νὰ
τρέχῃς στὰ πεδία τῶν μαχῶν ἐν μέσῳ τῶν ἡ-
ρωϊκῶν νεκρῶν τείνοντας σ' αὐτοὺς τὰ χέρια
σου μὲ καλωσύνη. Στὰ νοσοκομεία τὰ χέρια
βάλλομαι στὴς πονεμένες καρδιὰς τῶν ἡρωϊκῶν
τραυματιῶν. Στὴς πονεμένες μανῶδες καὶ δι-
κούς μας νὰ τοὺς παρηγορήσῃς. Καὶ τέλος σι-
μου!

Γονατιστὸς στὴ θεὰ αὐτὴ ἀποκάλυψι προ-
εὔχομαι σὲ Σένα: «Φύλαττε τὸν Στρατὸν μας,
τὴν Ἑλλάδα μας, τοὺς δικούς μας καὶ μένα».

Βόρειον Μέτωπον Ἀλβανίας
Στρατ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
Μ. Ἐπιτελεῖον. Μονὰς 840/1, Τ. Τ. 251.

ΣΙΔΕΡΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Τὰ τάνκς κομματιασθήκαν... λυγίσανε τ' ἀ-
κεῖ ψηλά στὸ Σμόλικα... στὸ Μόραβο...
Παλεύει ἡ ζωντανὴ ψυχὴ στὴν ἐξμυρία...
ὅπως καὶ πάλι πάλεψε κατὰ τὰ χρόνια κείνα.
Ἐμπρός Ἑλλάς μου πάλεψε... Ἐμπρός καὶ

ἐκείνα ποὺ σὲ κάμναν ἀθάνατη... αἰώνια.
Στὸ ὁρμό σου τρισένοδον προχώρα σὺν καὶ
καὶ κράτησε ψηλά πολὺ τῆς λευθερίας τὰ φῶτα.
Ἐκθαμβοὶ στέκουν οἱ λαοὶ μπροστὰ στὰ Τρό-
καὶ αὐθόρμητα τὰ χεῖλη τῶν βλογαῶν τ' ὀνομά-
ζουσι.

Φιλία τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1940.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΛΕΜΗ

Ο ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ ΗΡΩΑΣ

Τ. Τ. 212 τῇ 8-12-40.

Μάνα, ἀλάργα ἀπόμεινα, στοῦ Μόραβα τὴν ῥάχη.
Πέρασαν οἱ συντρόφοί μου γιὰ τὴ βουνοπλάγια.
Δὲν τέλειωσαν ἡ μάχη.
Μανούλα μου, ἔχε γειά.

Μὲ καρτεροῦν. Ἀπόδρασε. Κι' ἐγὼ στὸ μο-
Χαλάσματα καὶ λείψανα. Καὶ μιά μορφή αὐ-
π' ὄλο πάει νὰ γείρη. [ιστηρή]

Τριγύρω φωτιστέφανο σὺν νὰ μὲ καρτερῇ.
Μοῦπε τῆς μόνας τὴν ἐδὴ καὶ τῆς ἀγαπημένης
τὰ εὐτυχισμένα δάκρυα εἶδα νὰ μὲ θερμαίνουν,
σὲ εἶδα νὰ περμιένης,
καὶ χάθηκεν τὰ δάκρυα. Στὸ ὕψωμα ἀπομένουν

Θεῖες ἀνέρες μορφές — οἱ δύο μου ἀγαπη-
ἡ Δόξα πλέκει στέφανα καὶ δίπλα ἡ λευτεριά.
Μένουν δοξασμένες.
Μοῦ χτίσαν τὸ καλὺθι μου πρὸς τὴν ρεματαριά.

Νύχτα, μὰ τὰ ὕψωματα φεγγοβολοῦνε γύρα,
Σὰς στέλλουν χαίρετάματα οἱ δύο Ἀγαπη-
[μένες]

Τὸ θεῖο ἐδὼ τραγοῦδι τοὺς μᾶς τραγουδαῖ ἡ
Μανούλα μου, ἔχε γειά. [λύρα]

Κ. ΚΑΒΡΕΝΤΖΗΣ

Ἐφεδρος ὑπαρχὸς
Ἐπιτελεὶς Α 275 Φάλ. Θεο)νίκης

«H Νεοφάνια»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ὁ Ἐμπνευ-
στὴς, ποὺ εἰς ἀδιάλειπτον ἀνάτασιν μόχθου διήνοιγεν
εἰς τὴν θεοφορῶρητον αὐτὴν Πατρίδα τὸν δρόμον πρὸς
τὴν μεγάλῃν τῆς ἀνθησιν, μετέστη εἰς τὴν Ἀθανασίαν.
Θὰ ἦτο πειρασμὸς βλάσφημος καὶ τὸ νὰ διερωτηθῇ
μόνον ὁ ἔσχατος Ἕλλην διὰ τὴν Ὑπερτάτη Πρόνοια
μᾶς ἐπεφύλαττεν αὐτὴν τὴν δοκιμασίαν. Ἐχομεν τό-
σον ἄπειρα καὶ τόσον πλοῦσια τὰ δείγματα τοῦ ἐλέους
καὶ τῆς εὐνοίας ποὺ μᾶς ἐπεδαψίλευσεν ὁ Θεός, ἀπὸ
τῶν πρώτων στιγμῶν τοῦ ἀγίου μας πολέμου, ὥστε
θὰ ἦτο ἀσεβὴς καὶ ὡς σκέψις ὁ φόβος, μήπως «ἀπε-
στράφη τὸ πρόσωπόν Του ἀπ' ἡμῶν». Ἰσως κοντὰ εἰς
ὅλας τὰς ἄλλας, τὰς ὁποίας προσέφερε πρόθυμον τὸ
Ἔθνος, ἡ θυσία τοῦ Πρώτου ἐξ ἡμῶν, τοῦ Ἐκλεκτοῦ
τῶν ἐκλεκτῶν, νὰ ἡθελήθη ἀπὸ τὴν ἀνεξιχνίαστον Βου-
λὴν διὰ νὰ καθαιγιασθῇ καὶ στερεωθῇ ἐπὶ πέτρας ἀρ-
ραγοῦς καὶ ἀκρογωνιαίας, ἀμετασάλευτος, ὁ ἐλληνι-
κὸς μας θρίαμβος.

Κατεκάη ἡ λαμπὰς ἡ μεγάλη καὶ ἡ πάμφωτος, ἡ
ἀνατεταμένη καὶ ὕψηλῃ, ποὺ ἀνηλίσκετο ἐπὶ νύκτας
καὶ ἡμέρας, ἀκοίμητος, ἐπάνω εἰς τὴν Χώραν αὐτὴν.
Κατεκάη καὶ ἔσθθεν. Ὅμως πρὶν σθῆσιν ἐπρόφθασε
νὰ μεταδώσῃ τὴν φλόγα τῆς, φλόγα ζωσαν θελήσεως
ἀκαταλύτου καὶ ἀνίκητου, εἰς μυριάδας, εἰς ἑκατομ-
μύρια ἄλλας. Ἐπληθύνθη καὶ κατεπλημύρισε τὴν
γῆν αὐτὴν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ὁρμὴ ἀναλώσεως καὶ
ἔφεσις θυσίας. Τὴν βλέπομεν καὶ τὴν ζῶμεν χωρὶς
ἴχνος καταπλήξεως εἰς τὰ μάτια, ὡς κάτι ἀπλοῦν καὶ
σύνηθες, αὐτὴν τὴν ὑπερφυᾶ πλημύραν τῆς ὁρμῆς
καὶ τῆς ἐφέσεως τῆς θυσίας, ἕνα χαροῦμενον πάθος
θανάτου, εἰς τὰς πρώτας γραμμάς τοῦ πυρός, ὅπου
μάχεται ἡ φυλὴ τῶν ἀνδρῶν μας καὶ εἰς τὰς ζώνας
τῶν μετόπισθεν, ὅπου ἀνθίστανται μὲ ἀδιατάρακτον
καρτερίαν οἱ παρῆλικες, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ.
Τὴν βλέπομεν καὶ εὐλογοῦμεν τὴν πηγὴν ἀπὸ τὴν ὁ-
ποῖαν ἀπέρρευσε.

Ὅταν ὅλη ἡ εἰκὼν τῆς Χώρας καὶ τοῦ Λαοῦ τῆς
ζωντανεύῃ μεγαλειωδῶς τὸ ἀποκαλυπτικὸν ὄραμα τοῦ
εἶδεν ὁ Σολωμός. Ὅταν ὀλοκλήρον τὸ ἀνθρώπινον πλῆ-
ρωμα τῆς γῆς αὐτῆς, «ἀντρες, γυναῖκες, παιδιὰ καὶ γέ-
ροι, εἴμαστε ποτάμια, ποῖα μικρά, ποῖα μεγάλα, καὶ
τρέχουμε ἀνάμεσα εἰς τόπους φωτεινούς, εἰς τόπους
σκοτεινούς, σὲ λαγκάδια καὶ σὲ γκρεμούς καὶ φθά-
νουμε μαζὶ πρὸς τὴ θάλασσα, μὲ πολλὴν ὁρμὴ καὶ
μέσ' στὴ θάλασσα, γλυκὰ, βαστοῦνε τὰ νερά μας»,
ποῖος θὰ ἦτο τόσον ἀνάξιος νὰ μὴ κατανοῇ καὶ νὰ
κυριευθῇ ἀπὸ δέος; Ποῖος θὰ ἦτο τόσον κενὸς καὶ τό-
σον τυφλός, ὥστε νὰ μὴ διαισθανθῇ ὅτι ὁ θάνατος τοῦ

Πρώτου μᾶς ἐδόθη ὡς νέον σημεῖον τῆς θείας ἀποφά-
σεως νὰ μεγαλύνῃ τὴν γῆν αὐτὴν καὶ τὸν Λαὸν τῆς;

Ὁ Ἀρχηγὸς ἀπέθανεν. Ἡ θνητὴ σὰρξ τοῦ τιτανικοῦ
Ἀγωνιστοῦ ἐκάμφθη καὶ ἔπαυσε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν
ἡρωϊκὴν ἔντασιν τοῦ πνεύματός Του. Ὅμως τὸ πνεῦ-
μα ζῇ καὶ μένει καὶ μεταλαμπαδεύεται καὶ ἐμπνέει καὶ
κραταιώνει τοὺς ἐπιζῶντας. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Θρό-
νου, ὅπου ἀγρυπνεῖ ἕνας Βασιλεὺς τοῦ Ὁποίου αἱ πρά-
ξεις αὐτῶν τῶν ἡμερῶν μᾶς ἀπεκάλυψαν ὄχι τὸ βάθος
τῆς συνέσεως—αὐτὸ μᾶς ἦτο πάντοτε γνωστὸν—ἀλλὰ
τὸ βασιλικὸν θάρρος καὶ τὴν βασιλικὴν γενναιότητα
εἰς τὴν ἀναδοχὴν τοῦ ἱστορικοῦ Του χρέους, ἕως τὴν
τελευταίαν καλύβην, ἡ Χώρα ὑψώνει, τὰς ἡμέρας αὐ-
τὰς τῆς ὑπερηφάνου ὁλβίως, τὴν ψυχὴν τῆς εἰς τὴν
κορυφὴν τῆς ἐπάλξεως, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποῖαν ἔπεσε,
πρῶτος μαχητῆς τῆς Ἑλλάδος, κορυφαῖος τῶν ἀγω-
νιστῶν τῆς καὶ τῶν ἡρώων τῆς, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Ἡ Ἑλλάς ἀγωνίζεται. Ἡ Ἑλλάς νικᾷ καὶ δὲν θὰ
κουρασθῇ ν' ἀγωνίζεται καὶ νὰ νικᾷ μέχρι τέλους.
Ἐως ὅτου τελειωθῇ ὁ θρίαμβος, τοῦ ὁποίου ζηλο-
φθονον τὸ θνητὸν πεπρωμένον ἡρνήθη εἰς τὸν Ἀρχη-
γὸν νὰ χαρῇ τὴν βεβαίαν ὀλοκλήρωσιν. Ὅμως δι'
ἡμᾶς ἡ κατὰκτησις τῆς νίκης, χωρὶς νὰ παύῃ νὰ εἶναι
τὸ ἄμεσον χρέος, δὲν ὀλοκληρῶναι τὸν ἀγῶνα τοῦ
Ἀρχηγοῦ.

Ὁ πόλεμος εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεπλάκη ἡ Ἑλλάς, ὁ
πόλεμος τῆς ἀμύνης τῆς ἐλληνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ
τῆς ἐλληνικῆς τιμῆς, τὸν ὁποῖον ἡ φορὰ τῆς ἱστορίας
ἡθέλησε συγχρόνως καὶ πόλεμον ὀλοκληρωτικῆς ἀπο-
καταστάσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ἱερώτερος καὶ τιμιώ-
τερος ἐξ ὅλων τῶν πολέμων ποὺ διεξήγαγε ποτὲ τὸ
Ἔθνος, δὲν παύει, ὅπως κάθε πόλεμος, ν' ἀποτελῇ κο-
λοσσιαῖον μὲν καὶ ἀποφασιστικὸν ἀλλὰ πάντοτε ἐπει-
σοδιακὸν γεγονός. Καὶ τὸ ἐπεισοδιακὸν αὐτὸ γεγο-
νὸς παρενεβλήθη ἀπροόπτως, παρὰ τὴν ἰδικὴν μας καὶ
τοῦ Ἀρχηγοῦ μας τὴν θέλησιν, εἰς ἕνα ἄλλον ἀγῶνα,
ποῦ συνεχίζομεν ἐπὶ πέντε ἔτη ὑπὸ τὸ σῆμα τῆς Αὐ-
γουστιανῆς μεταβολῆς. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, εἰς τὴν
συμπλήρωσιν καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ, θὰ μᾶς ἐπα-
ναφέρῃ ἡ νικηφόρος εἰρήνη. Καὶ μόνον ὅταν μὲ τὴν
εἰρήνην ἀχθῇ εἰς πέρας καὶ αὐτὸς ὁ ἀγῶν, τότε μόνον
ἡ μορφή τοῦ ἀνδρὸς ποὺ τὸν ἐπεχειρήσε θ' ἀποδοθῇ
πλήρης καὶ τελειωμένη εἰς τὴν ἱστορίαν.

Μεταξὺ τῶν ἡγετικῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας ἀνέδει-
ξεν ἡ νεωτέρα Ἑλλάς, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν ξεχω-
ρίζει μόνον κατὰ τὴν ὀλκήν, τὴν πνοὴν καὶ τὴν δύνα-
μιν. Ἡ φύσις καὶ ἡ ἀγαθὴ μοῖρα τοῦ Λαοῦ αὐτοῦ ἡθέ-
λησαν νὰ συνενώσουν εἰς τὸν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον σύ-

θρηνον ἐκῆδευσεν τὸ Πανελλήνιον, μαζὶ μὲ τὸν μεγαλοφυᾶ στρατηγὸν καὶ τὸν καλλιτέχνην τῶν διπλωματικῶν χειρισμῶν, τὸν πολιτικὸν καὶ τὸν κοινωνικὸν ἀναμορφωτὴν. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς θὰ ἐχρειάζετο ν' ἀνατρέξῃ κανεὶς πολὺ μακρὰν, εἰς τὰς πηγὰς τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, μέχρι τοῦ Σόλωνος, διὰ νὰ εὑρῇ τὸν ἀντίστοιχον τύπον διὰ νὰ παραλληλίσῃ τὸν ἐκλιπόντα Ἡγέτην. Ἄλλ' εἰς τὰς προχείρους αὐτὰς γραμμάς δὲν βιογραφοῦμεν. Ἀκόμῃ ὀλιγώτερον ἱστοροῦμεν. Τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν τὸν πολιτικόν, τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν τὸν τεχνικόν τὸν πολέμου, τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν τὸν νομοθέτην, τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν τὸν μεταρρυθμιστὴν καὶ τὸ ἔργον του θὰ ἱστορήσῃ ὁ χρόνος, ἀφοῦ πρῶτον διανυθῇ καὶ κλείσῃ τὸν φυσικὸν τῆς κύκλον ἢ περιόδου αὐτῆς τῆς ὀρμητικῆς ἀνόδου τοῦ Ἔθνους, ἢ πλουσία εἰς συμβάντα καὶ γονιμότητα εἰς πρᾶγματοποιήσεις, καὶ ἢ ὅποια θὰ κυριαρχῇ εἰς ὅλας τῆς τὰς πλευρᾶς καὶ εἰς ὅλας τῆς τὰς ἐκφάνσεις ἀπὸ τὴν σφραγίδα τῆς ἰδικῆς Του προσωπικότητος.

Ἐδῶ, πρὶν κλείσωμεν τὰς συντόμους αὐτὰς γραμμάς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν ἀξίωσιν ἄλλην πλὴν μιᾶς, ὅτι ἀποτυπώνουν καὶ συντηροῦν τὰς νοπὰς ἐντυπώσεις ἐνὸς συγχρόνου διὰ τοὺς μεταγενεστέρους, ἅς προσπαθῶμεν, ἐξαγοράζοντες τὸ προνόμιον ποὺ μᾶς ἔλαχε νὰ ζῶμεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Του καὶ ν' ἀναπνέωμεν τὴν ἀτμόσφαιραν εἰς τὴν ὁποίαν ἤθλησεν ὁ ἐκλιπὼν ἔθνικος ἥρωας, νὰ διασαφηνίσωμεν τὰ δύο ἐκεῖνα σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ στρέφονται ἐπιμονώτεροι αἱ ἀπορίαι τῶν μελετητῶν τῆς ἀναγεννητικῆς μᾶς ἐποχῆς.

Πρῶτον, ποῖον εἶναι τὸ κεντρικὸν νόημα καὶ τὸ δίδαγμα τὸ ἀπορρέον ἐκ τῆς αὐγουστιανῆς μεταβολῆς καὶ δευτέρου, ποῖον ἦτο τὸ μοναδικὸν στοιχεῖον, ἢ θαυματουργὸς ὄλη, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἐπραγματοποίησε τὴν καταπληκτικὴν μετάπλασιν τῆς ἐξουθενωμένης ἐκ τῶν σπαραγμῶν Ἑλλάδος τοῦ Μαρτίου τοῦ 1935 καὶ τοῦ Μαΐου τοῦ 1936 εἰς τὴν θριαμβεύουσαν Ἑλλάδα τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1940; Εἰς τὸ πρῶτον ἐρώτημα δὲν νομίζομεν ὅτι θὰ ἠδύναντο νὰ δοθοῦν πλείονες τῆς μιᾶς ἀπαντήσεις. Καὶ ἡ μία ἀπάντησις δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὸ ἑξῆς: "Ὅτι πολιτικὴ δημιουργία δὲν νοεῖται εἰμὴ μόνον ὡς ἄμεσος ἐπικοινωνία, κατανόησις καὶ ταύτισις Λαοῦ καὶ Ἡγέτου, ὡς ἀνταπόδοσις ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ πίστεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον, αἱ ἀντιλήψεις δὲν συμπίπτουν τόσο ἀπολύτως. Ὑπάρχουν οἱ προτάσσοντες τὸ στοιχεῖον τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς περιστολῆς τῶν ἀτομικῶν ἀσυδοσιῶν, ἀλλ' ἢ δημιουργία δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἀποτέλεσμα ἀρνητικῶν παραγόντων. Μένει ἐπομένως ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη. Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἠγάπησε τὸν Λαόν Του μὲ ἀγάπην ἀληθινὴν, φλογερὰν καὶ ζῶσαν. Τὸν ἠγάπησεν ὅπως ἦτο εἰς τὴν ἀπλὴν καὶ ἀνεπιτήδευτον καθημερινὴν του ζωὴν, εἰς τὸν τραχὺν μόχθον του, εἰς τὴν σκληρὰν βιοπάλην του. Καὶ ἐπειδὴ τὸν ἠγάπησεν ἀληθινά, «ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ», τὰς κατενόησεν εἰς ὅλην τὴν ἑκτασίαν καὶ τὸ βάθος των, τὰς ἠσθάνθη καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς τὰς ἀρετὰς του. Εἰς τὴν γνησίαν του εὐγένειαν, εἰς τὸν

πηγαῖον καὶ πλούσιον αἰσθηματισμὸν του, εἰς τὰ ἀνεκδαπάνητα καὶ ἀναλλοίωτα διὰ τῶν αἰώνων φυλετικὰ του ζώπυρα, εἰς τὸ ἀσίγαστον ἠφαίστειον τῆς ἀγωνιστικότητός Του. Αὐτῆς τῆς κατανόησεως καὶ αὐτῆς τῆς ἀγάπης του ὑπαγόρευσις—ξένη πρὸς κάθε δόγμα κοινωνικῆς φιλοσοφίας—ὑπῆρξαν αἱ ριζοσπαστικαὶ καινοτομίαι, τὰς ὁποῖας εἰσήγαγεν εἰς τὴν κοινωνικὴν νομοθεσίαν τοῦ Κράτους. Ἡ ἀντίληψίς Του περὶ τοῦ Ἔθνους ὡς κοινότητος ἀδιαρρήκτως συνδεδεμένης εἰς τὸ ἀχανές τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὰ ἴδια πεπρωμένα καὶ διὰ τοῦτο ὄχι ἠθικῶς μόνον ἀλλὰ καὶ ὕλικῶς ἀλληλεγγύου καὶ ἡ ἀνήσυχός του μέριμνα διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τῆς ἀνόδου τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν λαϊκῶν στρωμάτων ἦσαν οἱ ἄμεσοι καρποὶ αὐτῆς τῆς γνώσεως καὶ αὐτῆς τῆς ἀγάπης. Χάρις εἰς τὴν ἀγάπην αὐτὴν ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, εἰς μίαν ἐποχὴν ποὺ αἱ οἰκονομικαὶ ἀντιθέσεις θρυμματίζουν καὶ διαλύουν Κράτη καὶ Κοινωνίας παλαιὰς καὶ ἰσχυροτάτας, ἀνεκάλυψε καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὴν πτωχὴν καὶ πλουτοπαραγωγικῶς καθυστερημένην Ἑλλάδα νέον παράγοντα ἀρμονίας καὶ κοινωνικῆς συνδιαλλαγῆς, διὰ νὰ παγιώσῃ τὴν συνοχὴν καὶ ἐξασφαλίσῃ τὴν ρυθμικὴν λειτουργίαν καὶ τὴν ἀνωτάτην ἀπόδοσιν τῆς ἐθνικῆς κυψέλης. Τῆς ἰδίας περὶ ἐθνικῆς κοινότητος ἀντιλήψεώς Του γέννημα, ἀρτιωτέρας ἀναμφιβόλως καὶ βαθυτέρας συλλήψεως, εἶναι ἡ Ἑθνικὴ Ὁργάνωσις Νεολαίας, ὁ δυναμικώτερος καρπὸς τῆς πολιτικῆς του ἐπινοίας, ὁ θεσμός, τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ τὸν ἐστερέωσε μὲ τὰς ρίζας του βαθύτατα βυθισμένους εἰς τὸ παρελθόν, τοῦ ἐνεφύσησε μαζὶ μὲ τὸ ἐκλεκτότερον μέρος τῆς στοργῆς καὶ ὀλόκληρον τὴν πνοὴν Του διὰ νὰ τινάξῃ ρωμαλέον καὶ ὑπερήφανον τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους του εἰς τὸ ἀχανές τοῦ μέλλοντος. Ὁ ἴδιος διεκήρυξεν ὄχι μίαν φορὰν μόνον, ὅτι μέσα εἰς τὸν θεσμὸν τῆς Ε.Ο.Ν. κατετέθη ἐν σπέρματι ἡ μορφή τῆς νέας ἑλληνικῆς Κοινωνίας τοῦ μέλλοντος, μιᾶς Κοινωνίας τὴν ὁποίαν θὰ κυβερνᾷ πνεῦμα Χριστοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ διασφαλισθῇ εἰς ὅλα τὰ ἄτομα ἐλευθερία ἢ κατ' ἀξίαν ἱεραρχικὴ ἀνοδος καὶ ὅπου θὰ ἔχῃ καταργηθῇ ὁ ζυγὸς τῆς ἀνάγκης. Οὕτω κατωχύρωσεν, ὄχι μηχανικῶς ἀλλ' ὀργανικῶς, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς τὴν ἐθνικὴν ἐνότητα, ὡς βάσιν καὶ προϋπόθεσιν πρωταρχικὴν παντὸς μεγάλου ἐγχειρήματος ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ.

Ἡ Πίνδος, τὸ Καλπάκι καὶ αἱ μάχαι τῶν ὄροσειρῶν τῆς Ἀλβανίας, πολὺ πρὶν ἐκσπάσῃ ὁ Πανελλήνιος θρῆνος τῆς 29 Ἰανουαρίου, μᾶς ἐπέτρεψαν νὰ θαυμάσωμεν τὸν γενναίῳφρονα τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἀνταπέδωσε τὴν ἀγάπην καὶ ἐδικαίωσε τὴν πίστιν τοῦ Κυβερνήτου. Καὶ ὁ τρόπος αὐτὸς παραδίδεται ὡς διδάγμα εἰς τοὺς σοφοὺς καὶ ὡς κληροδόμημα εἰς τὴν ἱστορίαν. Τώρα ἡ μεγάλη Του ἀγρυπνία ἐλύθη. Ἡ φλογερὰ καρδιά ἔπαυσε νὰ κτυπᾷ. Ὁ ρωμαλέος νοὺς ἀνεπαύθη. Ἡ Δόξα ἔκλεισε διὰ παντὸς τὰ ἀστραποβόλα μάτια. Ἡ Φῆμη, πολύβοος, ἐσάλπισε τὸ ὄνομα Του εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης. Ἀς κοιμηθῇ τὸν ὕπνον τῶν ἁγίων. Κανεὶς δὲν θὰ κλονισθῇ. Ἡ Ἑλλάς, μὲ ἀπαστράπτουσαν τὴν αἰωνίαν Της πανοπλίαν, φρουρεῖ εἰς τὴν θέσιν Του.

Κδς

“Θὰ βαδίσωμεν τὸν δρόμον τῆς τιμῆς εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ὠδήγησες,,

Ὁ λόγος τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Κοριζῆ

«Συνηγμένοι γύρω Σου, ὅπως ἄλλοτε Ἀρχηγέ, θὰ σταθῶμεν τώρα βαρυπνευθεὶς καὶ μὲ γονυπετὴ τὴν ψυχὴν διὰ νὰ Σοῦ ἀποδώσωμεν τὸν τελευταῖον χαίρετισμόν. Φεύγεις πρὸς τοὺς μακρινοὺς τόπους τῶν ἀγνώστων κόσμων, ὅπου δὲν ὑπάρχει λύπη καὶ στεναγμός, ἀλλὰ ζωὴ ἀτελεύτητος, καὶ καταλείπεις τὸν στεναγμὸν καὶ τὴν λύπην εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον. Καὶ εἶναι τόσο βαθὺς ὁ στεναγμὸς καὶ τόσο βαρεῖα ἡ λύπη, ὅσον εἶναι τρομακτικῆς ἐκτάσεως τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀφήνεις.

Διότι δὲν ὑπῆρξεν ἀπλῶς ὁ Πρωθυπουργός, ὁ ἄλλους διαδεχθεὶς καὶ τὸν ὁποῖον ἄλλοι διαδέχονται. Ὑπῆρξεν μέγα, λαμπρόν, ἐκτυφλωτικὸν εἰς φῶς καὶ—ἀλλοίμονον—μικρὰς διαρκείας μετέωρον».

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀναφέρεται εἰς διαφόρους σταθμοὺς τῆς στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς σταδιοδρομίας τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ συνεχίζει:

«Ὁ καιρὸς παρήρχeto, αἱ Κυβερνήσεις διεδέχοντο ἡ μία τὴν ἄλλην, ὁ σάλος τῶν παθῶν συνετάρασσε τὴν Ἑλλάδα, παρασύρων ἀνθρώπους, κόμματα, ἀρχηγούς, πολιτεύματα, τὸ ἕνα ἔτος συνήντα τὴν Ἑλλάδα ἀγωνιζομένην νὰ ἐνωθῇ, τὸ ἄλλο τὴν ἐβλεπε πνιγομένην εἰς αἵματα ἐμφυλίων ἀγώνων, μέχρις οὗ τέλος εἰς τὰ μεγάλα κενά, τὰ ὁποῖα ἀφήκεν ἡ μοῖρα, ἀνεφάνη ἐλπίς φωτός ἢ προσωπικότητος Σου. Ἐλπίς φωτός εἰς τὴν ἀρχὴν κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς ὑπὸ Σοῦ διακυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος, κατέστης φάρος παμμεγίστης ἐντάσεως, ὅταν, ἀδιασκέπτος πλέον ἐξ ἀκάρπων ἀγώνων, ἀπεφάσιζες νὰ ἀπαλλαγῇς τοῦ κλοιοῦ ἐφθαρμένων ἐκ τῆς κακῆς χρήσεως συστημάτων καὶ ἔδωσες εἰς τὴν Ἑλλάδα μέγαν καὶ ἱστορικὸν σταθμόν: τὴν 4ην Αὐγούστου 1936.

Καὶ πρὸ τριῶν μηνῶν ἦλθεν ἡ μεγάλη στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς Σου ἠνῶθη πρὸ τοῦ ἐχθροῦ εἰς μίαν παμμεγίστην διαδήλωσιν ἀφοσιώσεως, πειθαρχίας καὶ πατριωτισμοῦ ὀλόκληρος ἡ Ἑλλάς. Ἀλλὰ μὴ ἀπατώμεθα! Προπονητὴς τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ μεγάλη τετραετία, τῆς ὁποῖας κάθε ἡμέρα ἔφερε τὴν σφραγίδα τοῦ πνεύματός Σου, κάθε ὥρα τῆς δράσεώς Σου τὸν τύπον, κάθε στιγμή τοῦ νοῦ Σου τὸ φῶς.

Ὁ Στρατός, ὁ ὀπλισμὸς του καὶ ὁ ἄλλος ἐφοδιασμός του, τὰ ἔργα τῆς ἀμύνης τῆς Χώρας, τὸ Ναυτικόν, ἡ Ἀεροπορία, πρὸς τὴν ὁποίαν ὡς προφήτης ἐστράφη, τὰ μεγάλα κοινωνικὰ προβλήματα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ἐκακοδαίμονε καὶ ἐστέναζεν ὁ Λαὸς καὶ τὰ ὁποῖα ἔλυσες μὲ τὴν θαρραλέαν καὶ τὴν λαϊκὴν Σου ψυχὴν, δωρήσας εἰς τοὺς ἐργάτας καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τὰς Συλλογικὰς Συμβάσεις, τὰς Κοινωνικὰς Ἀσφαλίσεις, τὸ ἀνώτατον χρονικὸν ὄριον ἐργασίας, τὴν πάταξιν τῆς ἀνεργίας καὶ τόσα ἄλλα, ὧν ἐστερεῖτο, ἐνῶ ἐδικαιοῦτο, ἡ ἱερὰ ἐργασία, οἱ ἀγρόται, τὸ θεμέλιον αὐτὸ τοῦ Ἔθνους, τῶν ὁποίων ἐπροστάτευες καὶ προήγαγες τὰς συνεταιρικὰς ὁργανώσεις, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐνομοθέτησες τὴν ἐλάφρυνσιν τῶν ἐπαχθῶν χρεῶν των, ἐπέβαλες τὴν προστασίαν τῶν προϊόντων των καὶ ἐπέτυχες τὴν αὐξάνσιν τῆς παραγωγῆς

των, ἐξασφαλίσας οὕτως εἰς αὐτοὺς τὴν εὐημερίαν καὶ πληξας τὴν ὀλεθρίαν ἀστυφίαν, οἱ ἄρρωστοι καὶ οἱ ὑπὸ τῆς μοίρας ἀδικημένοι, οἱ ὁποῖοι εἶδον νὰ ἰδρύνονται παντοῦ νοσοκομεῖα, ἱατρεῖα, ὀρφανοτροφεῖα, γηροκομεῖα, ἄστυα, συσσίτια, τὰ παιδιὰ καὶ αἱ μητέρες, ποὺ ἔτυχον τῆς προστασίας Σου ὑπὸ μίαν μεγαλόπνοον πολιτικὴν ἐξυγιάνσεως τῆς φυλῆς, οἱ ἄλλοτε πρόσφυγες, τῶν ὁποίων μετὰ τόσα ἔτη Σὺ συνεπλήρωσες τὴν ἀποκατάστασιν, αἱ ἐπαρχίαι εἰς τὰς ὁποῖας ἐχάρισες τὴν αὐτοδιοίκησιν, ἡ Πρωτεύουσα, τὴν ὁποίαν ἐπλούτισες μὲ ἔργα, τὰ Γράμματα καὶ αἱ Τέχναι, τῶν ὁποίων ἐτάχθης προστάτης, ἡ Δικαιοσύνη, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδώρισες τὸν Ἀστικὸν Κώδικα, τὶ νὰ πρωτοθυμηθῇ κανεὶς... καὶ τέλος τὰ ἀγαπημένα Σου παιδιὰ τῆς Νεολαίας, τὰ ὁποῖα ὠργάνωσες καὶ καθωδήγησες σὰν τρυφερὸς πατέρας, εἰς ἐθνικοὺς καὶ ἠθικοὺς δρόμους, ὅλοι, ὅλα Σὺ εὐγνωμονοῦν, Ἀρχηγέ, ἀπὸ τῆς ἀγίας ἐκείνης ἡμέρας. Ὑπῆρξαν ἔργα Σου καὶ ὅπλα τῆς χώρας. Ἀλλὰ θὰ ἦσουν καὶ ἄνευ ὅλων αὐτῶν ὁ ἴδιος προχθές, διότι Σὺ ἔθετες τὴν Δόξαν ὑπὲρ τὴν Νίκην καὶ θὰ ἔλεγες καὶ ἄνευ αὐτῶν εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου τὸ ἱστορικόν, τὸ μέγα ΟΧΙ, τὸ ὁποῖον ἐξύπνησε κατὰπληκτον ὅλην τὴν γῆν, ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο τὸ ΟΧΙ ἐνός. Στρατοῦ νικητῶν, θὰ ἦτο ΟΧΙ Μαρτύρων.

Τώρα δμως μᾶς ἐγκαταλείπεις μόνους. Ἐγκαταλείπεις ἡμᾶς τοὺς περιλυπουμένους, τὸν λαόν Σου, τὴν Ἑλλάδα, ὀρφανούς καὶ μετέβαλες διὰ τοῦ θανάτου Σου εἰς πενθοῦσαν λιτανείαν τὴν ἐνθουσιῶσαν διαδήλωσιν ποὺ σὲ ἠκολούθει.

Ἀλλὰ, Ἀρχηγέ, καὶ ἂν ἐγνώριζες ὅτι μετὰ τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμέραν θὰ ἐπιπτες ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων καὶ θὰ μᾶς ἐγκατέλειπες μόνους, πάλιν θὰ ἔλεγες τὸ ΟΧΙ. Διότι θὰ ἐγνώριζες ὅτι οἱ Ἑλληνες καὶ ἔπειτα ἀπὸ Σὺ θὰ πράξουν ὅ,τι πρέπει, ὅ,τι τὸ καθῆκον μᾶς ἀπαιτεῖ, ὅ,τι ἡ φωνὴ τῆς Πατρίδος διὰ τοῦ στόματος τοῦ Βασιλέως προστάζει.

Τώρα πλέον μᾶς ἔχεις ἀνοίξει τὸν δρόμον τῆς Νίκης. Θὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν ἀκαμπτοι μὲ σφιγμένα τὰ δόντια, προτεταμένα τὰ στήθη, ἀποφασισμένοι νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα ποὺ ἀνειρεύθηται ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς γαλανόλευκης, ποὺ κυματίζει ἐνδοξα ἀπὸ τὴν πνοὴν Σου.

Τώρα, λοιπόν, κοιμήσου ἡσυχος, Ἀρχηγέ. Αἱ ἐπιτυχεὶς βοαὶ, ποὺ ρίπτουν αὐτὴν τὴν στιγμήν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τὰ κανόνια ποὺ Σὺ ἐδώρισες εἰς τὸν ἐνδοξον στρατὸν μᾶς, εἶναι αἱ ἑξῆς τιμητικαὶ βοαὶ ποὺ συνοδεύουν τὴν ἐκφορὰν Σου, Σοῦ τοῦ Μεγάλου Στρατιώτου.

Μὲ τοῦ Ὑψίστου τὴν θέλησιν τὴν ἐξ οὐρανοῦ εὐλογίαν Σου θὰ βαδίσωμεν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Βασιλέως μᾶς ἠνωμένοι, ἀκλόνητοι, πλήρεις Πίστεως, πλήρεις θάρρους τὸν δρόμον τῆς Τιμῆς, εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ὠδήγησες. Καὶ ὁ δρόμος αὐτός—κοιμῶ ἡσυχος Ἀρχηγέ—θὰ φέρῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν Νίκην, διὰ νὰ εἶναι μετ' αὐτὴν αἰωνία ἡ ἐκ τοῦ ἔργου Σου Δόξα τῆς, ὅπως θὰ μείνῃ εἰς ὅλας τὰς ἐπερχομένας Ἑλληνικὰς γενεὰς καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους αἰωνία ἡ Μνήμη Σου».

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Θυμάμαι ένα βράδυ πριν δυό χρόνια. Στη Λάρισα είχε συγκληθεί ένα συνέδριο γεωργικών συνεταιρισμών και προσκολλημένος στην δημοσιογραφική ακολουθία του, συνώδευα τον πρωθυπουργό, που θα εκήρυσσε ο ίδιος την έναρξη του συνεδρίου.

Το τραίνο διέσχισε την έκτασι της Αττικής στην αρχή, για να μπει κατόπιν στην έριβώλακα Βοιωτία μας, στην Θεσσαλία με την μαυριδερή γη, που γονιμοποιεί ο ιδρώς του αγρότου. Ήμουν από τους λίγους προνομιούχους που βρίσκονταν στο πρωθυπουργικό διαμέρισμα και είχα την ευκαιρία και την τύχη να τον ακούω στις κουβέντες του έξω από κάθε έθιμοτυπία και πολιτική επιφυλακτικότητα. Έτσι, που τον έβλεπα, έφερνα στο νου μιά άλλη συνάντησί μου μαζί του πριν πολλά χρόνια, στις μαύρες ημέρες του τέλους του 1922. Μου είχε και τότε κάνει εντύπωση και πάντα κατόπιν μου έκανε εντύπωση η δρθολογιστική του σκέψις. Για τον Ίωάννη Μεταξά δεν υπάρχουν τά χρονικά και άλλα τεταγμένα όρια. Η φωτεινή του αντίληψις αγκάλιαζε το σύμπαν και η κρίσις του εισέδωκε σε βάθος στά όποια δεν είναι προνόμιο των πολλών να εισδύουν. Στο σπίτι του του Νέου Φαλήρου, που μιλούσα μαζί του στα 1922, έβλεπα έναν άνθρω-

πο να πονή ως τα κατάβαθα της ψυχής του για τη συμφορά της Ελλάδος, να υποφέρει, αλλά και μέσα στη συμφορά να μην παύει να πιστεύει στο μέλλον του Ελληνισμού. Όταν ένας άνθρωπος κάνει κτήμα του την ιστορία, όταν ξέρη κατάβαθα την φυλή στην οποία ανήκει και όταν έχη δρθθάνοικτους μπροστά του τους δρίζοντες, τότε μπορεί να βλέπη κι εκεί ακόμη που οι άλλοι έχουν μπροστά τους μόνο σκοτάδια.

Έτσι και την ημέρα αυτή που ταξιδεύαμε για τη Λάρισα τον άκουα να μιλά για το μέλλον της Ελλάδος, που το κρατούσε στα χέρια του. Κάτω από τα γυαλιά σπινθηροβόλουσε το βλέμμα του, που όταν καρφωνόταν σ' ένα πρόσωπο, έλεγες πως ανέμενε την ψυχή. Σε κάθε σταθμό, χωρικοί, αγρότες, γυναίκες, παιδιά ζητούσαν να τον δούν, τον έζητωκραύαζαν και πολλοί πλησίαζαν και του φιλούσαν το χέρι. Τον έβλεπα να πηγαίνει στο παράθυρο του δμήματος, να ρίχνη το βλέμμα του στα πλήθη, να χαμογελά το αγαθώτερο μειδίαμα και πάντα να βρίσκη λόγους τέλειους, γεμάτους αίσιοδοξία, βεβαιότητα για το μέλλον του Τόπου, για τον προορισμό του Ελληνισμού. Εκεί όμως που φαινόταν ποιός είναι, εκεί που είχε κανείς τον εσώτερο άνθρωπο, ήταν την άλλη

μέρα το πρωί, όταν στους διάφορους σταθμούς περίμεναν τον πρωθυπουργό και αρχηγό τους χιλιάδες Ελληνόπουλα. Κατέβαινε τότε στο σταθμό, έπλησίαζε τα παιδάκια, τα εκάιδευε και τους μιλούσε με την γλώσσα εκείνη που μόνο ένας άνθρωπος που θεωρεί δικά του όλα τα παιδάκια του Τόπου του ξέρει να μιλά. Το βλέμμα του άστραφτε πάλι, πόση όμως γλυκύτητα δεν απέδιδε, ποιά στοργική συμπάθεια, ποιά κατανόησι των μικρών του φίλων. Τι περίεργο, αλήθεια, όλοι οι άνθρωποι που υπήρξαν αληθινοί κυβερνήται λαών, υπήρξαν πάντα και μεγάλοι φίλοι των παιδιών.

Ίσως γιατί διατηρούν στην ψυχή τους μίαν τεραστίαν δόσιν απλότητας και γλυκύτητας.

Φαντάζομαι ότι η ωραιότερη ώρα της ζωής του Μεταξά στο ταξίδι αυτό της Λαρίσης ήταν όταν σκύβοντας εκάιδεψε ένα παιδάκι στα μαλλιά και το ρώτησε:

— Τί είσαι σύ;

— Ελληνόπουλο, είπε εκείνο κοκκινίζοντας.

Το μέλλον μιλούσε την ώρα εκείνη με το στόμα του μικρού ήλιοψημένου Έλληνα.

Χρ. Έμμ. Άγγελομάτης

και της αλκής, που Εκείνος σάς έχει μεταγγίσει από το αίμα της δικής Του καρδιάς.

Κυττάξετε μέσα σας: Δική του είναι η Αίσιοδοξία, που στερεώνει και γιγαντώνει τα γερά σας στήθια. Δικός Του είναι ο Ένθουσιασμός, που υψώνει και μεγαλώνει την άγνη ψυχή σας. Δικό Του είναι το Φώς, που καταυγάει και λαμπρύνει την καθαρή σας σκέψι. Η Όρμη, που καθοδηγεί τα βήματά σας· ή Αυτοθυσία, που εμπνέει τις πράξεις σας· ή Πίστις, που θερμαίνει κι εξαγνίζει τα χισθήματά σας· δ,τι ωραίο, ύψηλο και μεγάλο υπάρχει μέσα στην δλη δόσι σας· όλα, όλα είναι δικά Του. Δική Του έμπνευσις. Δικό Του δίδαγμα. Δικό Του παράδειγμα.

Κυττάξετε μέσα σας: Αυτός ο νέος Έαυτός σας, ο άγνος, ο φωτεινός, ο αναγεννημένος, ο αναζωογονημένος, ο γερός, ο δυνατός· αυτός ο νέος Έαυτός σας, που άκτινοβολεί θερμότητα και λάμψι, σάν μόλις τώρα να έχη βγη από τα χέρια ενός νέου Δημιουργού, είναι δικός Του. Γιατί είναι δικό Του έργο. Δικό Του δημιούργημα, καμωμένο «κατ' εικόνα και όμοίωσιν Του». Δικό Του παιδί — «το παιδί Του», όπως σάς αποκαλούσε πάντα με απέραντη στοργή και βαθύτατη χαρά κι' ικανοποίησι.

Αυτόν λοιπόν θα δήτε μέσα σας, αγαπητά μου Έλληνόπουλα. Αυτόν θα αισθανήτε ν' αποτελή τη βαθύτερη έσωτερική σας ύπόστασι, την αγνότερη ουσία της υπάρξεώς σας, τα πιο ουσιαστικά και γόνιμα στοιχεία της ζωής σας. Αυτόν θα κρατήσετε μέσα σας σ' όλον σας τον βίο. Αυτόν θα μεταδώσετε σάν Πνεύμα, σάν Ίδέα, σάν Παράδοσι, σάν Θρόλο στα παιδιά σας και στα παιδιά των παιδιών σας, σέ γενεές γενεών, σ' όλες τις μέλλουσες γενεές που θ' ακολουθή ή μιά την άλλη στην ατέλειωτη διαδοχή των αιώνων.

Και νά! Αυτό θα πη, παιδιά μου, Άθανασία. Θαυμάσιο, υπέροχο, θείο δώρημα, που ο Ίωάννης Μεταξάς, ο μεγάλος και παντοτεινός Αρχηγός μας, το έχει αποκτήσει όχι μόνο με το μεγαλειώδες και γιγάντειο έργο Του, αλλά και με την αφάνταστα γενναία κι' ήρωική προσφορά, άνάλωσι και θυσία της ώρας ζωής Του.

Μ' εθνικούς χαριετισμούς
Μελής Νικολαΐδης

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΗΡΩΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Ο μέγας έθνικός ήρωας της νεωτέρας Ελλάδος απέθανεν. Ο θάνατός του αποτελεί σκληρόν κτύπημα της μοίρας και ούδεις προσπαθεί να εύρη εξήγησιν των βουλών, κατά τας όποιας ο Ίωάννης Μεταξάς έπρεπε να αποθάνη καθ' ήν ώραν ακριβώς το τεράστιον ιστορικόν έργον του ήγγιζε την τελειώσιν του και ή Ελλάς, στεφομένη ήδη από δόξαν, τον έχρειάζετο διά να βαδίση προς τας υγιεστεράς και ύψηλότερας δλοκληρώσεις του μακραίωνα βίου της. Ο Ίωάννης Μεταξάς απέθανε διότι είναι ανεξερεύνητοι αί βουλαί του Ύψιστου.

Πάντως δεν είναι μεταξύ ήμών. Έχάθη ή μεγάλη του μορφή. Μας απομένει όμως το φώς της διανοίας του, το όποιον θα φωτίξη διαρκώς τους μεγάλους δρόμους που αυτός ήνοιξεν εις την ζωήν του Έθνους και τους όποιους πιστοί θα ακολουθήσωμεν πάντοτε οί φίλοι του, οί συνεργάται του, οί συνεχισταί του. Διότι ούδέποτε το έργον Έλληνα πολιτικού είχε τόσην πληρότητα, τόσην ασφάλειαν, τόσην ακρίβειαν, ούδέποτε επανάστασις έσχεν ως ή επανάστασις του Ίωάννου Μεταξά από της πρώτης στιγμής ως αποτέλεσμα άντι της αναστατώσεως την τάξι, άντι του έγκληματος την δικαιοσύνην, άντι της νοσηράς ρευστότητος την ύγιή εύρυθμίαν, άντι των πειραματισμών την έσκεμμένην εφαρμογήν μελετημένων αποφάσεων, άντι των λόγων την ουσίαν, άντι της τρεχούσης πολιτικής των βαθύν πατριωτικόν σκοπόν, άντι των προσώπων του Έθνους. Αναμφισβητήτως ο Ίωάννης Μεταξάς υπήρξεν ή πληρεστερά πολιτική μορφή της ελληνικής ιστορίας και αναμφισβητήτως επί των ήμερών του τόσον ο έθνικός όσον και ο ήθνικός βίος των Έλλήνων ήγγισε τα ύψηλότερά του σημεία.

Και τί δεν κατώρθωσεν ο δαμόνιος, αλλά τόσον σεμνός, τόσον πράος αυτός πολιτικός! Ακόμη και να κάμνη πιστευτόν, όταν ήτο ανάγκη, ότι αυτός ο άγαθός ως παιδί και δίκαιος ως πατριάρχης, ήτο σκληρός και τυραννικός άρχων...

Άλλά και άν το έργον του δεν είχε την πολυσύνθετον μορφήν την όποιαν είχε, και εάν το έργον αυτό δεν ξεκίνηει από τα βασικά μεγάλα ζητήματα και δεν κατέληγε πάντοτε και εις τας μικροτέρας λεπτομερείας, ενός τεραστίου έθνικού, πολιτικού, πολιτικού και κοινωνικού προγράμματος, δύο και μόνον αποτελέσματα της επαναστασιώς του θα ήσαν άρκετά διά να τον καθιερώσουν όριστικούς εις την κρίσιν της ιστορίας ως μεγάλην πολιτικήν μορφήν. Το ένα αποτέλεσμα είναι ότι παρέλαβε την Ελλάδα διχασμένην και δυστυχή, ως συμβαίνει άτυχώς συχνά εις την ιστορίαν μας, και την παραδίδει σήμερον ήνωμένην και εύτυχή, το άλλο, το επίσης μέγα και δυσχερές αποτέλεσμα, ότι κατώρθωσε πρώτος και μόνος αυτός να λύση το πρόβλημα της αντιθέσεως των κοινωνικών τάξεων! Πράγματι ο Ίωάννης Μεταξάς είναι ο πρώτος πολιτικός εις την παγκόσμιον ιστορίαν όστις ήδραΐωσεν ένα άστικόν, μοναρχικόν καθεστώς επάνω εις την αγάπην των εργατικών και αγροτικών μάζων. Τας λαϊκάς ήμών μάζας ο Ίωάννης Μεταξάς εühργέτησε και προήγαγεν όσον ούδεις άλλος, κατορθώσας ούτω να διατηρήση και προαγάγη το άστικόν ελληνικόν καθεστώς δίδων εις τοούτο σοσιαλιστικόν περιεχόμενον. Διατί και πώς; Διότι ο Ίωάννης Μεταξάς μετὰ των άλλων ήτο και ένας βαθύς κοινωνικός φιλόσοφος. Και εάν εις την θεωρίαν προσέθετε τον μεγάλον πρακτικόν του νουν έχετε την εξήγησιν. Ίδου ότι ήλθεν ή ώρα να αποκαλυφθή ότι ο άριστοκράτης την καταγωγήν, ο στρατιωτικός, ο μοναρχικός Ίωάννης Μεταξάς ήτο σοσιαλιστής. Ω! όποια συμπεράσματα, όποια σκέψεις, όποιον δίδαγμα δεν μās προσφέρει ή

φύσις, ο νους, ή πολιτική του Ίωάννου Μεταξά και επί του θέματος τούτου!

Ίδου, λοιπόν, δύο πελώρια προγραμματικά αποτελέσματα, τά όποια τον καθιερώνουν ως μεγάλην πολιτικήν μορφήν και του εξασφαλίζουν αίδιον την έθνικην εύγνωμοσύνην. Άλλά το έργον του, το ήθικόν, ο άθλος της νέας έθνικής μας αφυπνίσεως, το τεράστιον σάλπισμα της πίστεως εις το όποιον έπείυσαν πυκνά κατά πρώτον αί λεγεώνες της νεολαίας μας και κατόπιν βραδέως άλλ' ασφαλώς όλαι αί τάξεις μας, όλαι αί ηλικιαί, όλαι αί ψυχαι, όλα τά άναστήματα μέχρι της ήμέρας κατά την όποιαν ο μέγας αρχηγός ενός μικρού κράτους επέταξεν εις τά μούτρα μιάς κραταιάς αυτοκρατορίας το «Μολών λαθέ» του, αυτός ο πράγματι υπεράνθρωπος άθλος του είναι εκείνος, ο όποιος τον ήνωσε βαθιά και όριστικά με την ελληνικήν ψυχήν και τον κατέστησε πραγματικόν ήρωα. Άλλά και πέραν τούτου και ή έθνική έννοια της απαντήσεως του κατά την νύκτα της 28ης Οκτωβρίου υπερέβαλλε ακόμη και την έθνικήν, και αυτή είναι ή όποια γενομένη εις την στιγμήν κατά την όποιαν έγινε κατέστησε παγκόσμιον την φυσιογνωμίαν του Ίωάννου Μεταξά και ύψωσε την Ελλάδα και πάλιν μετά αιώνας ως πρότυπον και ως σύμβολον μετὰ των έθνων.

Τώρα ο Ίωάννης Μεταξάς απέθανε. Το έργον του και ή μορφή του θα μελετώνται επί μακρόν.

Αν έχη ακόμη δύο ή τρία έτη, όπως έπίστευε και όπως μās εξεμυστηρεύετο συχνά, θα έτερμάτιζε το έργον του και θα το παρέδιδεν άκέραιον. Μίαν έβδομάδα πρό του τηλεσιγράφου και ένώ επάλλαιεν έτι διπλωματικώς προς την Ίταλίαν έπεσκέφθη τον όμιλον εις τας 8 το πρωί. «Ήλθα να σου πω κάτι. Νά το κρατήσης μυστικό. Δεν έτοιμάζω μόνον τον στρατόν για τον πόλεμον. Θέλω όλα να πηγαίνουν παράλληλα, διότι δεν έχω πολλόν καιρόν. Λοιπόν αυτό που σε τυραννεί από 2 έτών το άπεφάσισα και το έτοιμάσα». «Ποίο, κύριε Πρόεδρε;» — «Το νέον πολίτευμα! Έχω βρεί την βάση. Θά ίδης. Θά είναι ένας εύλόγιστος, λογικός μηχανισμός. Άλλά πρέπει να το συντάξουμε χωρίς φασαρίες και συζητήσεις και κατόπιν θα πάω στον Βασιλέα. Λοιπόν, γι' αυτό ήλθα. Θά σου δώσω τον σκελετόν και θα σε παρακαλέσω να με βοηθήσης, να ασχολήσης με την συνταξίν του και κατόπιν βλέπουμε μαζί». «Κύριε Πρόεδρε, όπως πάντα εις τας διαταγάς σας!» Και κατεδήκαμε στας Αθήνας από την Κηφισιά. Μετ' όλίγας ήμέρας εξέσπασεν ή κρίσις, το τηλεσίγραφον της 28ης Οκτωβρίου, ο πόλεμος, ή νίκη, ο θάνατος και ή αποβείσις του. Το νέον πολίτευμα θα περιμένη την ώραν του...

Χθές το απόγευμα, κάτω από έναν μολυβένιον ούρανόν, την ώραν που ή σόρος του Ίωάννου Μεταξά έφέρετο βραδέως προς την Μητρόπολιν, εξέσπα ο λαϊκός θρήνος εις τους δρόμους των Αθηνών. Ούδέποτε «Τύραννος» έθρηνηθή βαθύτερα από έναν δλόκληρον λαόν...

Εν τώ μεταξύ συνεχίζεται ή ζωή του Έθνους, και πρό παντός την στιγμήν αυτήν ο πόλεμος. Γνωρίζομεν ποίαν όδύνην θα προκαλέσει εις την ψυχήν του ελληνικού λαού ο άδόκητος θάνατος του πρώτου Έλληνα στρατιώτου. Άλλ' ακριβώς, έπειδή ο πρώτος Έλλην στρατιώτης έπέσεν επί των επάλλεων, ή μάχη, υπό την ήγεσίαν του Βασιλέως, προς τον όποιον σήμερον στρέφεται ή μεγαλυτέρα παρά ποτέ έμπιστοσύνη του Έθνους, συνεχίζεται και θα συνεχισθή αδιάπτωτος, πεισματώδης, λυσσαλέα μέχρι της νίκης.

Εμπρός εις τον άνοικτόν τάφον του μεγάλου Έλληνα, του μεγάλου αρχηγού, του μεγάλου φίλου, δίδομεν την διαβεβαίωσιν ότι δεν θα προδώσωμεν τας ιδέας του...

Άδελφοί, με την ιδέαν: Ίωάννης Μεταξάς, και πάλιν θα νικήσωμεν!

Αγαπημένα μου Έλληνόπουλα,

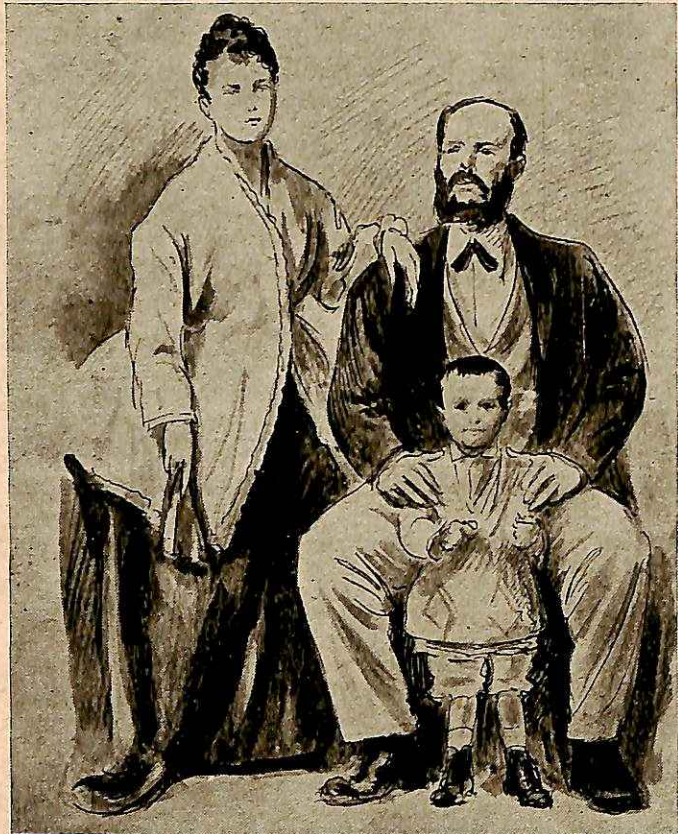
Θά ήθελα να εύρισκα μίαν άλλη λέξι από τη γνωστή και καθιερωμένη λέξι «άθανασία», για να μπορέσω ν' αποδώσω την έννοια που θέλω σήμερα να σας εκφράσω. Με το να σας πω απλάς ότι ο Αρχηγός μας δεν απέθανε, αλλά ζή και θα ζή πάντα μέσα στην Έλληνικήν Ιστορία και μέσα στην Έλληνική Ψυχή — ένόσω θα υπάρχει ή ιερή αυτή Γη που πατούμε, ένόσω θα υπάρχει ο Κόσμος, — αισθάνομαι πως διαπιστώνω βέβαια ένα γεγονός, αλλά δεν εξωτερικεύω πιστά κι' αληθινά τον βαθύτερο παλμό, την γνήσια ύπόστασι των χισθημάτων που πλημμυρίζουν την καρδιά μας, την καρδιά όλων των Έλλήνων, την καρδιά της Ελλάδος.

Γι' αυτό θα προσφύγω σε σας τους ίδιους και θα σας παραπέμψω στην ίδια την καρδιά σας, στον ίδιο τον έσωτερικό σας κόσμο, για να μπορέσετε να νοιώσετε αληθινά, να δήτε πραγματικά και ζωντανά την υπέροχη, την πλατύτατη και θεία έννοια της Άθανασίας, που έχει συνδυασθή, συνυφανθή και συνταυτισθή με τη μεγάλη, τη γιγάντεια μορφή του Αρχηγού μας.

Κυττάξετε μέσα σας: Μέσα στα ξυπνημένα, στα δλοζώντανια νεϊδά που θ' αντικρύσετε, θα Τον δήτε Εκείνον. Μέσα στην καθαρή και φρέσκια πνοή που θα συναντήσετε, θα αισθανήτε τη δική Του παρουσία. Το ζεστό κι' όρημνικό αίμα, που σφύζει μέσα στις φλέβες σας και κάνει την καρδιά σας να κτυπά δυνατά και γενναία, δικά Του αίμοσφαίρια έχει μέσα του, τα αίμοσφαίρια της υγείας

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ήταν ένα δολόφωτο πρωί της 12ης 'Απριλίου του 1871, όταν ο 'Ιωάννης Μεταξάς ήλθεν εις τόν κόσμον, εις τό Βαθύ της 'Ιθάκης. Είναι τό ίδιο μέρος, όπου ο

Ο 'Αρχηγός εις παιδικήν ηλικίαν με τούς γονείς του. ('Αντίγραφον από οικογενειακόν πορτραίτο).

Όμμος φαντάζεται τόν πολυμήχανον 'Οδυσσεά επιστρέφοντα θριαμβευτήν πλέον από τās τράσας μετά τόν Τρωϊκόν πόλεμον περιπετείας του. Κατά καλήν, δηλαδή, σύμπτωσιν, ο Μεταξάς είχεν ιδήν τās πρώτας άκτίνας του ήλιου όπου και ο ευφύστερος τών αρχόντων του αρχαίου 'Ελληνισμού.

Ήταν Κυριακή ή 12 'Απριλίου του 1871 και ήταν και ήμέρα τών Βαίων. Από την έκκλησία έπέστρεφαν μερικοί συγγενείς.

— Βάλτε του και λίγα βάρια σάν τόν Μεσσία, είπε θυμόσοφα ένας συγγενής από τούς Παζούς.

Έτσι έγινε ή δόξα τού 'Εθνους. Έκ πατρός Κεφαλληνός, μητρός Ρουμελιώτισσας, εις την πατρίδα του 'Οδυσσεώς. Η μάμμη του κατήγετο από την Μακεδονίαν και συγκεκριμένως από τὰ ήρωϊκά Γρεβενά, πρὸς τὰ όποια μετά ένα και πλέον αιώνα έπορεύθησαν εισβάλλουσαι αϊ όρδαι του ψευδοκαίσαρος της Ρώμης Μουσσολίνι και πρωθυπουργόντος εις την 'Ελλάδα του έγγονου της. Η καλή Μακεδόνισσα, μαζί με την οικογενειάν της είχε καταφύγει εις Κεφαλληνίαν, φεύγουσα την τιμωρίαν, διότι είχεν εκδηλώσει συμμετοχήν εις την 'Επανάστασιν 21. Η οίκογένεια Μεταξά εμφανίζεται εις Κεφαλληνίαν κατά τό 1453, όλίγους μήνας μετά την άλωσιν της Κωνσταντινουπόλεως. Από τό 1081 σημειούται εις την Ιστορίαν μοναχός υπό τό επώνυμον Μεταξάς, όστις διαπρέπει εις τό Βυζάντιον, φαίνεται δέ ότι από συγγενείς του μοναχού τούτου προέρχεται ο Μάρκος 'Αντώνιος Μεταξάς, ο έγκατασταθείς εις Κεφαλληνίαν, έξ ού και ή σημερινή μεγάλη οίκογένεια Μεταξάδων με τās πολλαπλās διακλαδώσεις.

Έκτοτε ή οίκογένεια έχει να επιδείξει πλείστους όσους

γόνους της, αναλωθέντας εις τούς ύπερ του "Εθνους άγώνας της.

Ένας Μεταξάς, ο Μαρίνος, στραγγαλίζεται από τούς Βενετούς, τούς 'Ιταλούς δηλαδή, στην Φούρκα και ένας άλλος, ο Κάϊσαρ Μεταξάς, τυφεκίζεται πάλιν από τούς ίδιους, όδοι ύψώνει την κεφαλήν κατά της τυραννίας. Με διασταύρωσιν, λοιπόν, αίμάτων όλων τών έλληνικῶν περιοχών, με παραδόσεις οικογενειακάς τόσον πλούσιās, ενεσάρκωνε, δύναται να λεχθῇ, τόν τύπον του "Ελληνος μαχητού, του εκ «καταγωγής» έχθοοι των 'Ιταλών.

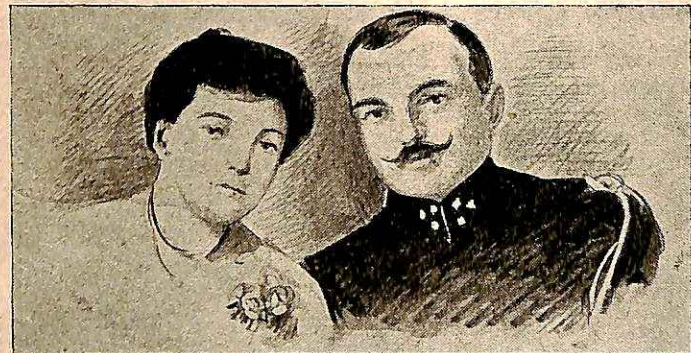
Από της παιδικής ηλικίας του φανερώνει όλην του την ιδιοφυίαν. Πρώτος εις τὰ σχολεία της έγκυκλιου παιδείας και πρώτος άργότερον εις την Σχολήν τών Ευελπίδων. Διαβάζει επί πλέον ό,τι του τύχη, θέλει να τὰ μάθῃ όλα. Και Ιστορίαν και γεωγραφίαν και μαθηματικά και μουσικήν.

Δέν του λείπει επίσης τό λεπτόν σατυρικόν πνεύμα, τό έπτανησιακόν χιούμορ, πού, όπως ο ίδιος έλεγε, τό είχε κληρονομήσει από τούς φίλους μας Βρεταννούς, όταν αυτοί είχαν υπό την κατοχήν των την 'Επτάνησον.

Η ένημερότης του εις όλα, τὸ πηγαίον χιούμορ του, μαζί με τās άτελείωτους αναλαμπάς τών ζωήρων του ματιών, τὸν καθιστοῦσαν συνομιλητήν αληθινά γοητευτικόν. Με μείδισμα έλάμβανε και άνεκοίνωνε τās σοδαρωτέρας τών άποφάσεων.

Αριστοῦχος της Σχολής τών Ευελπίδων, έξέρχεται άνθυπολοχαγός κατά τό 1890. Υποβόσκει τότε τό όνειρον εις τὸν 'Ελληνικόν Λαόν της πληρεστέρας άποκατάστασεως του "Εθνους εις τὰ Ιστορικά του δικαιώματα και δύναται να λεχθῇ ότι ο 'Ιωάννης Μεταξάς μετέσχεν εις όλας τās φάσεις της προσπάθειας πρὸς πραγματοποίησιν αὐτοῦ του όνειρου.

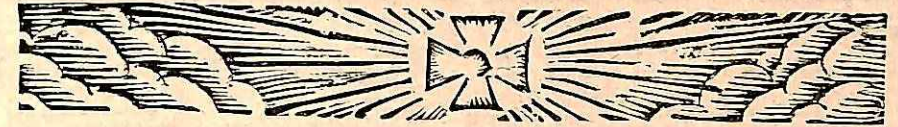
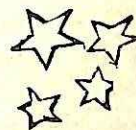
Μετάχει και εις αὐτὸν τὸν άτυχῇ πόλεμον του 1897, άλλ' εκτιμώνται και μέσα εις την άτυχίαν εκείνην αϊ άρεταί του. Αποστέλλεται διά τούτο εις την Πολεμικὴν 'Ακαδημίαν του Βερολίνου, από την όποίαν άποφοιτᾷ με καταπληκτικούς τίτλους, και επανέρχεται εις τὸν 'Ελλάδα διά να συνεχίσῃ την σταδιοδρομίαν του. Η επανάστασις του Γουδι τὸν εύρίσκει εις τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ. Μετ' αὐτήν ο 'Αρχηγός τών Φιλελευθέρων τὸν προσλαμβάνει ως ύπασιπτήν του, διακρίνας τὰ προσόντα του και τὸν χρησιμοποιοῖ άργότερον εις τό έπιτελεῖον τών Ιστορικῶν Βαλκανικῶν πολέμων. Κατὰ πρότάσιν του προάγεται ο 'Ιωάννης Μεταξάς εις τούς ανωτέρους βαθμούς της στρατιωτικῆς Ιεραρχίας, χρησιμοποιηθείς προηγουμένως και διά την σύναψιν της μετά της Κυρα-

Ο 'Αρχηγός μετά της κ. Λέλας Ι. Μεταξά την εποχήν που ήτο λοχαγός τών 'Επιτελῶν ('Αντίγραφον από φωτογραφίαν της εποχής).

ρίας στρατιωτικῆς συμφωνίας. Ακολουθεῖ επίσης τὸν 'Ελ. Βενιζέλον εις Λονδίνον διά την σύναψιν της ειρήνης με την ήττηθείσαν τότε Τουρκίαν και κατά τό 1913 χρησιμοποιοῖται ως στρατιωτικός πληρεξούσιος διά την σύναψιν της 'Ελληνο-Σερβικῆς στρατιωτικῆς συμμαχίας.

Επέρχεται όμως ο Εὐρωπαϊκός πόλεμος και ο έπαρτος εθνικός διχασμός. Ο Μεταξάς είναι τότε αρχηγός του 'Επιτελείου του 'Εθνικοῦ Στρατοῦ, διαφωνεῖ δέ με τὸν Βενιζέλον διά την έκστρατείαν τών Δαρδανελλίων.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

9ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Εὐαγγέλιον (Λουκά ιη' 10—14)

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ανέστησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελῶνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο· Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, αἵκοι, μοιχοί, ἡ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελῶνης· νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελῶνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἑστῆραι, ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη ὁὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Ἀπόστολος (πρὸς Τιμόθεον Β' γ' 10—15)

Τέκνον Τιμόθεε, σὺ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, ὅσα μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῃ, ἐν Λύστροις· οἴους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσαστο ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβεῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται· πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστάθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα εἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίαις εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Έκτοτε οἱ δρόμοι τών έχωρίσθησαν και ή εξιστόρησις τών αίτίων της διαφωνίας των υπάρχει εις τās ανταλλαγείσας μετά ήτ άνωικτάς έπιστολάς τών δύο άνδρῶν, αἱ όποια διαφωτίζουν τὸν άναγνώστην διά τὰ γεγινότα της κρίσιμου εκείνης εποχής διά την 'Ελλάδα. Έξορισθείς κατά την εποχήν 1917-20, μετά την άποτυχίαν του 'Αρχηγού τών Φιλελευθέρων κατά τās εκλογάς της 1ης Νοεμβρίου και την επάνοδον του άεμνήστου Βασιλέως Κωνσταντίνου εις 'Ελλάδα, ο 'Ιω. Μεταξάς άνακαλείται και πάλιν εις την ένεργὸν στρατιωτικὴν υπηρεσίαν. Αλλά τῇ αἰτήσει του μετ' όλίγον άποστρατεύεται με τὸν βαθμὸν τοῦ ύποστρατήγου. Έχει αντιρρήσεις διά τὸν Μικρασιατικόν πόλεμον και νέοι όρίζοντες δράσεως τὸν έλκύουν. Εκλέγει και εισέρχεται όριστικῶς εις τό στάδιον της πολιτικῆς. Όταν δικαιοῦμένων τών άπόψων του επέρχεται ή Μικρασιατική καταστροφή του 1922, χρίεται και επιδοκιμάζεται από την διαφωτισάσαν πρὸς την πολιτικὴν εκείνην λαϊκήν μερίδα αρχηγός της.

Τό κόμμα του ευτυχεῖ κατά την πρώτην εμφάνισιν πρὸ τοῦ λαοῦ. Συγκεντρώνει πλέον τών 50 βουλευτῶν και είναι τό 3ον αριθμητικῶς κόμμα εις την Βουλὴν. Αλλά και ή εμφάνισις του εις την Βουλὴν ως ρήτορος και νομοθετικῶ συντελεστοῦ προκαλεῖ ζωηράν έκπληξιν. Έχει εύφράδειαν και τόσην διαύγειαν σκέψεως και θετικότητα επιχειρημάτων, ώστε τὸν ακούουν με πρόφανή ευχαρίστησιν. Κατά την περίοδον της συντόμου κοινοβουλευτικῆς του ζωῆς—δέν διήρκεσε πέραν τών δύο ἐτῶν—μετέσχε της Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ως ύπουργός της Συγκοινωνίας, θέσας τās βάσεις, σὺν τοῖς άλλοις, τοῦ ευρύτατου οδικοῦ δικτύου, τοῦ όποίου τόσον κατεδείχθη ή χρησιμότης και εις καιρούς καλούς και Ιδιαίτα τώρα κατά τὸν πόλεμον. Η περίοδος εκείνη της Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως μετά τούς τόσους προγενεστέρους κλυδωνισμούς τοῦ εθνικοῦ σκάφους υπήρξεν ή μάλλον αξιοσημείωτος εἰρηνική περίοδος της χώρας. Προκηρυχθείσων νέων εκλογῶν, κατά τὸν Αὐγουστον του 1928, όλα τὰ πρὸς τούς Φιλελευθέρους αντίπαλα κόμματα ήττήθησαν. Την ίδίαν τύχην είχε και ο 'Ιω. Μεταξάς, μη επανεκλεγείς βουλευτής, γεγονός όπερ είχε τρασίαν επ' αὐτοῦ επίδρασιν και τὸν ήγαγεν εις την απόφασιν της άποχωρήσεώς του εκ της πολιτικῆς. Μεταπεισθείς άργότερον, επανεελέγη τό 1932 βουλευτής, αναλαβὼν επί μικρὸν διάστημα τό ύπουργεῖον τών Έσωτε-

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Εἰς την άνω περικοπήν της Β' πρὸς τὸν Τιμόθεον έπιστολῆς τοῦ 'Αποστόλου Παύλου ο μεγαλύτερος τών 'Αποστόλων υπειθυμίζει πρὸς τὸν Τιμόθεον ότι αὐτός καλύτερα από κάθε άλλον πρέπει να τὸν γνωρίξῃ. Διότι ο Τιμόθεος επί πολύ χρόνον τὸν είχε παρακολουθήσει κα' ἐγνώριζε όλα τὰ παθήματα και τούς διωγμούς πού έδοκίμασε διαδίδοντας τὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ. Έκτός όμως αὐτῶν ἐγνώριζε δια τὴ διδασκαλίαν τοῦ Παύλου όσον κανένας άλλος. Τώρα λοιπόν πού έμεινε μόνος στην 'Εφεσο ως έπίσκοπος της χριστιανικῆς 'Εκκλησίας τοῦ λέγει στην έπιστολή του ο Παῦλος ότι έπρεπε να φέρῃ εις πέρας τό ὕμνηδον και βαρὺ έργο πού ανέλαβε. Για να τὸν ἐμψυχώσῃ δέ περισσότερο τοῦ υπειθυμίζει τὰ δικά του παθήματα.

Και κάθε δμως Χριστιανὸς λαμβάνοντας υπ' όψιν την έπιστολή αυτή τοῦ Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεο, πρέπει έχοντας για ὑπόδειγμα τούς άπειρους εκλεκτούς τοῦ Θεοῦ και μελετώντας με προσοχή τὰ διδάγματά τους να αντιμετώπιζῃ με πίστι καθόληντη στην άγία μας 'Εκκλησία κάθε έμπόδιο πού τὸν παρουσιάζεται.

Στην περικοπή του αυτή μας λέγει επίσης ο Παῦλος ότι στη ζωή μας πηδῶν να ἴσουμε ανθρώπους άσεβείς και αἰδίκους να προσδεῖον και να εὐμεριῶν, ἐνῶ αντίθετα οἱ εὐσεβεῖς να καταδιώκωνται και να δυστυχῶν. Αλλά τόσον ή εὐμερία τών αἰδίκων όσον και ή δυστυχία τών δικαίων δέν είναι παρά φαινομενική. Γι' αὐτό δέ ακριβῶς ο Παῦλος τονίζει ότι πονηροὶ ἄνθρωποι και γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τό χεῖρον. Δηλαδή λέγει ότι ή προκοπή και ή εὐμερία τών ανθρώπων της άμαρτίας θα άποθῶν πρὸς ζημίαν και καταστροφήν των. Διότι άσφαλώς μια μέρα θα εκάψῃ πάνω στο κεφάλι τους ή δικαία όργη και τιμωρία τοῦ Θεοῦ, και θα τούς ταπεινώσῃ. Γι' αὐτό δέν πρέπει να ζηλεύουμε τῶ φαινομενική τους εὐμερία και εὐτυχία ούτε τὰ μεγαλεία και τις άπολαύσεις τους. Ακριβῶς με αὐτά προετοιμάζεται ή καταστροφή και ή καταδίκη τους. Τέτοια προκοπή και τέτοια πρόσδος ός μας λείπει. Χίλιες φορές είναι προτιμότερο να περάσουμε τὴ ζωή μας πτωχοὶ και περιφρονημένοι, αλλά πιστοὶ και άφοσιωμένοι στο Θεό παρά να γίνουμε μεγάλοι και ξακουστοὶ περιφρονώντας τὸν Θεό και τό θέλημά του.

ρικῶν. Επίσης έχρημάτισεν ύπουργός άνευ χαρτοφυλακίου κατά την διάρκειαν τοῦ κινήματος τοῦ 1935.

Επηκολούθησαν έκτοτε τὰ γνωστά εις όλους γεγονότα, τὰ όποια, φθίνοντας τοῦ 1935, ήγαγον εις την παλιννόρθωσιν της Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ύπερ της όποιας πρῶτος αὐτός ήγωνίσθη. Τότε ήγωνήθη ρωμαλεώτερος εις την δημοσίαν ζωήν τοῦ τόπου. Αρχικῶς μέν ως ύπουργός τῶν Στρατιωτικῶν και αντιπρόεδρος της σχηματισθείσης υπό της Α. Μ. τοῦ Βασιλέως συμφιλωτικῆς Κυβερνήσεως Δεμερτζή, άργότερον δέ ως πρωθυπουργός κοινῆς έμπιστοσύνης τών κοινοβουλευτικῶν κομμάτων και τέλος ως δημιουργός της καταστάσεως της 4ης Αὐγούστου.

Κορύφωσιν της πολιτικῆς του σταδιοδρομίας άπετέλεσεν ή άπόφασις, την όποιαν έλαβε μετά τό Ιταλικόν, Ισχυρὸν τηλεγράφων της νυκτός της 27ης πρὸς την 28ην 'Οκτωβρίου.

Τό Ιστορικόν του «έχιν» πρὸς τὸν άνεκδιήγητον εκπρόσωπον τοῦ αρχιφασίστα της Ρώμης ενεκαλόπῳθη και επεδοκίμασεν ολόκληρος ο 'Ελληνικός Λαός με τὰ μαχόμενα παιδιά του, τό αἷμά του και την ψυχὴν του.

Τὸ 'Επιτελεῖον τών Βαλκανικῶν Πολέμων. Πρώτος δεξιᾷ ο 'Αρχηγός.

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Από βραδύς είχα φθάσει με θλιμμένο πρόσωπο στο σπίτι μου! Ανεπάντητα, δολασδιόλου, πληροφορήθηκα πως ο Αρχηγός, βαριά αρρώστος, χαροπάλευε και πως ζήτημα ήταν, αν θα ζημερωνόταν ζωντανός...

— Θαύμα, μου είπε κάποιος, μπαρεί να τον σώση!...

Στο σπίτι μου γύρισα θλιμμένος. Με κατάλαθαν όλοι και μου ζήτησαν εξηγήσεις.

Καμώθηκα να γελάσω, μα δεν τα κατάφερα... και στο τέλος βεβαίωσα τη γυναίκα μου για το Αρχηγού την αρρώστια!...

Με άνοιχτο ξέμεινε το στόμα!

Πρωί-πρωί έφυγα!... Έτσι δεν βρέθηκα στο σπίτι να δω τον σπαραγμό της κόρης μου, της μικρής Κυθλής, που μόλις έμαθε το θάνατο του Αρχηγού, λίγο έπειτα από την αναχώρησή μου για το γραφείο, έπεσε κάτω κι άρχισε να χτυπιέται και να ξεφωνίζει... Τά δάκρυά της έτρεχαν ποτάμι...

Η μαμά της, που κι αυτή έκλαιε με λυγμούς, προσπάθησε να συγκρατηθεί για να παρηγορήσει αυτό το παιδί, το κοριτσάκι των 7 ετών, που πραγματικά βρισκόταν σε μία κατάσταση αξιοθρήνητη.

Αργησε να συνέλθω. Τον έπιασε ένα είδος νευρικής ταραχής...

Το βράδυ που γύρισα στο σπίτι είχε βέβαια συνέλθει, μα με υποδέχτηκε με γεμισμένα τα μάτια δάκρυα.

— Τι είναι αυτό που πάθαμε μπαμπά;... κατάφερε να ρωτήσει και ξανάκλαψε.

Συγκράτησα με κόπο και τα δικά μου τα δάκρυα. Και όταν από την μαμά της πληροφορήθηκα τις πρωινές σκηνές, τη ρώτησα γι' αυτές:

— Γιατί λυπήθηκες τόσο πολύ;

Με τα μεγάλα και εκφραστικά μαύρα μάτια της με κύτταξε σαν ξαφνιασμένη...

— Γιατί λυπήθηκε; Ο Μεταξάς δεν ήταν Αρχηγός μας; Νά γι' αυτό έκλαψα!... Δεν θα έκλαιγα το ίδιο αν πέθαινε κι' εσύ;

Τον αγαπούσα κι' αυτόν όσο και σένα!
— Μήπως φοβήθηκες για τους Ιταλούς;
— Η μικρή χαμογέλασε με

κάποια δόσι περιφρονήσεως γι' αυτούς!
— Τους Ιταλούς, μου λέει, δεν τους φοβάμαι!... Αυτούς τους νικάμε κι' εμείς και οι Άγγλοι!... Η-

ταν το τελευταίο που θα μπορούσε να μου περάσει από το μυαλό...
— Τότε;
— Μά σου είπα μπαμπά,

ρήφανο για την κόρη μου! Πρέπει να ομολογήσω πως ποτέ δεν της έκαμα ιδιαίτερη, ως ποίμε, προπαγάνδα, για την 4η Αυγούστου και τον Αρχηγό, παρά μόνο στις κουβέντες των μεγάλων, που μιλούσαμε, για το έργο του Ιωάννη Μεταξά, άκουγε κάποτε κάποτε και κείνη, χωρίς, μάλιστα, τις περισσότερες φορές να φαίνεται πως μας παρακολουθεί... Και όμως, λόγω πως πίστεψα πως θα ήταν κάτι το εξαιρετικό!... Ένα παιδί 7 χρόνων να παίρνει επί πόνου το θάνατο του Πρωθυπουργού είναι κάτι. Και όμως... Δεν ήταν το μοναδικό παράδειγμα. Όλα τα παιδιά της Ελλάδος, όπως κατάφερα να εξακριβώσω, μικρά και μεγάλα, έτσι υποδέχτηκαν την ξαφνική είδηση. Δραματικές σκηνές υποδέχθηκαν τη θλιβερή είδηση από φράδα εκείνη μέρα της 29 Ιανουαρίου. Παιδιά μεγάλα και μικρά, βρέφη και νήπια, αναλύθηκαν σε κοπετούς και σε θρήνους! Μεσα στις ψυχές των μεγάλων είχε δημιουργηθεί το δράμα, που το έπαιζαν τα αισθήματα και οι σκέψεις. Και δίπλα σ' αυτά, τα παιδιά επέτειναν τη παλλαϊκή θλίψη με την τραγωδία τους, που μόνον τα αίσθηματά ήταν οι πρωταγωνιστές...

Ο Ιωάννης Μεταξάς ξεπεσλήθη. Ήταν ο μοναδικός ίσως πολιτικός της Ελλάδος που δεν εφθάρη στην εξουσία. Είναι ο μόνος ίσως στην παγκόσμια ιστορία, που ασκώντας την εξουσία κατάφερε να επιβληθεί και ν' αγαπηθεί από τον κόσμο, και ιδιαίτερα να μπει στην παιδική ψυχή. Κάποιος μεγάλος Έλληνα πολιτικός είπε κάποτε σε μία του περιοδεία:

«Όταν βλέπεις τα παιδιά να τρέχουν πίσω από ένα πολιτικό, πρέπει να είσαι βέβαιος ότι ο πολιτικός αυτός έχει επιτύχει... Η αγάπη των παιδιών είναι το μέτρο της επιτυχίας». Και δεν είχε καθόλου άδικο. Έτσι είναι. Ο Μεταξάς κατάφερε να αγαπηθεί από τα παιδιά. Ίσως γιατί κατάφερε να τους δείξει το δρόμο τους.

Αγγ. Μεταξάς

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ο υποφαινόμενος Ι. Π. Μεταξάς διαθέτω τα της περιουσίας μου ως εξής: Έγκαθιστώ κληρονόμους μου την σύζυγόν μου Λέλαν (Ελένην) το γένος Κ. Χατζηϊωάννου και τα τέκνα μου Λουλό (Λουκίαν) σύζυγον Γ. Μαντζούφα και Νανάν (Ιωάνναν) σύζυγον Εύγ. Φωκά. Και εις μὲν την σύζυγόν μου άφίνω την επικαρπίαν έφ' όρου ζωής της όλοκληρου της περιουσίας μου. Εις δέ τα τέκνα της περιουσίας μου ήν θα παραλάβωσι μετά τον θάνατον της επικαρπωτριας γεννητριας των. Κληροδοτώ εις την Έθνικήν Νεολαίαν όλόκληρον την βιβλιοθήκην μου, άφου έκ ταύτης λάβωσιν ή σύζυγός μου, τα τέκνα μου ως και οι γαμβροί μου όσα βιβλία θέλωσι πρὸς ανάμνησιν.

Εν Κηφισιά 6 Ιουνίου 1940.

Ι. Π. ΜΕΤΑΞΑΣ

Και τώρα... σαν αλλοιε...

Ανοίξε την πόρτα και ώρμησε μέσα.
— Γιαγιάκα... δές με... πως σου φαίνομαι;

Και τα μάτια του πετούσαν φλόγες από τη χαρά.

Η γρηούλα ανασήκωσε το κεφάλι της.

Ένα χαμόγελο φώτισε για μία στιγμή το αλκακωμένο απ' τα χρόνια πρόσωπό της. Μά αμέσως το χαμόγελο έσβησε. Και τα άτωνα ρυτίδιασμένα ματάκια της θόλωσαν.

— Τόπες και τόκανες... Σάν τον άλλον και σύ...

— Ναί... σαν τον γιό σου, γιαγιά... Έκείνος ήρθε απ' την Αφρική για την Πατρίδα... Κι' εγώ που ήμουν εδώ, ήθελες να μην μνησθώ;

Έκανε λίγα βήματα και στάθηκε μπρος στη ντουλάπα. Στο πελώριο κρύσταλλο καθρεφτίστηκε ή σιλουέτα του γαρή, καλοδεμένη, σαν πιο άντρίκια, θαρρείς, μέ' στην όλοκαινούργια στολή του Έλληνα στρατιώτη.

Ο Πάνος έπιθεώρησε την εμφάνισή του. Έδώ ή γκέττα έξέφυγε λίγο. Κι' ή άρβύλα ήθελε γυάλισμα...

Σήκωσε το χέρι του κι' έφερε την παλάμη του μ' ένωμένα τα δάχτυλα πρὸς το κεφάλι, σά για να χαιρετίση.

Στράφηκε πρὸς τὰ πίσω και ρώτησε τη γρηούλα που τον παρακολουθούσε απ' την πολυθρόνα της. μ' ένα βλέμμα όγυρό, μά τόσο- τόσο τρυφερό.

— Μο' πάν τα στρατιωτικά, γιαγιά;

— Αν σου πάν, γιόκα μου... Εί-σαι λεβέντης.

Ο Πάνος πλησίασε στην πολυθρόνα και κάθισε χαμό πλάι στα πόδια της γιαγιάς του.

— Μίλα μου για τον μπαμπά, γιαγιά...

Κι' ή γρηούλα άρχισε με την άργη, μακρόσυρτη φωνούλα της:

— Σάν έσένα και κείνος... μόλις κηρύχθηκε ο πόλεμος, φανώθηκε να πάη έθελοντής. Στις δεκαπέντε μέρες που μεσολάβησαν ώσπου να βρούμε καράβι ναρθούμε από την Αλεξάνδρεια, το μόνο του θέμα συζητήσεως, ο μόνος του πόθος ήταν αυτός: Να βά-λη το χακί!... Α... πως θυμούνται την τρελλή του χαρά, σαν άγναντέψαμε, βαθιά απ' το Σαρωνικό, ένα-ένα τα βουνά της Αττικής... Τραγούδαγε, χοροπήδαγε και ήταν τόσο άσυγκράτητος ο ένθουσιασμός του, που δεν έδίσταζε και μένα να παρασύ-ρη στα τρελλά χοροπήδημά του. Και φτάσαμε στην Αθήνα. Τότε πιά, που να κρατηθώ. Ίσα που με πήγε στο ξενοδοχείο και αμέσως έφυγε να πάη να παρουσιασθώ... Τον ξαναείδα ντυμένον στο χακί...

Η γρηούλα στέκεται. Σκουπίζει ένα δάκρυ που έχει χωθή σε μία βαθειά ρυτίδα.

— Ήταν ώραιός, γιαγιά;

— Σάν και σένα, γιόκα μου... ά-παράλλαχτος.

Το νεανικό κεφάλι γέρνει πάνω στα γέρικα γόνατα και ο νιός με μισό-κλειστα τα μάτια παρακολουθεί της

γιαγιάς το ώραίο — το ωραιότερο απ' όσα το'υχε πη, — το τελευταίο παραμύθι.

— 12, 13, 14, δέν τον είδα παρά έλάχιστα. Ερχόνταν κλεφτά μιά-δυο μέ-ρες για να μου πη τις α'υτοθυσίες, τους ήρωϊσμούς, τις έποποιίες του Έλ-ληνικού στρατού, και χανόταν πάλι άφου άδειάζε πρώτα το ντουλάπι απ' όσα γλυκά είχε... και μένα την καρ-διά μου απ' όλες μου τις ευχές. Έ-φευγε με παραφορτωμένο το δισάκκι φαγώσιμα και λιχουδιές, δροσερός, ζωηρός, κεφατός, όπως ήταν την πρώ-τη μέρα. Τον Μάρτη του 14...

Ο Πάνος μισανόγει τα μάτια, παίρ-νει το χέρι της γιαγιάς και το φέρνει εύλαβικά σά χεϊλή.

— Ναί... ξέρω, γιαγιάκα... Πλη-γώθηκε... Προχώρει...

Ένας μικρούτσικος λυγμός και μετά:

— Τον πήγαν στο Νοσοκομείο Πα-τρών... Τόμαθα... Έτρεξα να τον δω...

Ήταν βυθισμένος σε λάθαργο και παραμιλούσε... Σαραντάπορο, Μπιζάνι, Αλεξάνδρεια... μαμά... μα-μά μου... Και σηκώνόταν ψηλά για να ξαναπέση σε λίγο άποκαμωμένος.

Πλάι του μιά Αδελφή του Έλέους, ψη-λή και λιγερή, μέσ' στην κάτασπρη φορεσιά της, με μορφή άγγελική τον παραόσκει στις ώρες αυτές της άγω-νίας του. Την ρώτησα: «Ελπίζουμε να τον σώσουμε, κυρία!...» Κι' ένα δάκρυ κύλισε σά όχρα μάγουλά της.

Απόρησα. Μά σε λίγο μου έδήγησε. «Τον είχα γνωρίσει το 10 στην Αλε-ξάνδρεια, όπου είχα πάει για λίγες μέρες!»

Και το παραμύθι συνεχίζεται:

— Παλέσαμε για να τον σώσουμε δυο όλόκληρους μήνες Και στο τέλος τὰ νειάτα... ο πόθος της ζωής...

Γιαγιάκα, δές με... πως σου φαίνομαι;

κάποιο όνειρο που νανούριζε κρυφά μέσα του... νίκησαν... Τον πήγα να έπισκεφθώ την Κέρκυρα... Κι' εκεί κάποιος βραδάκι... νά, στην ίδια στά-σι που έχουμε μες τώρα, μου ξεμολο-γήθηκε το τρυφερό του μυστικό. Το περίμενα και το εύλογούσα. Τους έ-δωσα την ευχή μου και ο γάμος έγινε σ' ένα ξωκκλήσι, στην Κέρκυρα, δε-καπέντε μέρες μετά την άνακωχή.

Η γρηούλα στέκεται, ο νιός σηκών-νεται, πηγαίνει πίσω απ' την πολυθρό-να, τυλίγει με το χέρι του το κάτα-σπρο κεφάλι και φέρνει τα χεϊλή του κοντά σ' αυτί της γιαγιάς:

— Θά συνεχίσω εγώ το παραμύθι, γιαγιάκα.

Οι δυο νέοι, με τη μανούλα τους μαζί, γύρισαν στην Αλεξάνδρεια και από κεί πήγαν στο Σουδάν. Έζησαν ευτυχισμένοι τρία χρόνια... άπόκτη-σαν μιά κορούλα και μετά ένα γιόδο που ήταν μικρός, μικρούτσικος σαν σπιθαμή, όταν ή Πατρίς ξανακάλεσε τὰ παιδιά της.

— Έτσι δέν είναι, γιαγιά; Και ά-μέσως ο γιός σου, όμοια με την άλ-λη φορά... ξανάτρεξε στο μεγάλο πανηγύρι...

— Όχι σαν την άλλη φορά, Πάνο... Μη το λές...

— Ναί, γιαγιά... Δέ γύρισε ποτέ, το ξέρω... Έλα... μη κλαίς... Τι σημασία έχει... Έδωσε το αίμα του για το μεγαλειό και την δόξα της Ελλάδος μας... Και μένα από κεί πάνω θά μ' εύλογη γιατί τόσο πιστά άκολουθώ τα ίχνη του... Αυτός και ή μαμά με τις εύλογίες τους απ' τον ούρανο και ή δική σου ή ευχή, για-γιαγιάκα, θά με φυλάξουν... θά δής...

Κι' άπλόθηκε σιγή.

Ήταν νύχτα βαθειά πιά σαν ο Πά-νος άποφάσισε ν' άφήση το κεφάλι που κρατούσε άγκαλιασμένο και να πάη να γυρίση τον ήλεκτρικό διακόπτη.

Η γρηούλα σκουπίζει τὰ τελευταία της δάκρυα και κάνει νόημα στον Πά-νο να πλησιάση.

Ο νιός γονατίζει μπρὸς της.

— Ευχίσου με, γιαγιά. Τιποτ' άλλο δέ θέλω.

Απ' τον κόρφο της ή γρηούλα τρα-βάει ένα πακετάκι... Τ' άνοίγει.

— Είχε πη να το έστειλαν σπίτι του αν ποτέ χανόταν. Τον είχε συντροφέ-ψει σε όλους τους πολέμους του. Πάρε το... Σου ανήκει...

Ο Πάνος δακρυσμένος άσπάζεται εύλαβικά το πολύτιμο φυλαχτό και το κρύβει στην τσέπη του άμπεχάνου του.

— Είναι κι' αυτό... Δέ στόχα πη ποτέ... Πάρ' το...

Και ο νιός κατάπληκτος βλέπει ά-ραδιασμένες με το γνώριμο γραφικό χαρακτήρα αυτές τις λέξεις σ' ένα κα-τακίτρινο απ' την πολυκαιρία μικρού-τσικο χαρτί:

«Για τον γιόδο μου, σαν τον καλέση ποτέ ή Πατρίς!»

Χριστίνα Μέγα

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

51.

(Συνέχεια)

— Μιλήσετε! Απαντήσετε! φώναζε ο Αλέξανδρος ανήσυχος. Διαλέξτε ένα αντιπρόσωπό σας κι' άς μιλήση. Διάλεξαν τὸ στρατηγὸ Κοῖνο. Ήταν ἀπὸ τοὺς πῦθ ἀφωσιωμένους καὶ γενναίους στρατηγοὺς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὁ Κοῖνος μὲ αὐστηρὸ θλιμμένο πρόσωπο προχώρησε. Σήκωσε τὸ χέρι, χαιρέτησε τὸν Ἀλέξανδρο.

— Βασιλιά μου, εἶπε, μιλῶ γιὰτὶ καθὼς μὰς βεβαιώνεις εἰμαστε λεύτεροι νὰ ποῦμε τὴ γνώμη μας. Ἀκουσε λοιπὸν: Ξέρεις πόσο σὲ δούλεψα. Ποτέ δὲ δειλίασα, ποτέ, σὲ καμμία σου προσταγή, ὅσο ἐπικίνδυνη κι' ἂν ἦταν, δὲν εἶπα ὄχι. Τώρα ὅμως ἐγὼ κι' ὅλοι ἐδῶ οἱ παλαιοὶ πολεμιστὲς σου σοὺ λέμε: "Ὀχι! Φτάνει πιά!" Ἀπὸ τὴ Μακεδονία ἀπ' ὅπου ξεκινήσαμε ἕως ἐδῶ πού φτάσαμε ἔχουμε κάμει 18.000 χιλιόμετρα. Κουρασθήκαμε πιά. Κοίταξε, δὲν μπορούμε νὰ σταθοῦμε στὰ πόδια μας. Κόκκινα ἔχουν γίνει τὰ κορμιά μας ἀπὸ τὶς πληγές, χόρτασαν, κουράστηκαν οἱ ψυχές μας. Βασιλιά, δὲν μπορούμε πιά νὰ προχωρήσουμε. Θέμε, μὰ δὲν μπορούμε!

Μίλησε ὁ Κοῖνος κι' ὅλοι οἱ παλιοὶ πολεμιστὲς ἄρχισαν νὰ χειροκροτοῦν. Ἀπλάσαν οἱ ἀξιωματικοὶ ἱκετευτικὸ χέρι στὸν Ἀλέξανδρο. Μὰ αὐτὸς μ' ἕνα κίνημα τοῦ χεριοῦ διέλυσε τὴ συνάθροιση καὶ κλείστηκε μόνος στὴ σκηνή του. Ὁλὴ τὴ μέρα ἐκεῖνη καὶ τὴν ἄλλη κανένας δὲν τὸν εἶδε. Κατὰ τὸ βράδυ τῆς δευτέρας μέρας φώναζε τὸ Στέφανο.

— Στέφανε, εἶπε, μάζεψέ τους πάλι ὅλους αὐτοὺς ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνή μου. Μάζεψέτηκαν. Ὁ Ἀλέξανδρος πρόβαλε. Μὲ βία συγκρατοῦσε τὴν ὀργή του. Τὰ λόγια ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ σφισμένα του χεῖλια σουρίζοντας:

— Ὅσοι ἀπὸ σᾶς, εἶπε, θέλουν νὰ φύγουν, ἄς φύγουν. Ἀς φύγουν ἀμέσως! Ἀς γυρίσουν στὴν Ἑλλάδα νὰ ποῦν πὼς παράτησαν τὸ βασιλιά τους ἀνάμεσα στοὺς ἐχθρούς! Εἶπα!

Μπήκε γρήγορα στὴ σκηνή του κι' ἔπεσε καταγῆς χτυπώντας τὴ γροθιά του μὲ λύσσα. Δὲν ἤθελε νὰ δεχτῇ κανένα! δὲν ἤθελε νὰ φάη, μήτε νὰ πιῇ, μήτε νὰ κοιμηθῇ.

Μὰ κι' ὁ στρατὸς πεισμάτωσε. Δὲν ἤθελε ν' ἀκολουθήσῃ πιά τὸ βασιλιά του.

— Πίσω! Πίσω στὴν πατρίδα! φώναζαν. Φτάνει!

Τὴν τρίτῃ μέρα ὁ Ἀλέξανδρος πρόβαλε. Ήταν ἄσπρος σὰν τὸ κερί, τὰ μάτια του ἦταν στεφανωμένα μὲ πλατὺ γαλάζιο κύκλο. Τὰ χεῖλια του ἦταν κάτασπρα.

— Ἐτοιμαστήτε, εἶπε μὲ ξεπνεμένη φωνή. Γυρίζουμε πίσω!

Ὡς τὸν οὐρανὸ ἔφτασαν οἱ ἀλαλαγμοὶ τῆς χαρᾶς τοῦ στρατοῦ. Σήμαιναν οἱ σάλπιγγες, χτυποῦσαν οἱ ἀσπίδες, ἔρριχναν οἱ στρατιῶτες βέλη στὸν οὐρανόν.

Μὰ ὁ Ἀλέξανδρος ἔνοιωσε στὸ λαίμω τοῦ ἑνα λυγρὸ καὶ μπήκε γρήγορα στὴ σκηνή του.

Ὁ Στέφανος ἦταν ἀπαρηγόρητος. Μάζεψε τοὺς ἄντρες τοῦ ἀμίλητος, τοὺς παρτάζε κι' ἔπειτα πῆγε κάτω ἀπὸ μιά τεράστια συκιά καὶ κάθισε. Οἱ βροχές εἶχαν πάψει, ὁ ἥλιος ἔκαιγε.

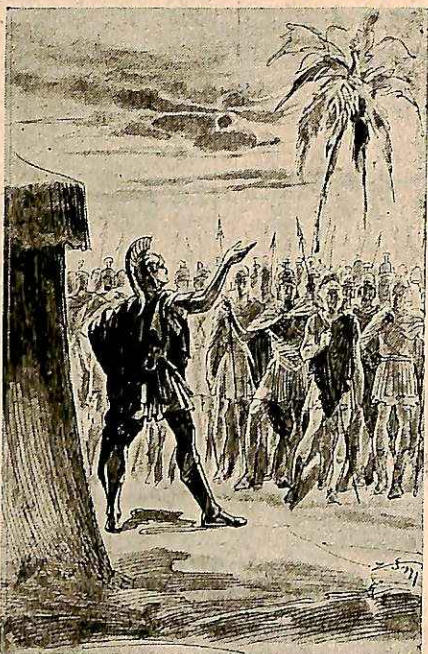
«Πρέπει νὰ στρατολογήσῃ νέους ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ παλιοὶ ἔδωσαν ὅτι μπορούσαν, κουράστηκαν, συλλογίζονται. Πρέπει νὰ κάμῃ καινούργιο στρατὸ ἀπὸ Ἑλληνες τώρα κι' ἀπὸ Πέρσες, Αἰγύπτιους κι' Ἰνδοὺς. Νὰ βάλῃ σὲ ὅλους τὴν ἴδια καρδιά καὶ νὰ κινήσουμε ἀπαρχῆς. Τὶ νὰ κάμουμε πιά στὰ μικρά μας χωριουδάκια; Πὼς θὰ μπορέσουμε πιά ν' ἀνεχθοῦμε τὴν ταπεινὴ μέτρια ζωή;

Κάποιοι ζύγωσε. Σήκωσε ὁ Στέφανος τὸ κεφάλι του κι' εἶδε τὸν πατέρα του.

— Φεύγουμε! εἶπε ὁ Φίλιππος χαρούμενος. Φεύγουμε!

Μὰ ὁ Στέφανος δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα νὰ μιλήσῃ.

Οἱ σάλπιγγες βάρεσαν σύναξι, ἔ-

— Ὅσοι ἀπὸ σᾶς θέλουν νὰ φύγουν, ἄς φύγουν ἀμέσως!

τρεξε ὁ Στέφανος στὴ θέσι του. Ὁ Ἰφαιστῖαν μιλοῦσε:

— Ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος ἀποφάσισε, πρὶν νὰ φύγουμε, νὰ χτίσουμε δώδεκα βωμοὺς στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Νὰ φανερώνουν στὶς ἐρχόμενες γενεές ἕως πού φτάσαμε.

Χαρούμενος ὁ στρατὸς ἄκουσε τὴ μεγάλη ἀγγελία. Μὲ ἐνθουσιώδη ζήλο ἄρχισαν νὰ χτίζουν τοὺς δώδεκα βωμοὺς πού θὰ φανέρωναν ἕως πού ἔφτασε ὁ μέγας κατακτητής.

Κάθε βωμὸς ἦταν ἀφιερωμένος σ' ἕνα ἀπὸ τοὺς δώδεκα Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου. Εἶχε ὕψος πενήντα πῆχες κι' ἔμοιαζε μὲ ὄχυρὸ πύργο.

Ἀνάμεσα στοὺς δώδεκα βωμοὺς στήθηκε μιά μεγάλη χάλκινη στήλη μὲ τὴν ἐπιγραφή:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΝΤΑΥΘΑ ΕΣΤΗ
«Ἐδῶ στάθηκε ὁ Ἀλέξανδρος»

Ὅταν τελείωσαν οἱ βωμοὶ καὶ στήθηκε ἡ χάλκινη στήλη ἄρχισαν οἱ μεγαλοπρεπεῖς θυσίες στοὺς Θεοὺς. Ἐσφαξαν ἑκατοντάδες βόδια καὶ πρόβατα, ἔγιναν ἀγῶνες, ἵπποδρομίες, στρώθηκαν τὰ ἀποχαιρετιστήρια συμποσία.

Μερικοὶ Ἰνδοὶ ἡγεμόνες παρευρίσκοντο στὶς μεγάλες αὐτὲς γιορτές καὶ παρακολουθοῦσαν μὲ θαυμασμό. Καὶ τόση ἐντύπωση τοὺς ἔκαναν οἱ ἐλληνικὲς αὐτὲς θυσίες καὶ γιορτές, ὥστε πολλοὺς αἰῶνες ἀργότερα ἐξακολουθοῦσαν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἡμέρας νὰ περνοῦν τὸν ποταμὸ καὶ νὰ θυσιάζουν κατὰ τὸν ἐλληνικὸ τρόπο στοὺς δώδεκα βωμοὺς πού ἔχτισε ὁ Ἀλέξανδρος.

Καὶ ἀκόμα σήμερα, ὕστερα ἀπὸ 2265 χρόνια, ὑπάρχει στὰ μακρινὰ ἐκεῖνα μέρη τῶν Ἰνδιῶν ὁ θρύλος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἰσκαντέρ, ὅπως τὸν ὀνομάζουν. Καὶ πολλοὶ Ἰνδοὶ καυχῶνται ὅτι κατὰγονται ἀπὸ τὸν ἑακουσμένο στρατὸ τοῦ Ἑλλήνα κατακτητή.

Κ ε φ. 68.

«Ἀρχισε ὁ γυρισμός. Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε συνέλθει ἀπὸ τὴ μεγάλη του ὀργή. Πῆγαινε μόνος, καθάλας στὸ γιγάντιο ἔλεφα του καὶ νῆα παράτολμα σχέδια ἔκλωθε στὸ νοῦ του. Μὰ δὲν τ' ἀνακοίνωνε σὲ κανένα. Μήτε στὸν Ἰφαιστῖαν.

«Θὰ κάμω μεγάλο στόλο, συλλογίζονται, θὰ βάλω τὸ Νέαρχο νὰ κόψῃ ὅλα τὰ δάση, νὰ κάμῃ καράβια, νὰ βάλω μέσα τὸ στρατό. Νὰ περάσουμε τὸν ὠκεανόν, νὰ κάμω τὸ γύρο τῆς Ἀφρικῆς, νὰ μπῶ στὴ Μεσόγειο. Τὸ σχέδιό μου θὰ γίνῃ, θέλουν δὲ θέλουν!»

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΜΑΣ

ΠΩΣ ΤΡΕΙΣ ΕΥΖΩΝΟΙ ΕΠΙΑΣΑΝ ΤΡΕΙΣ ΙΤΑΛΟΥΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥΣ

Ἀπειρα εἶναι τὰ κατορθώματα τῶν ἡρώων μας πολεμιστῶν τοῦ Ἀλβανικοῦ μετώπου. Στὰ κατορθώματα αὐτὰ ὁ ἡρωϊσμός, ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ ἀντοχή τῶν στρατιωτῶν μας παρουσιάζονται ἐνωμένες μὲ τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ἀτομικὴ πρωτοβουλία. Ἐνα ἀπὸ τὰ πῦθ χαρακτηριστικὰ ἀνάμεσα στὰ κατορθώματα τῶν ἡρωϊκῶν μας μαχητῶν εἶναι καὶ κεῖνο πού συνέβη σ' ἕνα τομέα τοῦ μετώπου τῆς Ἀλβανίας μὲ τρεῖς εὐζώνους μας.

Ἐνα ἀπόσπασμα τοῦ στρατοῦ μας ἀπὸ 100 περίπου ἄνδρες, μὲ διοικητὴ ἕνα γενναῖο ἀνθυπολοχαγόν, εἶχε πλευροκοπήσει ἕνα ἐχθρικό ὕψωμα κι' ἐπολεμοῦσεν δολόκληρη μέρα. Ήταν ὅμως πιά μπροστὰ στὴν τελευταία ἐχθρική ἀντίσταση. Οἱ στρατιῶτες μας ἐσκαρφάλωναν στὸ ὕψωμα. Σὲ λίγο θὰ τὸ εἶχαν στὰ χέρια τους.

Ἐνῶ ἦταν σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἡ σύγκρουσι, τὰ πυροβόλα μας ἐπέτυχαν κι' ἔρριξαν ἕνα ἰταλικὸ ἀεροπλάνο στὰ δεξιὰ τοῦ μετώπου μας. Τὸ ἀεροπλάνο εἶχε καταστραφῇ καὶ τρεῖς ἀεροπόροι ἐρρίχθηκαν ἀπ' αὐτὸ μὲ τ' ἀλεξίπτωτα. Ποῦ θάπεφταν; Μερικοὶ στρατιῶτες μας ἔπῃσαν διαταγὲς νὰ τρέξουν καὶ νὰ τοὺς πιάσουν. Σὲ λίγη ὥρα ἀκούστηκαν πυροβολισμοί.

Ἐπειτα ἀπὸ μισὴ ὥρα ἐγύρισαν 5 στρατιῶτες μας καὶ ἀνέφεραν πὼς τὸ μέρος ὅπου ἔπεσαν οἱ ἀλεξιπτωτιστὲς ἐβάλλετο καὶ ἐζήτησαν νέες διαταγές. Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ἐκράτησε τοὺς ἄνδρες ἐκείνους γιὰ τὴν ἐπιθεσί τους στὸ ὕψωμα καὶ ἔστειλε γιὰ νὰ πιάσουν τοὺς τρεῖς Ἰταλοὺς ἀεροπόρους ἕνα λοχία καὶ δυὸ στρατιῶτες, εὐζώνους καὶ τοὺς τρεῖς.

Ἡ διαταγή πού ἔλαβαν οἱ τρεῖς εὐζῶνοι ἦταν νὰ πιάσουν αἰχμαλώτους τοὺς τρεῖς Ἰταλοὺς ἀεροπόρους, καὶ μόνον νὰ κάμουν χρῆσιν ὅπλων ἂν ἐκεῖνοι ἔκαναν ἐπικίνδυνη ἀντίσταση. Ὁ λοχίας κι' οἱ δυὸ εὐζῶνοι ἐξεκίνησαν μὲς στὰ χιόνια καὶ κατάφεραν νὰ φθάσουν σὲ ἀπόστασι 500 μέτρων ἀπὸ κεῖ πού ἦσαν οἱ τρεῖς ἀεροπόροι. Χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβουν οἱ Ἰταλοί, οἱ εὐζῶνοι τοὺς εἶδαν καλά. Ήσαν μὲς στὸ ἀνοιγμά ἐνός μεγάλου βράχου κι' ἀπὸ κεῖ ἔρριχναν ἀραιοὺς πυροβολισμούς. Ὁ λοχίας ἐπροχώρησεν ἀκόμη καὶ οἱ δυὸ εὐζῶνοι τὸν ἀκολούθησαν. Βρέθηκε πιά στὰ πλευρά τους. Ἀπὸ τὰ πληθύνια ἐκατάλαβε ὅτι οἱ δυὸ ἀεροπόροι ἦσαν ἀξιωματικοί. Ὅταν ἔφτασε πολὺ κοντὰ εἶπε στοὺς δυὸ εὐζώνους:

— Τὼρ θὰ τ' ἀνοήσουμε. Τὸ γλιέπιτι; Εἶνι μέσα στὴ σπλιά. Θὰ τ' ἀνοήσουμε στοὺν σέρκο τ' καὶ θὰ τ' ἀνοή μὲ τὰ δόντια! Ἰλάτε κοντὰ μ', ἀπ' ἀγάλια-ἀγάλια. Οὐδὲ θὰ κά-νου ἰγῶ, κὶ σῖεις. Τρεῖς αὐτοί, τρεῖς κι' ἡμεῖς. Ἀπὸ ἰέναν οὐ καθέναν...

Μὲ χίλιες προφυλάξεις καὶ χωρὶς νὰ κάμουν κανένα θόρυβο οἱ τρεῖς εὐζῶνοι ἔφτασαν πίσω ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς. Ἀνέβηκαν ψηλά στὸ βράχο χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβουν. Τὰ βήματα δὲν ἀκούγονταν μὲς στὸ χιόνι. Ξαπλωμένοι κι' οἱ τρεῖς «πρηνηδόν» ἐσκυφان κι' εἶδαν τοὺς τρεῖς ἀεροπόρους. Ήταν ἀφωσιωμένοι μὲ προσοχή στὰ ὅπλα τους κι' ἔρριχναν. Ὁ λοχίας τότε εἶπε μὲ σιγανὴ φωνὴ στοὺς δυὸ εὐζώνους του:

— Θὰ τ' ἀνοήσουμε τοὺ γιάιμα. Θὰ τ' ἀνοήσουμε ἀπὸ πάνω. Στὸν δεξιὸν τὸν λουόγχι. Νὰ μὴ τοῖ χτυπήσῃ, ἂν δὲν σᾶς διατάξω. Θὰ πέσουμε ἀμέσως πανωθῖο τ'. Ἰμπρός!

Σ' ἕνα λεπτό οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐπήδησαν μ' ὀρμη πᾶντα στὰ κεφάλια τῶν Ἰταλῶν. Ἐξῆ ἀνδρικά σώματα κυλίστηκαν μὲς στὸ χιόνι. Οἱ τρεῖς Ἰταλοὶ μὲ τὸν ἀφηνιάσμον αὐτὸν τὰ ἔχασαν... Ἐκαμιν νὰ φύγουν, μὰ οἱ τρεῖς εὐζῶνοι τοὺς ἄρπαξαν, τοὺς ἔρριξαν κάτω, τοὺς ἔπιασαν ἀπὸ τὸ λαίμω καὶ τοὺς ἐπῃσαν τὰ ὅπλα.

— Ρε ζαγάρια, ἐφώναξεν ὁ λοχίας, χαλέβῃ νὰ μὰς κάνῃτι τὸ γκιουλέκα. Αἰνὶ τὼρα νὰ σᾶς μάθουμε γράμματα!

Ἐδῶσε σ' αὐτοὺς νὰ ξεκινήσουν κι' εἶπε στοὺς δυὸ εὐζώνους νὰ κτυπήσουν τοὺς Ἰταλοὺς, ἂν ἀποπειραθοῦν νὰ φύγουν. Ἀπὸ τοὺς 3, οἱ δυὸ ἦσαν Ἰταλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ τρίτος Ἀλβανὸς λοχίας. Ὁ λοχίας μας ἔβαλε μπροστὰ τοὺς δυὸ ἀξιωματικούς μὲ τὸν ἕνα εὐζῶνο καὶ πίσω πῆγαινε αὐτὸς μὲ τὸν ἄλλο εὐζῶνο καὶ μὲ τὸν Ἀλβανὸ λοχία. Μόλις ὅμως ἐπροχώρησαν λίγα μέτρα, ἐδέχθησαν πυκνὰ πυρὰ πολυβόλου. Ήταν δικὸ μας, μὰ ζὶ μὲ τῆμα στρατοῦ μας.

— Βρὲ κουτορνήθια, ἐφώναξεν ὁ λοχίας. Θὰ μὰς σκοτώστε. Σταθῆτι, ρέεεεε... Ἡμεῖς εἰμαστε!...

Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς ἀξιωματικούς εἶπε κατὶ στὸν Ἀλβανὸ λοχία. Καὶ κεῖνος γύρισε στὸ λοχία τῶν εὐζῶνων κι' εἶπεν ἑλληνικά:

— Οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπὸ δῶ λένε νὰ πέσουμε κάτω γιὰ νὰ μὴ μὰς πάρουν οἱ σφαίρες.

Μόλις ἀκούσαν ἑλληνικὴ ὁμιλία οἱ Ἑλληνες ἐαφνιάστηκαν.

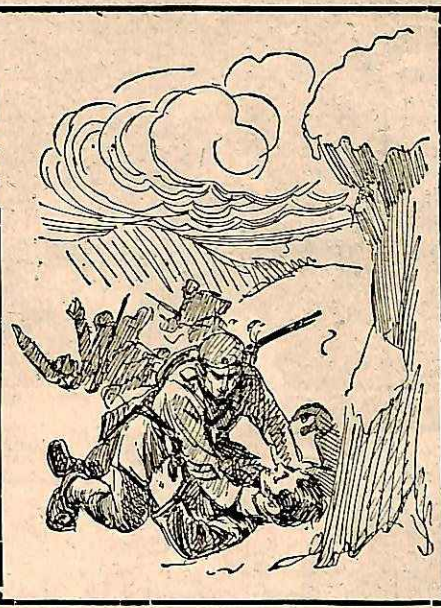
— Τί εἶσι ρε σὺ καὶ κρένς τὴ γλῶσσα μας; τὸν ρώτησεν ὁ ἕνας εὐζῶνος.

— Ἀλβανός, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, καὶ ξέρω ἑλληνικά.

— Πές τους τοῦ λοιποῦ ὅτι θὰ πᾶμι ὀρθοί καὶ νὰ μὴ φοβᾶντι. Θὰ καταλάθῃ πὼς εἰμαστί μεῖς. Κὶ μιά καὶ κρένς τὴ γλῶσσα μας, οὐρὲ κουμπάρε, τώρα μὴ μὰς κάνς κανιά μπαμπεσία στοῦ δρόμου, γιὰτὶ θὰ πᾶς σάν τοῦ σκλί στ' ἀμπέλ.

Οἱ πολυβολισμοὶ τῶν δικῶν μας ἐσταμάτησαν καὶ οἱ τρεῖς εὐζῶνοι μὲ τοὺς τρεῖς ἀεροπόρους ἐπλησίασαν στὴν παράταξί τους. Τότε ὁ λοχίας τῶν εὐζῶνων εἶπε στοὺς Ἀρβανῆτες:

— Δὲν τ' ἀνοή, οὐρὲ βεληγκέκα, αὐ-

τούνους τ' ἀκαπεταναραίους σ' γιὰτὶ μὰς πολήμα;

Ὁ Ἀλβανός εἶπε τὴν ἐρώτησι στοὺς δυὸ Ἰταλοὺς καὶ πῆρε τὴν ἀπάντησι:

— Γιατὶ σώζετε τοὺς Ἀγγλους, εἰπεν ὁ Ἀλβανός.

Ὁ λοχίας μας ἐγέλασε μὲ σαρκασμὸ καὶ εἶπε:

— Πές τους, οὐρὲ βεληγκέκα, πὼς ἡμεῖς οἱ τοσλιάδες ἔχουμε ἐγγυητὴ τὴν ἀκεριότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τ' Ἀγγλίας!

Οἱ δυὸ εὐζῶνοι κοιτάζανε τὸ λοχία τους κι' ἔβαλαν κι' αὐτοὶ τὰ γέλια. Ἐνῶ γελοῦσαν ἀκόμα οἱ εὐζῶνοι μας, φάνηκε, μὲς στὰ χιόνια, τὴ μῆμα τοῦ στρατοῦ μας. Τὸ τῆμα αὐτὸ συναντήθηκε μὲ τὴν συνοδεία τοσλιάδων καὶ αἰχμαλώτων. Καὶ σὲ λίγο ὅλοι μαζὶ εἶχαν ἐνωθῇ μὲ τὴν κυρία δύναμι τους.

Χαρὰ ἐγέμισε τὸ στρατόπεδό μας καὶ γιὰ τὴν κατάληψιν τοῦ ὕψωματος καὶ γιὰ τὴν αἰχμαλωσία τῶν τριῶν ἀεροπόρων.

Μὰ καὶ τὸ εὐφρολόγημα τοῦ λοχία γιὰ τὴν εὐζωνικὴ προστασία τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀγγλίας ἔφεραν εὐθυμία τὸ βράδυ πού διεδόθη μεταξὺ τῶν εὐζῶνων μαζὶ μ' ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς αἰχμαλωσίας.

Βραδυάζοντας ὁ λοχίας παρουσιάσθη κι' ἔδωσε σχετικὴ ἀναφορά στὸν ἀνθυπολοχαγόν μ' αὐτὰ τὰ λόγια:

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι ἡ διαταγή σας ἐξετελέσθη. Συνελήφθησαν τρεῖς αἰχμαλῶται. Οὐδεὶς νεκρός. Οὐδεὶς τραυματίας. Ἀνδρες ἔτοιμοι πρὸς ἐνέργειαν».

Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς συνεχάρη τὸν λοχίαν. Κὶ ἔπειτα τὸν ρώτησε:

— Καὶ πὼς τὰ καταφέρατε;

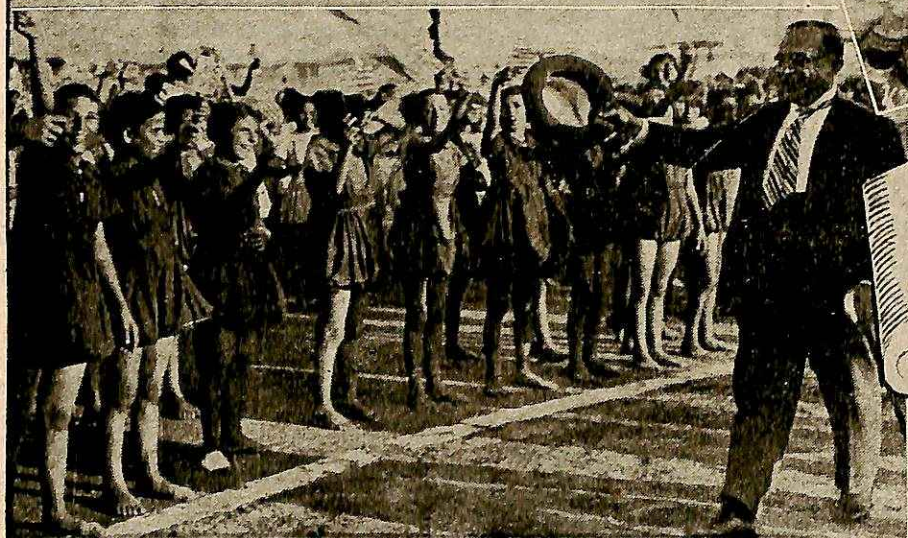
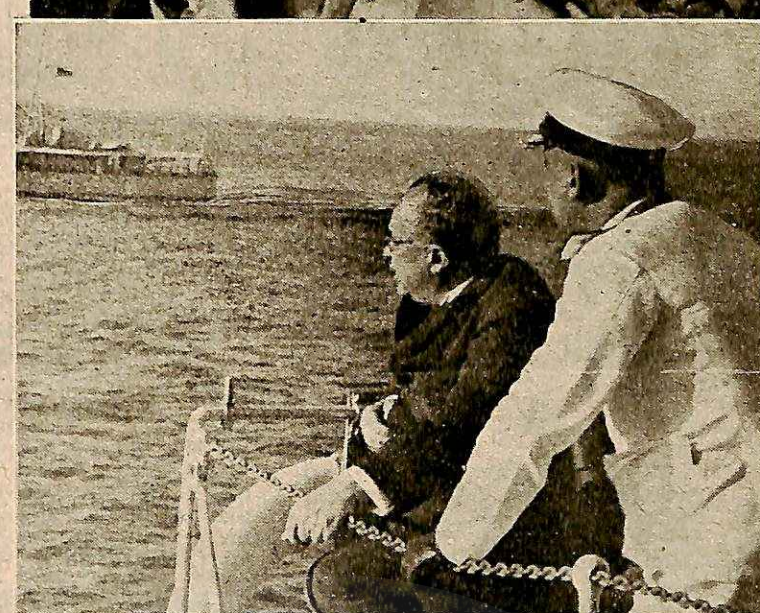
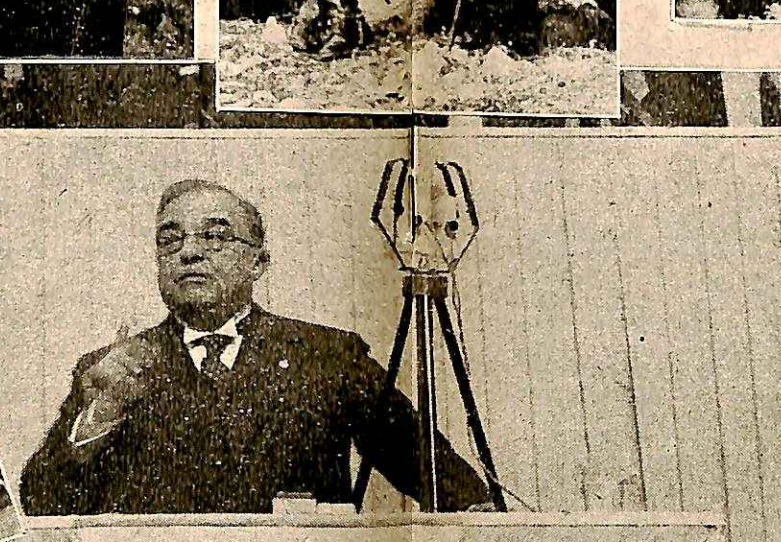
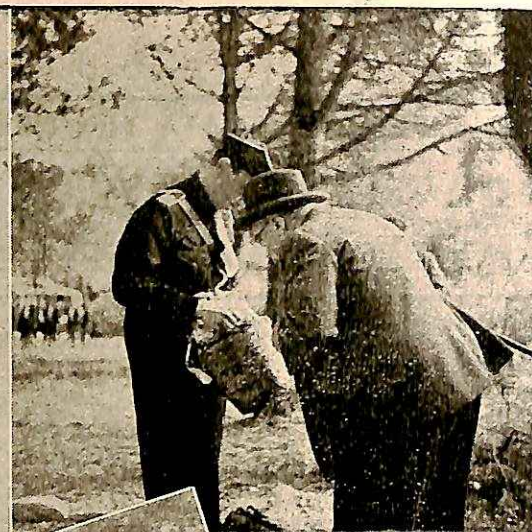
Ὁ λοχίας διηγήθη τὸ τέχνασμα τῆς καθέτου ἐφορμήσεως.

Ἐπειτα ὁ ἀνθυπολοχαγὸς χαμογελώντας ρώτησε τὸν λοχία:

— Κὶ ἐκεῖνο γιὰ τὴν ἀγγλικὴ προστασία πὼς τὸ εἶπες;

Ὁ λοχίας διηγήθη στὸν ἀξιωματικόν τὸν διάλογον. Κὶ ἀπὸ τότε τὸ εὐφρολόγημα γιὰ τοὺς τοσλιάδες μας κυκλοφορεῖ εὐρύτατα...

Φ. Γιοφύλλης

Εικόνες από την άεναο δράσι
του Αρχηγού μας πού
έφυγε.

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΑΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΥΠΟ Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

47.

(Συνέχεια)

“Όλα τούτα γίνθηκαν με τόσο άσπρα-φτερή γρηγοράδα που έβλεπε και δεν πίστευε κανείς τα μάτια του... Οί κοντοί και μελαχροinoί τούτοι άνθρωποι έτρεχαν, πηδούσαν, ανέβαιναν, σά ζωα άγρια που θα νοιώσουν ξαφνικά τον κίνδυνο και το καθένα σπρωγμένο από το ένστικτό του κάνει αυτό ίσα ίσα που χρειάζεται, χωρίς να χάση καιρό για να σκεφθή και ν' αποφασίση.

Τό κουρσάριο άρχισε να τραβάη με τό κουπιά κατά τόν βορρά, γυρο-γιάλι - γυρογιάλι...

— Είναί σατανάδες, δεν είναι άνθρωποι... ψιθύρισε ο Δημήτρης.

Πραγματικά με τό τέχνασμα αυτό για δυό λόγους τό βυζαντινό καράβι δεν μπορούσε να τούς σιωπή. Πρώτο γιατί τά νερά ήταν ανάθεμα εκεί, και δεν τό σήκωναν όσο και νάταν από την έλαφρή μοίρα του στόλου, πάντα όμως ήταν βαρύτερο από τό κουρσάριο... Κι' ύστερα γιατί σ' άνοιχτά φυσούσε πώ δυνατά, κι' η αντίσταση και από τόν άνεμο και από τό κύμα ήταν μεγαλύτερη βέβαια...

“Η φούστα όλο και κέρδιζε απόσταση, ως πού, σάν έφτασε πιά στό βορεινό κόβο, που κλειούσε και άπάγ-γιαζε τό λιμανάκι από τό μέρος εκεί-νο, έστριψε μαστορικά, βρήκε τόν άνεμο πρίμου και χύθηκε με τά πανιά σκαρισμένα, σά γλάρος, προς τ' άφρι-σμένο πέλαγος.

Τώρα πιά θάταν άδικος κόπος να την κυνηγήσουν...

“Ως τόσο οί κουρσάροι άφηκαν πίσω τούς τρεις συντρόφους... Ο ένας που ήταν πληγωμένος στο στήθος βα-ρια ψυχομαχούσε... μά οί άλλοι δυό που είχαν έλαφρές λαβωματιές στο πόδι, θά μπορούσαν δίχως άλλο να δώσουν στους τρεις φίλους τις πληροφο-ρίες που ζητούσαν.

Αυτό ήταν τό αποτέλεσμα άπ' όλη την ιστορία και δεν ήταν καθόλου ά-σημαντό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Πολλά ιστορούνε για τή θρησκολλη-φία του Νικηφόρου... Κι' όμως πα-ράλειπουν ένα πράμα που είναι ως τόσο τό μυστικό της έπιτυχίας του... “Αμα πίστευε πως ο άγώνας του ήταν δίκαιος κι' ο Θεός φυσικά θά τόν εύ-λογούσε, έβλεπε πιά με φωτεινό ξά-

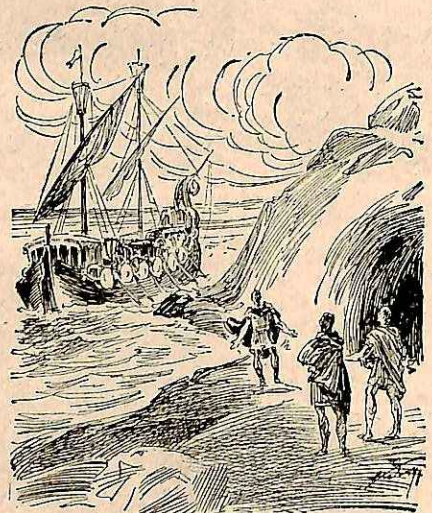
στερο μυαλό κι' αποφάσιζε κι' ένε-ργούσε με ασάλευτη πίστη, στη στρα-τηγική του μεγαλοφυΐα.

Δέκα πέντε μέρες είχαν περάσει από τότε που ξεκίνησε από τή βασιλεύ-ουσα... “Ολόκληρος ο στρατός κι' ο στόλος είχε μαζεuth πιά και βρι-σκόταν στη Σαντορίνη, όπου περίμενε να γυρίσουν τά τρία καράβια που έ-στειλε στην Κρήτη για να μάθουν γι' γίνεται εκεί κάτω και να τού αναφέ-ρουν.

Και δεν φανταζόταν βέβαια πως οί Σαρακηνοί θ' αποφάσιζαν ποτέ να με-τρηθούνε μαζί του στο πέλαγος, μά πάντα θά του ήταν χρήσιμο να ξέ-ρη σε πιά ψυχική κατάσταση βρί-σκονται και τί έτοιμασίες κάνουν, για να κανονίση κι' αυτός ανάλογα τόν τρόπο και τόν τόπο πού θά κινή την απόβαση και την επίθεσή του.

Πρώτα πρώτα κατάρτισε τό καράβι του κύρ Θόδωρο με τούς τρεις μας φίλους, τρεις μέρες πριν τελείωση ά-κόμα η προεξομιά που τούς έδωσε ο Δομέστικος...

“Υστερα άπ' όσα έτρεξαν στο ξε-ρονήσι, εξακολούθησαν τό ταξίδι τους τραβώντας κατά τό Νότιο με την ά-πόφαση να εφαρμόσουν τό σχέδιο που είχανε κάνει... ν' άράξουν δηλαδή σε κανένα έρημικό άραξοβόδι στό βορει-νό περιγιάλι της Κρήτης, να ξεμπαρ-κάρουν εκεί μερικοί, να προχωρήσουν

Τό κουρσάριο άρχισε να τραβάη με τά κου-πιά γυρογιάλι - γυρογιάλι...

στο έσωτερικό και να μάθουν από σκλάβους Χριστιανούς η να δούνε με τά μάτια τους ό,τι τούς χρειαζόταν... “Αναγκάστηκαν όμως ν' αλλάξουν σκο-πό. “Η Σαρακηνή φούστα του Καλυ-βίτη τούς πήρε από κοντά και πότε την έβλεπαν μπροστά τους, πότε πίσω τους, χωρίς να μπορέσουν ούτε να τή φτάσουν ούτε να τής ξεφύγουν.

“Εκαμαν συμβούλιο. “Τά Κρητικά βουνά φαίνονταν πιά' ή χιονισμένη κορφή της “Ιδης άστρα-ποβολούσε στο φώς.

“Ο Γρηγόρης πρώτος πήρε τό λόγο. —Μου φαίνεται, είπε, πως τό καλ-λίτερο που έχομε να κάμουμε είναι να γυρίσουμε πίσω. Κανείς δε θά μπο-ρέση να μάς κατηγορήση πως από δει-λία παρατήσαμε τό σχέδιό μας άτέ-λειωτο... Οί Σαρακηνοί κατασκο-πεύουνε κάθε μας κίνηση κι' αν έπιμεί-νουμε να φτάσουμε και ν' άράξουμε στην Κρήτη, είναι σά να πάμε οί έ-διοι να πέσουμε σε παγίδα.

“Εξ άλλου υπολεί με την άσκοπη έπιμονή μας να φέρουμε τούς έχτρους στα χνάρια των δυό άλλων καραβιών που ξεκίνησαν με τόν ίδιο σκοπό, και πού ίσως βρίσκονται κιάλας κεί κάτω.

—“Ετσι ο Μαυρολέων και ο Λογ-γίνος παρατήρησε ο Μιχαήλ, θ' άπο-δειχτή πως είχαν δίκιο, όταν είχαν στο Δομέστικο πως δεν ήταν σωστό ν' αναθέση σε μάς αυτή τή δουλειά. Δέ λέω, μπορεί η γνώμη σου, Γρηγόρη, νάναι φρόνιμη... Μά οί καλοθελη-τές μας θά παρουσιάσουν τά πρά-ματα όπως τούς άρέσει, και χίλιες φορές καλλίτερα ο θάνατος, παρά να τούς δώσω άφορμή να πιστέψουν πως απόφουγα τόν κίνδυνο σε μία περιστά-ση, όποια και νάναι.

Για μία στιγμή κράτησε σιωπή. “Ήταν η σειρά του Δημήτρη να μι-λήση.

—Θαρρώ, είπε αυτός ήσυχά και σταθερά κοιτάζοντας πέρα κατά τ' άφρισμένο πέλαγος... Θαρρώ πως ο Μιχαήλ σκέπτεται παραπάνω άπ' ό,τι χρειάζεται τόν έαυτό του...

“Ο κύρ Θόδωρος ήταν όλόψυχα σύμ-φωνος με τό Γρηγόρη.

—Τό χρέος σας τό κάματε και με τό παραπάνω, είπε... Κι' όχι πού μάς έχει πάρει τό κατόπι αυτή η αναθε-ματισμένη φούστα, μά και λεύτερος νάταν ο δρόμος δε βλέπω για ποιά λό-γο θάπρεπε να τραβήξωμε παρακάτω μία και κρατούμε τούς δυό Σαρακη-νούς κι' ο Δομέστικος θά πάρη δίχως άλλο όσες του χρειάζονται πληροφο-ρίες.

“Υστερα, Θαρρώ, δεν έχομε τό δι-καίωμα να διακινδυνεύουμε τό γερο-πιαστό κέρδος για κάτι που δεν είναι και τόσο σίγουρο.

“Ετσι αποφασίστηκε να γυρίσουν πίσω...

“Όταν ο Νικηφόρος έμαθε τό γυρι-σμό τούς έδειξε πολύ ενδιαφέρον και πρόσταξε να παρουσιαστούνε ευτώς μπροστά του... Τους άκουσε με προ-σοχή χωρίς να δείξη με τό παραμι-κρότερο κίνημα, κατά τή συνήθειά του, αν ήταν ευχαριστημένος από τόν τρόπο που ένεργήσανε η όχι.

“Υστερα φώναξε ένα δραγουμάνο για ν' ανακρίνη ο ίδιος τούς δυό αί-χμαλώτους.

(‘Ακολουθεί)

Πώς αντικρύζουν τά Έλληνόπουλα τις μεγάλες ιστορικές μας στιγμές

Σελίδες από τό ήμερολό-γιο του μαθητού Μιχαλάκη Στρούζα

ο πολεμικός

10ον

Είναί φόβος αυτό που δοκιμά-ζω αντικρύζοντας απότομα όλη αυτή τή σκοτεινή έρημια της ‘Α-θήνας; Δεν ξέρω. ‘Ωστόσο, ξέρω πως άγριεύτηκα κι' ένοιωσα μία παράξενη κρυάδα στη ράχη.

Κατεβαίνοντας προς τό στα-θμό για ν' άποχωρήσω τόν ά-δερφό μου, είχα πάρει τό τραμ. Μά τώρα, ούτε τραμ, ούτε τί-ποτα. “Ήτανε και τότε, βέβαια, σκοτάδι. “Όμως τ' αυτόκινητα και τά τραμ που πηγαίνονερχόν-τουσαν πυκνά στους δρόμους, ά-κόμα και με τά λιγοστά σκουρ-ροπράσινα φώτα τους, όπως και οί άφθονοι διαβάτες σαν βάζιζαν βιαστικοί για τά σπίτια τους, έ-διναν μια ζωντανή και, μπορώ να πώ, παράξενη όμορφη — για τή φαντασία μου — πολεμική νυ-χτερινή όψη στην πόλη.

Νύχτα, μονάχος, μακριά από τό σπίτι, μπορεί να βρέθηκα μια δυό φορές, τό πολύ, στη ζωή μου. Και πάλι σε βραδυές ειρηνικές, χαρούμενες και φωτισμένες. Να όμως που τώρα βρίσκομαι όλο-μόνυχος, ψάχνοντας σαν τυφλός μέσα στο σκοτάδι, για να μπο-ρέσω να περπατάω σίγουρα στους δρόμους μιας πολιτείας μεγάλης σαν τήν ‘Αθήνα μας, μιας πολι-τείας που λές κι' έρημώθηκε ξα-φνικά άπ' όλες τις ψυχές που την κατοικούσαν.

Τι φοβερό και κρύο πράμα που είναι ο πόλεμος, σκέφτηκα... Σιγά - σιγά όμως τά μάτια

μου συνήθισαν και σ' αυτό τό πλέριο σκοτάδι. Σιγά - σιγά ό-λη αυτή η παγερή έρημια έχασε τήν άγριάδα της κι' έγινε ένα παράξενο σοσάρο και έπίσημο αίσθημα, που όλοένα περισσότε-ρο πλημμύριζε τήν καρδιά μου με θάρρος και δύναμη.

“Ενοιώθα πως όλα αυτά τά πολυάραχα περιστατικά της ή-μέρας, ένοιώθα πως αυτός ο πό-λεμος, αυτή η βραδινή περιπά-νησι μέσα στην κατασκήνωση πο-λεμική νύχτα, με μεγάλωναν, με έκαναν από στιγμή σε στιγμή ό-λο και περισσότερο άντρα.

Και η φαντασία μου άρχισε ξαφνικά να δουλεύη αχαλίνωτη, καθώς περπατούσα μέσα στο σκο-τάδι...

Είμαι άντρας!... Μπορώ και περπατάω μονάχος μέσα στο άν-τιεραποπορικό σκοτάδι μιας πολε-μικής νύχτας!... Μόλις, εδώ και λίγο, άποχωρήσαμε έναν ά-δερφό που πάει να πολεμήση! Είμαι μεγάλος πιά!... Μπορώ να σηκώνω και γώ ευθύνες! Οί παραγγέλεις που μ' άφησε ο άδερφός μου, δεν ήτανε τάχα μια απόδειξη πως όλοι με όπολο-γίζουν σαν άντρα; “Αλλάστε, δε μου τότε κι' ο ίδιος; Δέ μοσπε πως είμαι μεγάλος πιά, και μπορεί να μου μιλήη λύτερα;»

Είπε μάλιστα και τή λέξη άν-τρας! Είσαι μεγάλος άντρας πιά! Αυτά άκριβώς ήτανε τά λό-για του. Κι' είχε δίκιο να μου μιλήη έτσι. Τό πως είμαι σω-

στός άντρας, τό νοιώθω και γώ, αυτή τή στιγμή, πέρα για πέρα. Καταλαβαίνω πως είμαι αξίος να κάνω εγώ περισσότερα άπ' όσα θά μπορούσε να κάνει κάθε άλ-λος, ακόμα και μεγαλύτερος από μένα. Πολύ περισσότερα. Πάρα πολύ περισσότερα! “Όλα μπορούσα να τά κάνω εγώ! “Ε-γώ θά μπορούσα τώρα νάναι και έφευρέτης! Και γιατί όχι; Μήπως εγώ δεν είμαι ο πρώτος που βρήκα με τό μυαλό μου τις μαγνητικές νάρκες, πριν διαβά-σω στις έφημερίδες πως είχαν βρει αυτή τήν έφευρεσι κι' άλλοι πριν από μένα;

Μάλιστα. “Εκεί, στο θρανίο του γυμνασίου, όταν ο καθηγη-τής μάς παρέδιδε τό κεφάλαιο για τόν ηλεκτρομαγνητισμό, είχα σκεφθή, σε μία στιγμή, πως θά μπορούσαν να κατασκευαστούν νάρκες, με μαγνητικό πεδίο τό-σο ισχυρό, που θά τις έκανε να τρέχουν και να πέφτουν άπάνω στις καρίνες των καραβιών που θά τύχαινε να βρεθούν ακόμα και σε μία μεγάλη απόσταση από δαυτές.

Γιατί λοιπόν αυτή η έφευρεσι να μην είναι δικιά μου; “Αλλο που εγώ δεν ετόλμησα τότε να πώ τή σκέψι μου σε κανένα. “Ο-μως, όταν τό διάβασα στις έφη-μερίδες, ένοιωσα μία παράξενη περηφάνεια και κατάλαβα πολύ καλά πως τό δικό μου τό μυαλό δεν ήτανε καθόλου κατώτερο από τό μυαλό εκείνου που βρήκε τις μαγνητικές νάρκες.

Και να ήτανε, τάχα, μόνο αυ-τό; Πόσα και πόσα άλλα δεν περνούν από τό μυαλό μου, αλη-θινά σπουδαία και σοδαρά, που δεν τολμώ να τά πώ σε κανέναν; Δεν τολμώ να τά πώ, γιατί είμαι μικρός και φοβόμαι πως θά με κοροϊδέψουν...

Μά να! Κι' αυτή ακόμα τή στιγμή θά μπορούσα να εκθέσω μια σειρά από σκέψεις που περ-νούν τώρα δά από τό κεφάλι μου. Μια σειρά από σκέψεις για ένα καινούργιο αντίεραποπορικό βλή-μα που θά ήτανε αδύνατο να μη βρίσκη, έκαστο στά έκαστο, τό στό-χο του αεροπλάνου, λίγο μόλις θά έξεφευγε από τό κανόνι!

“Η βάσι και σ' αυτή τήν έφεύ-ρεσι μου θάτανε πάλι ο ηλεκτρο-μαγνητισμός. Τό ειδικό βλήμα μου θάχε τήν ιδιότητα να τρα-βιέται με άκατανίκητη έλξη, από τό μετάλλο των κινητήρων του αεροπλάνου κι' από τό μετάλλο των ελαίων του! Αυτή η έλξη θάχε τή δύναμη να τραβήη τό βλήμα και να τό παρεκκλινή από τήν άστοχη τροχιά του, έτσι, ώστε να πέφτη γραμμή άπάνω στο έχρηκτό αεροπλάνο κι' αν ά-κόμα βρισκότανε δυό χιλιάδες μέτρα έξω από τόν αρχικό δρό-μο του!

Καθώς, από τό σκοτάδι, σκουτυφλάω και πέφτω άπάνω στ' αλάκι ενός δέντρου, εκεί σ' ένα πεζοδρόμιο, σκέφτομαι πως αυτή τήν καινούργια έφευρεσί μου θάπρεπε να τήν άνακονίσω πριν ξαναδιαβάσω πάλι στις έ-φημερίδες πως τή βρήκε κάποιος άλλος!

(‘Η συνέχεια στο έπόμενο)

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Τό όμμα αυτό έφτασε ως τό Ρουσεβιέδε που βρισκόταν δίπλα από τό ποτάμι Βίδε. Πρώ-τος τό αντίληφθηκε ο Γεωργιάκης ο “Ολύμπιος. Και με διακόσιους άντρες, τή νύχτα 23 τ' ‘Α-πριλί, χύθηκε κατά πάνου τους και με τήν όρ-μή του διέλυσε τις λιγοστες αυτές Τουρκικές δυνάμεις. Κι' ήταν αυτό τό πρώτο μήνυμα των μεγάλων κι' αμειψήνων συγκρούσεων που θά ακολουθούσαν σε λίγο.

ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΓΑΛΑΤΣΙ

Τήν πρώτη τού Μάι ο Γιουσούφ Βερκό-φταλης, με δυό χιλιάδες πεζούς, τρεις χιλ-ιάδες καθ'αλλαρύς, με κανόνια πεδία και με πλωτάς κανονιοφόρους, βρισκόταν λίγο πιό έξω από τό Γαλάτσι. “Ο όγκος του στρατού του ήτανε φανερός. Άλλά και δέ στάθηκε έ-κανός να σπάση τό ήθικό των ήρωικών υπε-ρασπιστών του Γαλατίου. Αποφάσισαν να κρατήσουν τις θέσεις τους και να πολεμήσουν τόν περιφάνο παά.

“Ο Καρπενισιότης, μόλις πληροφορήθηκε τό φάσμα του έχτρου πήρε τόν ύπαρχηγό του Καραγιώργη και μερικούς καθ'αλλαρύς και τραβήξε για κατόπιν. Στις εκβάσεις του πο-ταμού Σιρέτη συνάντησε τήν υποστηνί άκρη του στρατού του Γιουσούφ και έπειτα από ένα γερό άκροβολισμό γύρισε στους προμαχώνες του, για να έτοιμάση τό στρατό του και να δεχτή όπως πρέπει τό έξέσπασμα της πρώτης πολεμικής καταγίγας. “Ο Γιουσούφ βάδισε έ-τσι: Τό πεζικό του και τό πυροβολικό του βρι-σκόντανε στο κέντρο. Δεξιά κι' άριστερά τό ήπικό του. Τά πλοία πάλι είχανε διαταγή να ρίχνουν άκατάπαυστα. Μ' όλες αυτές τις δυνά-μεις ριχτήκε πάνου στους προμαχώνες των ‘Ελ-λήνων. Οί τελευταίοι, βλέποντας τούτη τήν όρμή, άναγκάστηκαν ν' άφήσουν τόν ένα. “Ο Γιουσούφ θαρρεμένος τώρα έκανε καινούργιαν έπείλασι. Οί ‘Ελληνες άφθηκαν και τό δεύτερο.

“Εμενε τώρα μονάχο ο τρίτος, με σαρανταπέντε άντρες. Μέσα σ' αυτόν βρισκόταν ο Καρπεν-ισιότης, ο Δαμονάκης, ο Δαγκλιώτης, ο Κρο-τήρας, ο Καραγιώργης και ο Μιχαήλ ήδρης. “Ο άνθος του ντουφεκιού και τό γιατριάγιο. Τούτονε δώ τώρα δεν ήτανε εύκολο να τόν κερ-δίση έτσι μ' ένα φύσμα ο στρατός του Γιου-σούφ.

Μετά τό πάσιμο των δυό πρώτων προμαχώ-νων, ο Τούρκος μπήκε στην πόλη. Οί κάτοικοι που νάναν πως ο άγώνας θά γινόταν στους προμαχώνες, μόλις πρόφτασαν να σωθούνε, μπαίνον στα πλοία. Σφαγήκανε έκαστο. Άλλά και στο ποτάμι βροντούσε τό κανόνι και ο Σφαέλλος με τέσσερα πλοία, σημαδεύόμενα διαρκώς από τά τουρκικά μπόρες να περάση άνάμεσά τους και να τραβήη προς τόν Προβό.

Άλλά ενώ γινότανε τούτος ο σκληρός ά-γώνας από τά πλοία, στον προμαχώνά του Κα-ραγιώργη είχε πέσει όλη η στρατιωτική δύ-ναμι του Γιουσούφ. Τεράστιες μάζες περικό-και ήπικος άμύρσαν κατά πάνου του, θέλον-τας να τού συντρίψουν τήν αντίστασι. Δεν ή-τανε όμως τόσο εύκολο. Τά όπλα των ‘Ελλήνων λειτουργούσαν άποτελεσματικά και τά κορμιά έκαιοντανών Τουρκών στρώνονταν κατά γής. Πλήθος αξιωματικοί είχανε σκοτωθή και μαζί μ' αυτούς κι' ο άνιψιός του Βερκόφταλη. Λύ-γισε ο πασάς σαν τού άνηγγείλαν τό σκότωμα τ' άνιψιού του και προέτινε στον Καρπεν-ισιότη να παραδοθή. “Ο Καρπενισιότης ά-πάντησε στην πράτασι αυτή του Γιουσούφ με όσαδίκες μπαταρίες, που έστράσαν πάλι κατά γής κάμποσους Τούρκους.

Με τό βασίλειο του ήλιου τούς σώθηκαν τό πολεμοφώδια. Σκέφθηκαν τότε να φύγουν. Τό πρώτ' δεν έπρεπε να τούς εύρη εκεί. Οί Τούρ-κοί θάρχιζαν τήν έπίθεσι τότε, κι' αυτοί άλ-λοιόμουν δεν είχανε τώρα πιά διασέσιμο ούτε ένα βολι, ούτε μία πρέα μπορούτι. “Αέιοι και τούτοι απόγονοι του ‘Οδυσσεά σκέφτηκαν ν'

αφήσουν με τέχνασμα τόν προμαχών. Τά με-σάνυχτα πέτασαν τις καπότες τους κάτω από τά τέλη. “Ο βρόντος των ροχών και τά σχή-ματα άνάγκασαν τούς Τούρκους να στρέψουν προς τά εκεί τήν προσοχή τους και ν' άρχίσουν τις ντουφεκιές. Δυό πάλι άναμμένα φωτιά που άφηκαν οί ‘Ελληνες τήν τροπία τους των κανο-νιών, άναμαν σε λίγο τά κανόνια. “Αρχισαν και οί Τούρκοι τό ίδιο. “Εστελιαν βλήματα στον άδειο πιά προμαχών, ενώ κείνοι που πρώτα τόν ύπερσείζαν με τέτοιο πείσμα ήτανε τώρα παγεμένοι μακριά. Δεν έμειναν στο πεδίο της μάχης, παρά μονάχα έξη νεκροί από τούς ‘Ελ-ληνες.

ΣΤΙΓΜΕΣ ΚΡΙΣΙΜΕΣ

“Η επανάστασι βρισκόταν τώρα σε κρίσιμο σημείο. Για να επιτύχη, έπρεπε να τή συντρέ-ξουν όλοι. “Όμως, όχι μόνο δεν τήν συνέτρε-ξαν, άλλα και τήν πρόδωσαν. Τι θά μπορούσε λοιπόν τώρα να κάνει ο λιγοστός και προαγέ-μος κείνος στρατός, άνάμεσα στις τεράστιες στρατιές που προχωρούσαν κατά πάνου τους; “Ασφαλώς τίποτα. Κάθε αντίστασι ήτανε κατα-δικασμένη. “Η Μολδοβλαχία ήτανε τώρα πλημ-μυρισμένη από πασάδες, και ο ‘Υψηλάντης στρατός, που βρισκόταν στρατοπεδευμένος στο Τυργοβίστι, θά βρισκότανε σε λίγο κυκλωμέ-νος. “Ο ‘Υψηλάντης σκέφτηκε πως μονάχα μία έξωτερική ενίσχυσι θάτανε τώρα δυνατό να σώση τόν στρατό του. Κι' αυτή η όθεική ενί-σχυσι δεν υπάραγε νάρθη άπ' άλλοτο παρά μο-νάχα από τή Ρωσία. Γίνηκε άμέσως μία άνα-φορά στον αυτοκράτορα της Ρωσίας ‘Αλέ-ξανδρο από τό μέρος του ελληνικού στρατού της Μολδοβλαχίας και μέσα σ' αυτή ζητιώτανε η έπέμβασι του. Τό κείμενο της άναφοράς έχει έτσι:

“Κραταιότατε και Χριστιανικώτατε Αυτοκρά-τωρ!

»Αί εις τό φιλόφθονον κράτος Σου μεγά-λαι και διά πολλούς λόγους βέβαια έπίδες ελπίδες, η πρό τώαν χρόνων ριζωθείσα εις τας καρδίας μας μεγάλη πρός τήν Ρωσίαν άγάπη, η εκ πολλών κηρυχθέντων λόγων και έργων τής χριστιανικώτατης Μεγαλειότητός Σου πληρο-φορία, ότι δεν θέλει παραβλέπει χριστιανούς πάσχοντας, και όλα όσα δύνανται να δώσουν θάρρος εις αδυνάτους να ζήσουν βοηθείαν από δυνατόν, παρεκίνησαν και ήμας τούς ση-μαντικούς διαφόρων επαρχιών τής πατρίδος μας να προστρέξομεν προλαόντες εις τήν ευμένειαν τής Αυτοκρατορικής Σου Μεγαλειότητος.

(‘Ακολουθεί)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Πώς ντύνονται στην Ήπειρο

Γ'.

Το ντύσιμο ενός λαού έχει κι' αυτό την ιστορία του. Δε ντύνονται δλουθε με τον ίδιο τρόπο και κάθε μέρος έχει τις δικές του παραδόσεις στο κεφάλαιο αυτό. Οι κάτοικοι μιάς περιφέρειας μπορεί να γνωριστούν από την κατατομή τους, από την προφορά τους, αλλά κι' απ' την άμφίεσή τους.

Στις πόλεις και στα κέντρα ντύνονται κανονικά και ομοιόμορφα όπως στην πρωτεύουσα. Δε συμβαίνει όμως το ίδιο και με τα χωριά. Εκεί ντύνονται αλλιώς. Ξεχωρίζουμε μάλιστα τους Ήπειρώτες σε δυο κατηγορίες, ανάλογα με τις στολές τους: σε βλάχους και σε χωριάτες.

Οι βλάχοι, οι τσοπαναράιοι, αυτοί που περνάν τη ζωή τους στα βουνά φυλάγοντας κοπάδια, διατηρούν την παλιά ένδυμασία, την πατροπαράδοτη. Στο κεφάλι τους φορνάν σκούφια, οι περισσότεροι μάλιστα στραβά, έπειτα γελέκο σταυρωτό, γαλάζιου χρώματος ή μαύρου, και στα πόδια άσπρη «σακτσόρα», ή «μπουραζάνα», που στους πιο φτωχούς είναι καμωμένη από τραγόμαλλο και έχει τότε χρώμα σκούρο προς το κόκκινο. Το πουκάμισο—κεντημένο συχνά στις τραχηλίες και μπροστά, στην άραδα των κουμπιών—τελειώνει στα χέρια στη λεγόμενη μανίκα, που είναι άνοιχτη, πολύπτυχη και φουσκώνει. Οι φανέλλες τους, λίγο πιο πάνω απ' τον καρπό, έχουν κι' αυτές κεντήματα που λέγονται χερότια.

Απάνω απ' το πουκάμισο και το σταυρωτό γελέκο φορούν το σακάκι τους, με φέλλα στην κορφή, που εκεί το λένε «πανωτό». Αυτό έχει δυο τσέπες απ' τα πλάγια και είναι μάλλινο,

καθώς όλα τους τα ρούχα έξδν απ' το πουκάμισο. Με τα κρύα όμως και τις βροχές φορούν κάπες ή κοντοκάπια. Η κάπα είναι πιο εύρύχωρη απ' το κοντοκάπι και δεν έχει ιδιαίτερα μανίκια για τα χέρια σαν εκείνο. Αυτή την αφήνουν άσφαη ενώ το κοντοκάπι το βάζουνε μαύρο. Εκείνο καταλήγει άπάνω σε κατσούλα, που προσατεύει το κεφάλι. Με την κάπα μπορείς να κοιμηθής έξω, χρησιμοποιώντας την για στρώμα και για σκέπασμα ταυτόχρονα. Με το κοντοκάπι εξασφαλίζεται κανείς, στέκοντας όρθιος, απ' τη βροχή. Γι' αυτό δε λείπει από κανέναν γιδοβοσκό, έπειδή αυτοί περουν μόνον την ημέρα τους έξω.

Φουστανέλλες δε φορούν πια παρά

Ήπειρώτισσα

μόνο λίγοι βλάχοι της παλιάς γενιάς, που δεν έννοούν ν' άπαρηθοούν τις συνήθειες του καιρού τους. Άσυνήθιστο έχει καταντήσει κι' ένα άλλο είδος ντυσίματος, ανάλογο με των τσολιάδων, που βάσι του άποτελεί το λεγόμενο «μαντύο». Είναι κι' αυτό παραλλαγή της φουστανέλλας, νεότερη έκδοσή της να ποίμε.

Οι χωριάτες όμως, αυτοί που άσκολούνται με τη γεωργία ή με άλλα επαγγέλματα—τις τέχνες, που λένα αυτοί—ντύνονται πιο άπλά. Το σακάκι τους είναι μάλλινο πάλι, αλλά οι τσέπες του πάνε προς τα κάτω και γενικά μοιάζει πιο πολύ με το εύρωπαϊκό. Το ίδιο μπορούμε να ποίμε, ακόμα περισσότερο, για το γελέκο και το παντελόνι. Το χρώμα τους είναι πάντα ή μαύρο ή γαλάζιο βαθύ.

Όσο για τσουράπια, οι βλάχοι δε συνήθίζουν να πολυφορούν. Κι' όταν φορούν, τα θέλουν άσφαη, από άσπρο γνέμα, ενώ οι άλλοι τα προτιμούν βαμμένα. Τα τσαρούχια τους τέλος οι παλιοί τα θέλανε με φούντες μεγάλες, ή με μύτες οι νεότεροι, και με πρόκες βαρειές άποκότα, ενώ σήμερα έχουν κι' αυτά άπλοποιηθή ή αντικατασταθή με παπούτσια, δικής τους βέβαια κατασκευής και κάπως άκομψα.

Για να συμπληρώσουμε τη βλάχικη άμφίεση πρέπει να προσθέσουμε το άχωριστο εξάρτημά τους, τη γκλίτσα, καθώς και το σελάχι, που το ζώνουνε στη μέση. Μέσα σ' αυτό φύλαγαν το μαχαίρι, το σουγιά, την καπνοσακούλα, τις τσακμακόπετρες και όλα τους τα χρειαζόμενα. Ήτανε μιά κινητή θήκη που έξυπνησε περίφημα τον κάτοχό της. Σήμερα όμως έγιναν σπάνια κι' αυτά.

Γ. Άνέμης

ΉΤΗΛΗ του Χαλκού

Ο άρθριτισμός αίτία της νευρικότητος του Έλληνα

Τώρα είμαι βέβαιος πως οι άνθρωποι μου θα με διαβάσουν με μεγαλύτερη εύχαριστησιν όταν έξερουν ότι τα άρθρα μου γράφονται εκεί ψηλά στο Μέταπο και ότι ο πρώην παιδίατρός τους και ήδη άνθυπατος του ενόδεου Έλληνικού Στρατού δεν τους λημονεί. Πάντως άς μη περιμένουν πολειμικές περιγραφές διότι ούτε μπορώ και ούτε μου επιτρέπει η ούτασις της «Νεολαίας», ή όποια μάλιστα με ηπέλιψε ότι θα γράφω και αυτή λατρική άρθρο.

Θά εξακολουθούσαμ λοιπόν το άρθρον που άρχισαμε στην Άθήνα περί νευρικών και όταν τελειώσθ τότε θα γράψω και λατρικά άρθρα που έχουν σχέση με τον πόλεμο και ιδίως με τα άποτελέσματά του, όπως για τη θρεπτική αξία των... Ιταλικών μακαρονιών και πως τρώγονται με σάλτσα... Μουσουλιν από τους τσιλλάδες μας...

Ο άρθριτισμός λοιπόν είναι μιά παθολογική κατάσταση του πολιτισμένου ανθρώπου, εις τον όποιον από τις μεγάλες καταχρήσεις πλούσιων προφών και τροφών έχει δημιουργηθή μιά νο-

σηρά κατάσταση κατά την όποιαν δεν άποβάλλονται από τον οργανισμό του τα τοξικά προϊόντα της λειτουργίας του σώματος, όπως τα ούρικόν όξύ, διάφορα άλατα και τοξίνες, ή άποβάλλονται βραδέως. Παραμένοντα δε εις τον οργανισμό προκαλούν διάφορες διαταραχές, ως λίθους της χολής ή των νεφρών, νευραλγίες, στομαχικές και έντερικές διαταραχές, έκζεμα, διαβήτη και συνεχή έρεθισμόν του νευρικού συστήματος. Η κατάσταση αυτή δημιουργείται από την καλοζωία, και την κατάχρησι τροφών και ιδίως κρεάτων, λιπαρών, παστών, τηγανιτών και γενικάς πλούσιων θρεπτικών ούσιων και άφθόνων. Έπισης δε και από τη μεγάλη κατάχρησι κατά τον τελευταίον καιρόν των οινόπνευματων ποτών, μηδ το οίνου εξαίρουμένου. Όταν δε δημιουργηθή μιά τέτοια κατάσταση, δύσκολα θεραπεύεται και κληρονομείται εις τους άπογόνους, οι όποιοι εάν κληρονομήσουν και την τύχη ή την πολυφαγίαν των γονέων, τότε άσθενεί ο άρθριτισμός εις το τετράγωνον και έτσι μπορούμε να σάς παρουσιάσωμε το έξης νοσολογικόν δένδρον: «Πατήρ χαρικός, καλοφαγάς και πλούσιος, εργάζεται όλιγον και περισσότερο ο ύπηρται του, παρουσιάζει σε όλο του το βίο μόνον παχυσαρκίαν. Υίος, παρμένει χωρικός, κληρονομεί την πολυφαγίαν και την παχυσαρκίαν του πατρός, επί πλέον όμως παρουσιάζει ως άρθρικήν εκδήλωσιν την πρόωρον πτώσιν των δόντων και έπιμένους νευραλγίας. Έγγονος πολιτισμένος λατρός κληρονομεί τα προηγούμενα

των προγόνων και έχει ως ιδιαίτερο και νέο άρθρικό σύμπτωμα το έκζεμα και την χρονίαν ήπατίτιδα. Διόγγονος άσθματικός ή διαβητικός και ούτω καθ' έξής». Οι διαταραχές αυτές παρουσιάζονται όσο ή ηλικία παρέρχεται, είναι έλαφρές στην άρχή και δεν άπεισσε όλοι καταδικασμένοι σε θάνατο. Παρουσιάζουμε κατά το πλείστον έλαφρά μόνον συμπτώματα του άρθριτισμού, όπως διάφορα σπυθουράκια που βγάζουν τα παιδιά, τις κεφαλαλγίες, δυσκοιλιότητα, μιά άναπνευστική στενωρία που φθάνει κάποτε μέχρι δυσπνοίας, τας διαγνώσεις των άμυγδαλών στα παιδιά, την καταστολήν των δοντών, την πρόωρον φαλάκρα, τις νευραλγίες και άρθραλγίες, ή όποιες φέρουν συχνά την επιγραφήν των χρονίων ρευματισμών χωρίς να έχουν καμιά σχέση με τους ρευματισμούς, τις ξυλίες και τα φουσκώματα του στομάχου και τέλος την νευρικήν υπερδιέγερσιν με την όποιαν άσכולούμεθα. Όλα αυτά είναι συμπτώματα κατά κανόνα των πολιτισμένων, των καλοφαγάδων, των πλούσιων, των διαγόντων καθηστικών βίων, των καταχραστών πλούσιων τροφών, καρνευμάτων και οινόπνευματων ποτών και όχι των πτωχών, των ζώντων λιτάς, των εργαζομένων σκληρά με την γήν ή με τον σίδηρον και οι όποιοι άποβάλλουν από τον οργανισμό των με τον ίδιον των και το τελευταίον ίχνος των άρθρικών αλάτων. Συνεχίει εις το έπόμενον.

Γ. ΜΠΑΜΠΟΥΡΗΣ
Άνθυπάτρος

Η ΣΕΛΙΣ

Νέο κορίτσι

Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΣ

Νέο κορίτσι.

Άγαπημένη Φαλαγγίτισσα,

Πόσες φορές δεν είπαμε και δεν τονίσαμε από τις σελίδες αυτές ότι το μάτι της νέας γενιάς σήμερα είναι στραμμένο πάντα προς τα εμπρός, ότι το πνεύμα της άτενίζει πάντα προς το μέλλον και ή ψυχή της φτερουγίζει πάντα προς τα ύψη. Πόσες φορές δεν άναφέραμε και δεν αναλύσαμε τις συμβουλές και τις υποθήκες του άγαπημένου μας Άρχηγου, που άπλά και λακωνικά, δυνατά όμως και υποβλητικά μας έθελε μέσα μας σαν θείο σπόρο την όρμη άυτή προς τα εμπρός, προς το μέλλον, προς τα ύψη. Τώρα Εκείνος, ύποκείμενος στις μεγάλες βουλές του Ύψιστου, άπεχώρησεν ως άνθρωπος προς τον ούρανόν. Όμως ή ψυχή Του και το πνεύμα Του μένουν διάχυτα γύρω μας και μέσα μας. Οι μεγάλοι άνθρωποι έχουν δώσει το καλύτερό τους και το πολυτιμότερό τους—που είναι το πνεύμα και ή ψυχή—στην έποχή τους.

Ο δικός μας Μεγάλος μας παρεχώρησε, μας χάρισε ενόσω ζούσε ακόμα ό,τι είχε κι' ό,τι δεν είχε. Και δίνοντας όλα αυτά στην έποχή Του, τα άπέθεσε στα νεανικά χέρια μας και στις θερμές καρδιές μας. Όποιοδήποτε λόγο Του κι' αν διαβάσουμε, οποιαδήποτε πράξι Του κι' αν αναλογιστούμε, βλέπουμε με συγκίνησι ότι στη νεότητά είχε στηρίξει τις έλπίδες Του, άυτην άγαπούσε με πάθος μπορεί να πη κανείς, σ' άυτην πρόσφερε, άυτην έσφιγγε πάνω στην καρδιά Του με άγάπη ιδιαίτερη, άυτην δεν κουράζονταν να καθοδηγή, άυτην δεν έπαυε να περιθάλλη σαν αληθινός πατέρας τα παιδιά του.

Μας συμμαζεψε από τον κακό δρόμο, από τον άτομικιστικό και έγωιστικό και μας συνέδεσε στο μεγάλο σύνολο, που σήμερα γονατίζει μπροστά στο νεκρό Του με σφιγμένη την καρδιά από τον εξαφνικό χαμό Του, μα με την ψυχή γεμάτη θέλησι και άπόφασι. Έτσι μας έδίδασκε Εκείνος! Έτσι θά κάνουμε έμεις! Γιατί μέσα μας θά ζή και θά βασιλεύη το πνεύμα Του. Μας έμαθε να ύποφέρουμε κάθε πόνο και κάθε συμφορά παλληκαρίσια. Ή στάσι Του κατά την ιστορική ημέρα της 28ης Οκτωβρίου 1940 μας δίδαξε πολλά και μας έδωσε το παράγγελμα που γράφτηκε με πυρωμένα γράμματα πάνω στην πλάκα της ψυχής μας.

Μη φοβήσθε, παιδιά μου άγαπημένα, μπροστά στην ύλη! Μη σκώβετε το κεφάλι σας μπροστά στην βία! Μην όπισθοχωρήτε ποτέ μπροστά στην άδικία! Η ύλη είναι φθαρτή, ή βία όλιγόζωη, ή άδικία έχει μέσα της το

σπέρμα του θανάτου! Σεις παιδιά του πνεύματος, του άθανάτου ελληνικού πνεύματος, παιδιά της έκπολιτιστικής ήπιότητας, που κατέκτησε χωρίς δόρατα και τόξα την άνθρωπότητα, παιδιά της δικαιοσύνης, βαδίζετε εμπρός, πάντα εμπρός! Κι' αν κανένας μας πέση, θά σκύψουμε να τον φιλήσουμε άδελφικά, θά σφίξουμε τα δόντια και θά προχωρήσουμε, κρικοί της Έλληνικής Φυλής, όλο πιο μακριά. Το έργο μας αυτό είναι θεϊκό. Μας έδωσε την έντολή του από τα μυθικά χρόνια ο Προμηθέας, και τον άναμμένο πυρσό του ζωογονώντα τον θά μεταδώσουμε με δυνατή φλόγα στις έπόμενες γενεές!»

Του για να μας εύλογη, μέσα στην ψυχή μας θά είναι ή θέλησί Του, για να μας άποαλώνη, και μέσα στην καρδιά μας ή φλόγα Του, για να μας όδηγή στις μελλοντικές του Έθνους μας δόξες. Έμεις πληρωμένοι σαν θεϊκοί άμφορείς, με τις δικές Του άρετές, που άγωνίστηκε για να μας μεταδώσει, θά προχωρήσουμε, γεροί οικοδόμοι, στο έργο Του. Πειθήνιοι και γεμάτοι αυτοθυσία, όπως πάντοτε, θά σφιχτούμε γύρω στους νέους μας Άρχηγούς και «στην σοβαράν άυτην καμπίνη του έθνικού μας βίου θά ύψώσωμεν το βλέμμα προς τα εμπρός, προς την ευρείαν λεωφόρον, την όποιαν ό νους και ή εργασία του έκκλιπόντος μεγάλου Έλληνας διήνοιξεν», όπως έτόνισεν ο νέος μας πρωθυπουργός κ. Άλέξανδρος Κοριζής.

Των φαλάγγων μας ο στέφανος, που καταθέτουμε στη μνήμη Του, από την μιά άκρη της Έλλάδος ως την άλλη, από το χωριό και την πόλι, από το μέτωπο και τα μετόπισθεν, είναι από της ψυχής μας τα μυριόχρωμα λουλούδια φτιασμένους. Τα άνθη αυτά έχουν άλλα όνόματα κι' ούτε τριαντάφυλλα ούτε ζουμπούλια λέγονται. Είναι ή ύπακοή και ή πειθαρχία στους Άρχηγούς μας, ή αυτοθυσία και ή άυταπάρνησι, ή φιλοπατία και το καθήκον, ή φυλετική συνειδησι και ή άλληλεγγύη, ο σεβασμός των αξιών και το πεισματικό μας θάρρος, ή προσφορά και το αίμα μας. Ένα τέτοιο στεφάνι πλεγμένο από τα χέρια μας καταθέσαμε πάνω στο νεκρό Του.

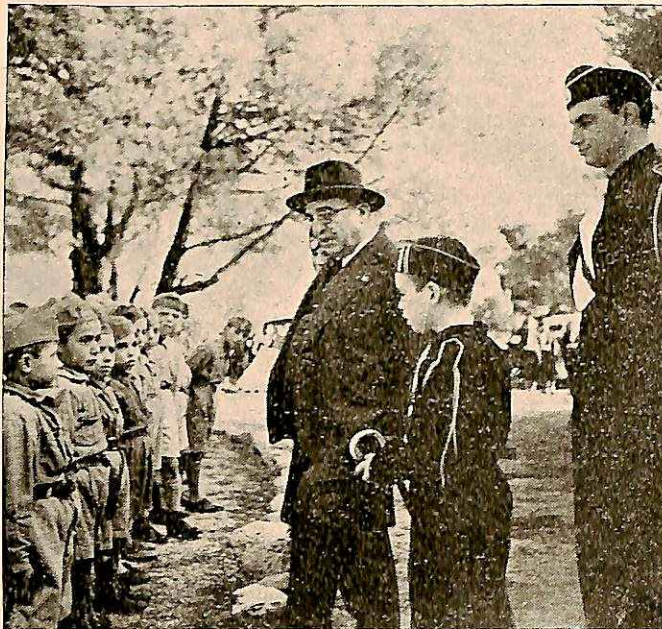
Ποιος μπορεί να πη πως ο εξαφνικός του άγαπημένου μας άγωνιστού θάνατος θά σταματήσει την πορεία μας; Ματαιή ή χαρά των έχθρών μας! Όπως ως τα τώρα άντάμωσε σε κάθε χτύπημά του το άτσάλι της ψυχικής μας άσπίδος, θά το συναντήσει και στο μέλλον, ως που να βάλουμε έμεις με τα χέρια μας πάνω στην ταφόπετρα του Μεγάλου μας και το στεφάνι της τελειωτικής ελληνικής Νίκης, ψάλλοντας σ' Εκείνον χαρούμενοι τον μεγαλόστομο της Δόξης παιάνα.

Τα σπία μας, οι καρδιές μας, ή Χώρα μας όλόκληρη, ο άνέρας που άναπνέουμε είναι γεμάτα από την άκατάσχετη αυτή λαχτάρα, τόσο δυνατή και τόσο όρμητική, που τίποτε δεν μπορεί να άναχαιτίσει το ρέμα της.

Έμεις, κορίτσια κι' άγόρια, άνδρες και γυναίκες, γερόι και παιδιά, οι Έλληνες όλοι, έμεις θά του ψάλουμε τον παιάνα του νέου ελληνικού άθλου: «Την νίκην κατά βαρβάρων».

Σ. Καρ.

Ο κῆσος τῶν Ἑκασανέων

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΑΠΕΘΑΝΕ!

Γιατί, Θεέ μου, μᾶς Τὸν πῆρες τόσο ἀπροσδόκητα, τόσο ἀξάφνα, μέσα ἀπὸ

τὴν ἀγκαλιά μας τὸν καλὸ πατέρα; πού 'Εσὺ εἶ-
χες στείλει γιὰ τὰ παιδιὰ
τῆς Ἑλλάδος;...
"Ἄς εἶναι εὐλογημένο
τὸ ὄνομά Σου!

9. (Συνέχεια)

Τέλος νά! παρουσιάζε-
ται κι' αὐτός!

Κάτω ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ
ἱπποδρομίου βασιλεύει βα-
θειά σιωπὴ. «Ὁ Ναπολέον-
τας τῶν πιθήκων» ἔχει φο-
ρέσει στολὴ στρατηγού
καὶ μὲ τὸ ἓνα χέρι στὴ
σταυρωτὴ ρεντιγκότα του
καὶ τὸ ἄλλο πίσω στὴ μέ-
ση, μπαίνει μέσα σκυφτός
καὶ μὲ σοβαρὸ ὕψος, ἐνῶ
ὅλοι τὸν ὑποδέχονται μὲ
ζητωκραυγές...

Ὅταν ὅλος ἐκεῖνος ὁ
πανζουρλισμὸς ἔπαψε λι-
γάκι, ὁ διερμηνέας, ἓνας
γάιδαρος μὲ μαῦρο σμό-
κι καὶ ἀσπρὴ γραβάτα,
σάν γαμπρός, προχωρεῖ
καὶ παρουσιάζει στὸν κό-
σμο τὸν περιφιλοπῆθηκο,
πὺλ ὅλοι οἱ βασιλιάδες καὶ
οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου
θὰ θέλανε νὰ τὸν ἔχουνε
κοντὰ τους.

Πρὶν ἀρχίσῃ τὰ γυμνά-

σιά του ὁ «Ναπολέοντας
τῶν πιθήκων» ζητάει τὴν
ἄδεια νὰ μεταμορφωθῇ
σὲ διάφορα πρῶτα πᾶ
μπροστὰ σὲ ὅλο τὸ θέα-
τρο.

Καὶ μὲ σβελοσύνη πι-
θηκίσια, μέσα σ' ἓνα παν-
δαιμόνιο ἀπὸ ζητωκραυ-
γές καὶ ποδοκροτήματα, ὁ
Ναπολέοντας γίνεται, ὡς
πὺλ νὰ πῆς κίμιν, μάγε-
ρας, πολισμάνος, ἀπὸ πο-
λισμάνος γριά πορτιέρισ-
σα, ἀπὸ πορτιέρισα ταυ-
ρομάχος καὶ πᾶσι λέοντας.

Ὅλοι ἔχουν σηκωθῇ στὸ
πόδι καὶ μὲ φωτὲς καὶ μὲ
χειροκροτήματα καὶ ζη-
τωκραυγές ἀποθεώνουν
κυριολεκτικὰ τὸ ἔξοχο αὐ-
τὸ νοῦμερο. "Ἐξάφνα τὴ
στιγμὴ πὺλ ὁ Ναπολέοντας
ἐτοιμάζεται ν' ἀρχίσῃ τὴς
ἀκροβασίας του, ἀκούγε-
ται ἓνα δυνατὸ «κοκορί-
κο» κι' εὐθὺς ἡ φωνὴ μιάς
κόττας:

«Κόκ, κοτ, κοτ, Κόν-
τακ...»

Σοῦ Τὸν στέλλομε κον-
τά Σου, ἀφοῦ τὸν ἐκάλε-
σες, συνωδευόμενο μὲ τὴν
ἀγάπη μας καὶ τὰ δάκρυά
μας...

Θὰ κλείσωμε μέσα στὴν
καρδιά μας τὴν εἰκόνα
Του, γιὰ νὰ μᾶς ἐμπνέῃ
καὶ νὰ μᾶς ὁδηγῇ. Θὰ θυ-
μούμαστε πάντα τὸ γέλιο
Του καὶ τὴν καλωσύνη Του
σὲ μᾶς, καὶ τὰ λόγια Του
καὶ οἱ συμβουλές καὶ οἱ
ὁδηγίες Του θὰ εἶναι τὸ
Ἑθνικὸ Εὐαγγέλιο ὅλων

τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος
γιὰ πάντοτε.

"Ἡ ζωὴ Του ὅλη, ἡ ἔργα-
τικότητά Του ἡ ἀκατάβλη-
τη, ἡ ἀγάπη Του πρὸς κά-
θε τι Ἑλληνικὸ, ἡ Πίστι
Του γιὰ τὸ ἔνδοξο μέλλον
τῆς Ἑλλάδος, πὺλ ἐστήρι-
ξε πρὸ πάντων σὲ μᾶς, οἱ
ἀγῶνες καὶ οἱ θυσίες Του,
θὰ εἶναι πάντα μπροστὰ
μας ζωντανὸ παράδειγμα,
νὰ τὸ ἀκολουθοῦμε.

Ὁ Ἀρχηγὸς θὰ ζῇ πάν-
τα μαζί μας!

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΑΣ

Στὸ δρόμο τοῦτο τὸ μεγάλο
Πατέρα ἐμεῖς δὲν εἶχαμ' ἄλλο
μονάχα Ἑσένα.
Ἀνέσπερε Ἥλιε χωρὶς δύσι
π' ἀνάτειλες, γιὰ ν' ἀναζήσῃ
τὸ Εἰκοσιένα.

Ζοφοὶ οὐρανοὶ κι' ὡς κρέπῃ ἡ μέρα·
μὰ στὴν καρδιά μας, πρᾶε Πατέρα,
χτυπᾷ ἡ καρδιά Σου
Κι' ὡσάν σγουρὸ γαλάζιο κύμα
θὲ ν' ἀκλουθοῦμε βῆμα-βῆμα
τὰ βήματά Σου.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΥΛΙΤΗΣ

Ἀθῆναι 31-1-41

Στὸ ἀκουσμα αὐτῆς τῆς
φωνῆς πὺλ φέρνει στὸν κό-
σμο ἀτέλειωτα γέλια, ὁ
Ναπολέοντας τῶν πιθή-
κων ἀνεχωριέται, χλω-
μιάζει, ἀρχίζει νὰ τρέμῃ.
Ὡς τόσο ἡ φωνὴ ἐπιμέ-
νει:

«Κότ, κότ, κότ, Κόν-
τακ...»

Ὁ Ναπολέοντας μὲ τὴ
γρηγοράδα τῆς ἀστραπῆς,
σχεδὸν χωρὶς νὰ τονε νοι-
ώσῃ κανεῖς, τρέχει στὴν
πύρρα, πρῶτα τοὺς ἀν-
θρώπους πὺλ βρέθηκαν
μπροστὰ του, βγαίνει στὸ
δρόμο καὶ γίνεται ἄφαν-
τος μέσα στὸ σκοτάδι τῆς
νύχτας.

Τὸ ρολόι σ' ὁλόκληρῃ
τὴν πόλιν χτυποῦσε ἔντεκα.
Ὁ κόσμος μέσα στὸ ἱπ-
ποδρόμιο περίμενε νὰ ἔξ-
ναπαρουσιαστῇ ὁ Ναπολέ-
ων κι' ὅταν πᾶ ἔχασε κά-
θε ἐλπίδα ἔφυγε λυπημέ-
νος.

Ἐνας σκοτεινὸς ὁμῶς
ἴσκιος στοὺς δρόμους καὶ
τὰ δρομάκια, κυνηγᾷ ἓνα
κάποιον ἄλλο ἴσκιο πὺλ
σκοτεινὸ.

Ὅπως θὰ καταλάβετε
κιόλας, ἀγαπητοί μου, αὐ-
τὲς οἱ δύο σκιὲς ἦσαν ὁ
Χάρυ Κόντακ κι' ὁ τετρά-

ποδος Σερλόκ Χόλμς ἀπὸ
πίσω, πὺλ, ἀφοῦ ἔβγαλε
τὴ μάσκα ἀπὸ τὸ πρόσω-
πον τοῦ ἀντιπάλου του, ἀ-
κολουθεῖ τώρα πιστὰ τὰ
βήματά του.

Ἄς ἀφήσουμε λοιπὸν
αὐτοὺς τοὺς δύο, τὸν ἓνα
νὰ κυνηγᾷ καὶ τὸν ἄλλο
νὰ κυνηγιέται, γιὰτὶ ὁ
Θεὸς μόνο ξέρει τὴ δρόμο
θὰ κάμουν. Ὅταν αὐτὸ
τὸ κυνήγι θὰ πάρῃ τέλος
θὰ τοὺς ξαναβροῦμε πάλι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'.

Πρέπει νὰ μᾶς γνωστᾶ-
τε μεγάλῃ χάρι, ἀγαπη-
τοί μου μικροὶ ἀναγνώ-
στες, πὺλ σὰς δώσαμε τὴ
συμβουλὴ ν' ἀφήσουμε τὸ
Χάρυ Κόντακ καὶ τὸν κύρ
Μπούλη, γιὰτὶ χωρὶς αὐ-
τῆς τῆς συμβουλῆς θὰ εἴσα-
στε ὑποκρεωμένοι ν' ἀνε-
θῆτε σ' οὐρανοξύστες, νὰ
τρέξετε σὲ μακρινούς καὶ
ἀπόκεντρος δρόμους, νὰ
περάσατε ποτάμια, νὰ γνω-
ρίσατε διάφορα χωριά
καὶ πολιτείες καὶ στὸ τέ-
λος νὰ κατασταλάξετε
στὸ ἴδιο μέρος ἀπ' ὅπου
ἐξεκινήσατε ὑστερα ἀπὸ τέ-
τοια ταλαιπωρία πὺλ βά-
στηξε ἐννιά δλόκληρες
ὥρες.

(Ἀκολουθεῖ)

Γιὰ νὰ μαθαίνετε διασκεδάζοντας

Ἐρωτήσεις

Τί ἔκανε ὁ Μέγας Ἀλέ-
ξανδρος ὅταν πάτησε τὸ δε-
εῖ του πόδι στὴ Μικρὰ Ἀ-
σία;

— Πότε ὁ Βασιλεὺς βρί-
σκεται μὲ τὸ ἓνα πόδι;

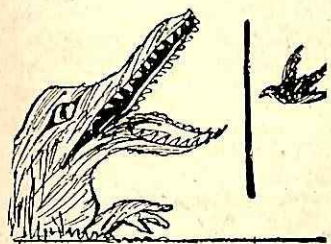
— Τί παρατηρεῖται συνή-
θως γύρω ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ
πόδι τῶν περισσοτέρων ἀν-
θρώπων;

Α. ΧΑΡΙΚ.

Περίεργα

Ἐνας κροκόδειλος, ἓνα
πούλι καὶ μιά γραμμὴ στὴ
μέση.

Ἐάν πλησιάσετε τὴ μύτη
σας ἐπάνω στὴ γραμμὴ καὶ

κοιτάξετε μὲ προσοχὴ τὴν
εἰκόνα, θὰ ἴδῃτε τὸ πούλι
νὰ μπαίνει στὸ στόμα τοῦ
κροκόδειλου...

Τετράγωνον

* * * * = Τόπος λατρείας
* * * * = Ἡμερὸν ζῶν
* * * * = Ζῶν (αἰ.)
* * * * = Ἱερὸν ὄρος.

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

ΒΕΚ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

Αἱ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 17ου ΦΥΛΛΟΥ

Σταυρολέγον: Ὁρίζον-
τως 1 ἄρα — Φός, 2 νῆμα — Ἐλ-
λή, 3 ὦμ — ΣΤ — ἄς — ὅς, 4
ἀν — οὐν — ἴς, 5 αἰ — τὰ, 6 οὐ-
νοί, 7 ἀν — σέ, 8 ρέ — Α.Σ.Ο.,
9 μὰ — εἰ — ὅς — ΛΟ, 10
ἴδαν — Ἰράν, 11 ἀεῖ — ἀσε.
Καθέτως 1 ἄν — μία, 2 ρῆμα —
ράβε, 3 Α.Μ. — νὰ — Α.Ε. — αἰ,
4 ἄς — ἴον — ἐν, 5 τὸ — αἰ, 6
ἡμνος, 7 ἀν — οὐ, 8 ἔς — τίς —
αἰ, 9 ΦΑ — ἴα — Ε.Π. — Ρά, 10
ὅλος — ὅλας, 11 σῆς — ὄνε.

Δι κ τ ω τ ὶ ν: 1 ἄκρον, 2
στάνη, 3 πτερὰ, 4 ἀγορά, 5 Σο-
φία, 6 ἄλσος, 7 Ἐκτώρ, 8 Ἀρ-
γος, 9 σκάλα, 10 κρήνη, 11 κρα-
σί. Α — Β: Κατασκίαση.

Μεταγραμμάτισμοι:
Βόλος — Μόλος — Πόλος —
ρόλος — ὁλος — ὁλος.

Λογοπαίγνιον: Θεὸς
καὶ ἀνεψιός.

Παροιμία: Τὸ γοργὸν καὶ
χάριν ἔχει.

Τρίγωνον: Λαμία, Ἀρ-
πῆς, μῆν, ἴς, Α.

Κρυπτογραφικόν:
Κάλυμνος, ἡμνος, Κάσος, Ὀσ-
σα, ὄνος, ἄλσος, ἄλμα, ἄμνος.

Αἰνίγμα: Τὸ ποτάμι.

Μαγικὴ εἰκὼν

Καλέ! Σάν ν' ἀκουσα τὴ
φωνὴ τοῦ Τάσου, τοῦ ἀρρα-
θωνιαστικοῦ μου... ἔδω εἶ-
ναι... μὰ πὺλ εἶναι; Δὲν τὸν
βλέπω!

Καὶ πραγματικὰ εἶναι
κάπου ἐκεῖ κοντά.

Τὸν βλέπετε;

Ἀπορίες

Γιατί λέμε μεγάλα καὶ ὀ-
χι μεσάτι;

Γιατί λέμε Αὐστρία καὶ
ὄχι Αὐστέσερα;

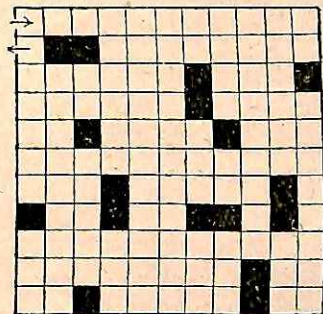
Γιατί λέμε Ἀλάσκα καὶ
ὄχι Ἀτράβα;

Γιατί λέμε Κρόνος καὶ ὀ-
χι Κρίππος;

Λαδύρινθος

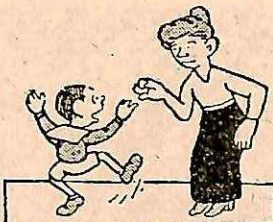
Ὁ λαδύρινθος μας ἀποτε-
λεῖται ἀπὸ λευκὰ καὶ μαῦ-
ρα τετραγωνίδια. Τὰ λευκὰ
δείχνουν ὅτι ὁ δρόμος εἶναι
ἐλεύθερος, ἐνῶ ἔξ ἀντιθέ-
του τὰ μαῦρα ἐμποδίζουν
τὸ πέρασμα. Πρέπει νὰ εἰ-
σέλθετε ἀπὸ τὸ πρῶτο ἀρι-
στερὰ ἐπάνω τετραγωνίδιο,
καὶ ἀφοῦ περάσετε ἀπ' ὀ-
λα ἀνεξαιρέτως τὰ λευκὰ,
νὰ βγῆτε ἀπὸ τὸ δεύτερο
ἐπάνω ἀριστερὰ τετραγωνί-
διο, ὅπως δεικνύουν τὰ βέ-
λη. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πε-
ράσετε μέσα ἀπ' τὰ μαῦ-
ρα τετραγωνίδια ἢ διὰ τοῦ
φύλου ἀπ' τὰ λευκὰ.

Π. ΖΗΚΟΣ

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

ΠΩΣ ΤΗΝ ΕΠΑΘΕ Ο ΤΟΤΟΣ

— Τότ, παιδί μου, μπορεῖς νὰ
πᾶς νὰ μὲ ἀγοράσῃς κατὶ;
— Ἀδύνατο, μὲ πονεῖ τὸ πό-
δι μου.

— Μὰ στάσου ν' ἀκούσῃς. Ἐ-
ρεῖς ἐδῶ παραπάνω τὸ ζαχαρο-
πλαστεῖο...
— Ναι, ναι... Δός μου! Τὸ
πόδι μου γιὰτρέφτηκε!

— Ἀ, μπράβο! Τόξερα πῶς
εἶσαι καλὸ παιδί. Λοιπὸν, ἀντί-
κρω στὸ ζαχαροπλαστεῖο εἶναι
τὸ φαρμακεῖο. Θὰ μὲ ἀγορά-
σῃς πέντε δραχμὲς χαμόμηλο.
— Μπα, αὐτὸ ἦταν;... Πάω!
Τὴν ἔπαθα!

Μέγα κατόρθωμα

Τάκης: Λοιπὸν Ντίννο,
τί ἔκαμε ὁ Κολοκοτρώνης
καὶ ἐδοξάσθη τόσο πολὺ;

Ντίννος: Στάθηκε, κύ-
ριε, μπροστῆς τῶν ἄλλων
γὺλ τοῦ στὴν ὁδὸ Σταδίου!

Ὁ τόνος...

Ὁ Δάσκαλος: Λέγε
μου Πέτρο, πόσες ὁκάδες
εἶναι ὁ τόνος;

Πέτρος: Μά... ἡ ὀ-
ξεῖα ἢ ἡ περισπωμένη, κύ-
ριε;

Ν. Ι. ΒΑΣΚΟΣ

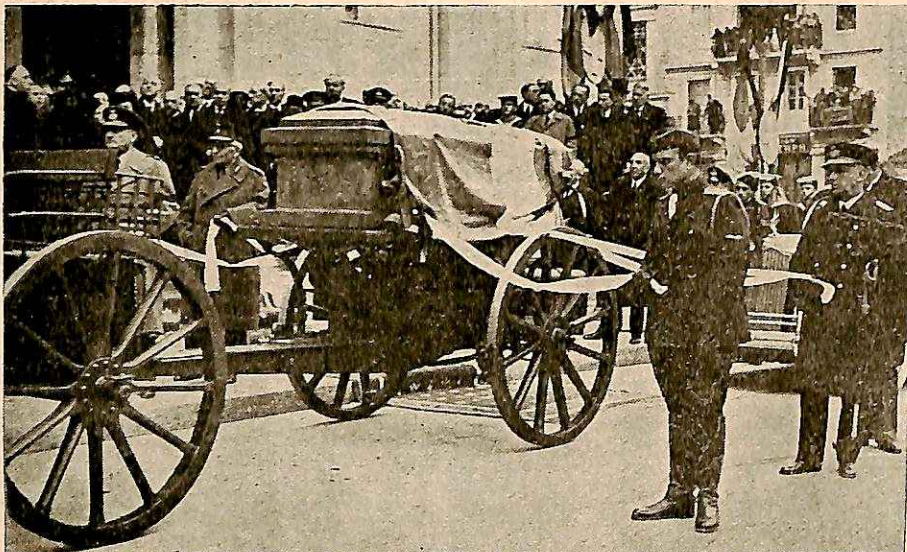
Παρεξήγησις

Τῶν ης: Ἐχεις στὴ συλ-
λογὴ σου Δανικὰ γραμμα-
τὸσημα;

Πέτρος: Δανεικὰ; Τί
λές καλέ!... Τάχω ὅλα ἀ-
γορασμένα.

'Ο λαός τῆς 'Ελλάδος καὶ τὰ παιδιά τῆς Ε.Ο.Ν. μὲ βαδυτάτην καὶ ὑπερήφανον ὁδὺνην συνώδευσαν τὸν 'Αρχηγὸν εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν

Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκφορᾶς τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ

Ἡ νεκρική πομπὴ ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς Μητροπόλεως.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἡ σορὸς τοῦ ἐκλιπόντος Ἀρχηγοῦ μετεφέρθη ἐκ τῆς ἐν Κηφισῇ οἰκίας του εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν. Τὴν νεκροφόρον ἀμαζὶν συνώδευσε τιμητικὸν ἀπόσπασμα ἐξ ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῆς ἀστυνομίας πόλεων καὶ μελῶν τῆς Ε. Ο. Ν.

Εἰς τὴν πλατεῖαν Ρηγίλλης ἡ σορὸς τοῦ ἐποποθετήθη ἐπὶ κλιθιδανὸς πυροβόλου συνομιμένου ὑπὸ τρακτέρ.

Τὴν σορὸν ἠκολούθει ἐπὶ αὐτοκινήτου ἡ χήρᾳ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ, ὅπισθεν δὲ αὐτῆς περὶ οἱ οἰκεῖοι του, ἀντιπρόσωποι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου καὶ ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Τῆς πομπῆς μετέλθον ἀποσπάσματα τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Στόλου, τῆς Ἀεροπορίας, τῆς Ἀστυνομίας, τῆς Χωροφυλακῆς καὶ βαθμοφόροι τῆς Ε. Ο. Ν.

Κατὰ τὴν μεταφορὰν χιλιάδες κόσμου, φαλαγγιτῶν καὶ φαλαγγιτισσῶν μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς συναστίζοντο εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ πεζοδρόμια διὰ νὰ ἴδουν τὸν πολυαγαπημένον καὶ πολυεῖσαν νεκρὸν.

Ἡ σπητὴ σορὸς ἐποποθετήθη εἰς τὸ μέσον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ἐντὸς ὑαλοφράκτου φερέτρου καὶ ἐκαλύφθη κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ μεγάλης σημαίας, ἐτέθη δὲ ἐπ' αὐτῆς τὸ εἶδος, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀρχηγὸς ἔφερε κατὰ τὴν περίοδον πού ὑπηρετεῖ εἰς τὸν στρατὸν.

Τὴν 8.30 ἐσπερινὴν ἀνεγνώσθησαν αἱ ἱεραι εὐχαι καὶ ἐποποθετήθη πρὸ τῆς Σορᾶς τιμητικὴ φρουρὰ ἀπὸ ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, τοὺς ὁποίους ἀργότερον διεδέχθησαν ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας.

Ἀπὸ τῆς στήμης τῆς μεταφορᾶς τῆς Σορᾶς καὶ μετὰ τῆς ὥρας τῆς ἐκφορᾶς ἀνώτεροι βαθμοφόροι καὶ μέλη τῆς Ε. Ο. Ν. ἐναλλασσόμενοι κατὰ διαστήματα ἐφύρουν τιμητικὰς τὸ φέρετρον.

Ἀπὸ τῆς 9ης νυκτερινῆς ἤρχισε τὸ λαϊκὸν προσκύνημα, τὸ ὁποῖον ἐσυνεχίσθη μέχρις ὧρας τὸ ἑσπέρᾳ, διὰ νὰ ἐσυναληφθῇ ἀπὸ τῆς 7ης πρωΐνης τῆς παρελθούσης Πέμπτης μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἐκφορᾶς.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΠΕΝΘΟΣ

Τὰ ἐπακολουθήσαντα τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχηγοῦ διαγγέλλματα τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ τοῦ Κυβερνητικοῦ

Η ΚΗΔΕΙΑ

Ἐν μέσῳ γενικοῦ πένθους καὶ ἐκδηλώσεων συντριβῆς καὶ ὁδύνης διὰ τὴν μεγάλην ἐθνικὴν ἀπώλειαν ἐκηδεύθη τὴν 3.30 μ. μ. τῆς Παρασκευῆς ὁ εἰς τὸ Πάνθεον τῶν Ἀθανάτων μεταστάς Ἀρχηγός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεδόθησαν τιμαὶ πρῶτουπουργοῦ ἐν ἐνεργείᾳ.

Χιλιάδες λαοὺ κατασυγκεκινημένοι συνέρχοντο ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πρωτευούσης, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν περιχώρων διὰ νὰ παρακολουθήσουν ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια, τοὺς ἐξώστας καὶ τὰ παράθυρα τὴν ἐκφορὰν τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ. Εἰς ὅλῳ τὰ πρόσωπα ἦτο καταφανὴς ἡ θλίψις καὶ ὁ πόνος διὰ τὴν ἀδόκητον ἀπώλειαν, ἡ ὁποία εἰς τὸσον κρίσιμους στιγμὰς ἐπληξε τὴν Πατρίδα.

Τὴν τάξιν καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς νεκρικῆς πομπῆς ἐτήρησαν ὄργανα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, Σχηματισμοὶ Ἀρρένων καὶ θηλέων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, καθὼς καὶ τμήματα στρατοῦ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν παρετάχθησαν ἐκατέρωθεν τῶν ὁδῶν Γεωργίου τοῦ Α'. Ἐρμού καὶ Εὐαγγελιστρίας μέχρι τῆς πλατείας Μητροπόλεως, γύρω τῆς ὁποίας εἶχον παραταχθῇ ἄλλα τμήματα τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας.

Η ΝΕΚΡΩΣΙΜΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Τὴν 3.20' κατέφθασεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρχηγοῦ κ. Λέλα Μεταξῆ μετὰ τῶν κ. θ. θυγατέρων τῆς καὶ γαμβρῶν τῆς, ὀλίγον ἀργότερον ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Κοριζῆς μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν 3.30' ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, ὁ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Ἀνακτος, πρωτοστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσάνθου καὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, ἤρχισεν ἡ νεκρῶσιμος ἀκολουθία, ἥτις καὶ μετεδόθη εἰς τοὺς Ἕλληνας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν.

Ὀλίγον πρὸ τοῦ τέλους τῆς νεκρῶσιμος ἀκολουθίας, ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Κοριζῆς ἀπεχαιρέτησε τὸν Μεγάλον Τέκνον τῆς Ἑλλάδος. Τὸν ἐπικηδεῖον λόγον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δημοσιεύομεν ἄλλοχού.

Η ΝΕΚΡΙΚΗ ΠΟΜΠΗ

Μετὰ τὸ πέρας τῆς νεκρῶσιμος ἀκολουθίας, κατόπιν διαταγῆς τοῦ ἔχοντος τὸ γενικὸν πρόσταγμα ὑποστράτηγου κ. Καραῖου, τὸ φέρετρον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ διεκο-

Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Ἀλέξ. Κοριζῆς αἰ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνοδεύοντας τὴν ἐκφορὰν.

μίσθη ἔξω τοῦ Ναοῦ καὶ ἐναπετέθη ἐπὶ κλιθιδανὸς πυροβόλου, οἱ δὲ ἐπίσημοι κατέλαβον ὅπισθεν αὐτοῦ τὰς ὑπὸ τοῦ προγράμματος ὁρισθείσας θέσεις.

Τὴν 4.30' ἡ νεκρική πομπὴ ἐξεκίνησε καὶ διὰ τῶν ὁδῶν Μητροπόλεως, πλατείας Συντάγματος, Γεωργίου τοῦ Α' καὶ τῆς λεωφόρου Ἀμαλίας κατευθύνθη εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, ὅπου ὁ οἰκογενειακὸς τάφος τοῦ Ἀρχηγοῦ.

Ἡ νεκρική πομπὴ κατηπύθη ὡς ἐξῆς. Προηγούμενοι οἱ φέροντες τοὺς στεφάνους μὲ ἐπὶ κεφαλῇ ἀξιωματικὸν τοῦ φρουραρχεῖου Ἀθηνῶν καὶ τμήμα τῆς ἀστυνομίας πόλεων, καὶ ἠκολούθουν κατὰ σειράν αἱ μουσικαὶ τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν, τοῦ Ναυτικοῦ, τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Νεολαίας, σαλπικτῆς καὶ τυμπανιστῆς, ἀνὰ μίαν διμοίριαν τῶν σχολῶν Εὐλαϊδῶν, Ναυτικῶν Δοκιμῶν, Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, ναυτικὸν καὶ ἀεροπορικὸν ἄγημα, βρετανικὸν ἀεροπορικὸν ἀπόσπασμα καὶ τμήματα τῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας καὶ Ταγμάτων Ἐργασίας, Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν. Κατόπιν ἤρχετο ἡ θρησκευτικὴ πομπὴ κατὰ τὴν ἐξῆς σειράν.

Ὁ τίμιος Σταυρὸς καὶ ἐκατέρωθεν τὰ ἐξαπτόμενα, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τὸν Μακαριωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὸ μέσον καὶ ὁ λοιπὸς κλήρος, ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος ἀνέειχε τὰ παρὰσπασμα τοῦ μεταστάσαντος Πρωθυπουργοῦ, ὁ κλιθιδανὸς ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἦτο τοποθετημένος τὸ φέρετρον καὶ ἐκατέρωθεν οἱ φέροντες τὰς ταινίας ὑπουργοὶ κ. κ. Δουρένης καὶ κ. Μπουρμπουλίης, ὁ ἀντιστράτηγος κ. Χασαπίδης, ὁ ἀντιναύαρχος κ. Οἰκονόμου, ὁ ὑποστράτηγος τῆς ἀεροπορίας κ. Τσαπράλης καὶ ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας. Ὅπισθεν τοῦ κλιθιδανοῦ ἤρχοντο ἡ σύζυγος, αἱ θυγατέρες, αἱ γαμβροὶ καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου, καὶ ἀμέσως κατόπιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ἀποκρίσας τοῦ Οἰκουμένου Πατριαρχεῖου, ὁ ἐξαρχὸς τοῦ Παναγιώτου Πατριαρχεῖου, ὁ ἐξαρχὸς τῶν δογματῶν, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν ἑλλικῶν Ταγμάτων Σωτήρος, Γεωργίου Α' καὶ Φοίνικος, ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὁ πρόεδρος, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ὁ παρ' αὐτῷ Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου καὶ οἱ Νομικοὶ Σύμβουλοι, ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁ Πρύτανης καὶ ὁ Σύγκλητος τοῦ Ἀθηνεῖον Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Πρύτανης καὶ ὁ Σύγκλητος τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πανεπιστημίου, ὁ Πρύτανης καὶ ὁ Σύγκλητος τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, οἱ Διευθυνταὶ καὶ τὰ διδασκάλαι τῆς Σχολῆς, ὁ Διευθυνταὶ τῶν ἀνωτάτων Σχολῶν, ὁ Πρόεδρος καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῶν Ἰσχυρίων, ὁ Διευθυντὸς τῶν Δικηγορικῶν Σχολῶν, οἱ Ἀντιστράτηγοι καὶ Ἀντιναύαρχοι, οἱ ἀντιστράτηγοι τῶν Β. Ταγμάτων Σωτήρος, Γεωργίου Α' καὶ Φοίνικος, ὁ Νομάρχης, ὁ Πρόεδρος καὶ οἱ Εἰσαγγελεῖς Ἐφετών, ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ Ἀθηνῶν, οἱ ἐν ἀποστράτειᾳ καὶ Ὑποναύαρχοι, οἱ ἐν ἀποστράτειᾳ Ὑποστράτηγοι καὶ Ὑποναύαρχοι. Οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἡρώων, θαλάσσης καὶ ἀέρος, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι ἀναπληρῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν ἡρώων, θαλάσσης καὶ ἀέρος, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, τρεῖς οὐλαμοὶ ἱππέων, δύο διμοίριαι πολιτικῆς ἀρχῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἠκολούθουν αἱ λοιπὰ ἀρχαὶ μετὰ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν αὐτῶν, ὁ πρόεδρος καὶ εἰσαγγελεὺς Πρωτοδικῶν, ὁ διοικητὴς καὶ οἱ ὑποδιοικηταὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὁ διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ προέδρου τοῦ διοικητικοῦ αὐτῆς συμβουλίου, ὁ γενικὸς διευθυντὸς τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου Στρατοῦ, ὁ πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων, οἱ πρόεδροι καὶ τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν Ἐπιμελητηρίων, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀστυνομίας πόλεων, ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολαίας μετὰ τὸν ἐπιτελεῖον του, τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ἐθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν τῆς Ἑλλάδος, ἡ διοικητικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Οἴκου Ἀργύρου, ἡ διοικητικὴ τῆς Ἐθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος, ὁ πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων ἀποστράτων ἀξιωματικῶν, τὸ πολεμικὸν τὸν Συνδέσμον τῶν ἀναπληρῶν πολεμιστῶν, ἀξιωματικῶν, ὁπαζιωτικῶν καὶ ὁπλιτῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ τύπου, οἱ πρό-

δροὶ καὶ τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν συλλόγων καὶ σωματείων.

Μετὰ ταῦτα ἤρχοντο διμοίρια τῆς φρουρᾶς τῶν ἀνακτόρων, τμήμα τοῦ συντάγματος Δωδεκανησίου, 2 λόχοι μηχανικοῦ, δύο διμοίρια τοῦ ἐμπέδου αὐτοκινήτων, μία πυροβολαρχία ὁρειβάτικου πυροβολικοῦ καὶ ἐκλείε τὴν ὅλην πομπὴν ἰλὴ τῆς ἀνακτορικῆς φρουρᾶς.

Κατὰ τὴν διέλευσιν τῆς νεκρικῆς πομπῆς τὸ σῆμα τοῦ Γενικοῦ Στρατηγεῖου ἐπὶ τούτῳ μεταφέρθεν ἐκ τοῦ Μετώπου ἐκλινε πρὸ τῆς σορᾶς εἰς ἐνδείξιν τιμῆς καὶ εὐλαθείας τοῦ μαχομένου στρατοῦ πρὸς τὸν μεγάλον Ἕλληνα νεκρὸν.

Ἡ διέλευσις τῆς πομπῆς πρὸ τοῦ ἀπὸ τῆς μεσημέριος ἀναμεινόντος πλήθους προεκάλεσε λυγμοὺς καὶ πλείστας ὁσας λιποθυμίας. Ἡ συγκίνησις τοῦ λαοῦ, ἀποχαιρετίζοντος διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν Ἀρχηγὸν του καὶ δημιουργοῦν τῆς Δόξης καὶ τῆς Νίκης, ἦτο ἀπείρηγτος.

Ο ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, συνοδεύομενος ὑπὸ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, εἶχε μετὰ τῆς Α' Νεκροταφείου Ἀθηνῶν καὶ ἀνέμεινε πρὸ τοῦ οἰκογενειακοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ.

Κατὰ τὴν ταφὴν τῆς πομπῆς ἀπέδωκε τὰς τελευταίας τιμὰς, ἐνῶ οἱ ἐπίσημοι, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ ἱδικοί ἐκ καὶ οἱ ἐξῆνοι, ἐκλείον κατασυγκεκινημένοι, ὅπως καὶ ὁλος ὁ κόσμος. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Διάδοχος συνελυπηθέντες θερμὰ καὶ πάλιν τὴν κυρίαν Λέλαν Μεταξῆ, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐξεφράσθησαν ἐπίσης τὰ συλλυπητήρια τῶν μελῶν τῶν ὑπογυμνῶν συμβουλίου καὶ τῶν μελῶν ἐπιστημῶν. Ἀκολουθῶν ἡ Α. Μ. μετὰ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ ἀπεχώρησαν.

ΚΑΙ Η ΣΠΑΘΗ ΤΟΥ

Εἰς ἐκτέλεσιν παλαιᾶς ἐπιθυμίας τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐπὶ τοῦ φερέτρου αὐτοῦ ἐτέθη ἡ πολεμικὴ του σπάθη, τὴν ὁποίαν ἔφερον εἰς τὰς ἐκστρατείας. Ἡ σπάθη αὕτη ἐτάφη μετ' αὐτοῦ.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας μετέσχεν εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς μέσας εἰς μίαν ἀποσπασμένην βοήθειαν πένθους. Ἀπὸ τῆς 2.30' δυνάμεις τῶν Δ. Α. Σ. Ἀρρένων καὶ θηλέων, τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ θηλέων Πρωτευούσης καὶ τῆς Διοικήσεως Ταγμάτων Ἐργασίας μετὰ τῆς μουσικῆς τῶν εἰς παραταχθῇ εἰς τὴν πλατεῖαν Μητροπόλεως. Ἡ δύναμις αὕτη τῆς Νεολαίας προσηύχθη τῇ νεκρῇ πομπῇ μετὰ τῶν νεκρῶν ἀκολουθίαν. Ἐπίσης δυνάμεις ἐκ Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν παρετάχθη κατ' ἀντιζυγίαν ἐπὶ τῶν ὁδῶν διὰ τῶν ὁποίων διήλθεν ἡ νεκρική πομπή. Εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Μητροπόλεως παρετάχθησαν ἐπίσης οἱ βαθμοφόροι τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, τὰ ἐπιτελεῖα τῆς Δ. Α. Σ. Ἀρρένων καὶ θηλέων, τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ θηλέων Πρωτευούσης καὶ τῶν Ταγμάτων Ἐργασίας. Κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ φερέτρου

τοῦ Ἀρχηγοῦ ἔπαντα τὰ παρατεταγμένα μέλη τῆς Νεολαίας ἐχαίρετσαν ἐν μέσῳ βαθυτάτης ὁδύνης τὸν δημιουργὸν τῆς Ε. Ο. Ν., ὅστις κατὰ φῶτος δόξης ἀπήρξατο εἰς τὸν τάφον. Αἱ Φαλαγγιτισσῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συγκρατήσουν τὰ δάκρυά των. Μίαν τὴν ταίριον τοῦ φερέτρου τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐκράτει ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Νεολαίας. Τὴν νεκρὴν πομπὴν ἠκολούθησε καὶ τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως μετ' ἐπὶ κεφαλῇ τὸν ἐπιτελάρχην τῆς Νεολαίας.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Τὴν 10.30' τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἡ Ε. Ο. Ν., ἐν συγκινητικῇ καταστάσει καὶ ἀπειρηγῇ ὁδύνῃ, κατέβη εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ στεφάνους ἐκ δάφνης καὶ ἀνθῶν.

Ἀντιπροσωπεῖται ἐξ ἐνὸς Τάγματος ἐξ ἐκάστης Διοικήσεως κατέβησαν εἰς τὸν τάφον τοῦ στεφάνους τῶν Περιφ. Διοικήσεων, ὡς καὶ σαρὸν ὁλόκληρον ἀνέκων.

Δυνάμεις ἐκ τριῶν χιλιάδων Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν καὶ τμήματα Ταγμάτων Ἐργασίας συνεκεντρώθησαν ἀπὸ τῆς 7ης πρωΐνης εἰς τὸ Πανελλήνιον Γυμναστήριον καὶ ἐκείθεν κατευθύνθησαν κατ' ἐξέδρας εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον. Ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ὁλης παρατάξεως Φαλαγγιτῆς καὶ Φαλαγγιτισσῶν ἐκράτουν μπουκέτα ἀπὸ ναρκίτσους καὶ μενεξέδες. Ἀπὸ τῶν προτυπῶν τοῦ Νεκροταφείου μέχρι τοῦ τάφου τοῦ Ἀρχηγοῦ εἶχον παραταχθῇ Φαλαγγιτῆς κατ' ἀντιζυγίαν πρὸς ἀπόδοσιν τιμῶν εἰς τοὺς προσερχομένους ἐπίσημους.

Τὴν 10.30' προσήλθον εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Ν. Κανελλόπουλος, ὁ Ἐπιτελάρχης συνταγματάρχης κ. Σ. Ρούθας μετὰ τοῦ Ἐπιτελεῖου τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι καὶ ἀνώτεροι βαθμοφόροι τῆς Ε. Ο. Ν. Ὑπὸ τὸν πένθιμον ἦχον τῆς μουσικῆς τῆς Ε. Ο. Ν. κατέβησαν εἰς τὸν τάφον τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ στεφάνος τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Δωδεκανησίου, καθὰς ἐπίσης καὶ τὸν Π. Υ. Α. Μ. Κορυτσᾶς καὶ Ἀργυροκάστρου. Περὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀρχηγοῦ εἶχον συρρέσει χιλιάδες λαοὺ, ὁ ὁποῖος παρηκόσμησε δακρύων τὴν κατάβασιν τῶν στεφάνων.

Ἐπίσης τὴν 9.30' πρωΐνῃ τῆς ἰδίας ἡμέρας οἱ ἐνταῦθα ἀφικνέτες ἐξ ὅλων τῶν περιφερειῶν τῆς χώρας ὅπως παρακολουθήσαν τὴν κηδεῖαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν ὁπεί τους ἐκατόν πενήντα ἐκπρόσωποι τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, μαζί με τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἐθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν τῆς Ἑλλάδος μετέβησαν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ἐν σωματί καὶ ἐτέλεσαν εὐαγγέλιον προσκύνημα εἰς τὸν τάφον τοῦ πρώτου ἀγροτοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἀρκύθησαν νὰ συνεχίσουν τὸ ἀγροτικὸν τοῦ πείγραμμα καὶ νὰ ἀγωνισθῶν ὑπὲρ τῆς νίκης τῶν ἐλλήνων ὁπλῶν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων περιφερειῶν ἔρραν τὸν τάφον μετὰ ἀθήνα λουλούδια ἐν καταφανῇ συγκινήσει καὶ μετὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὥμλησαν δὲ διάφοροι ἐκπρόσωποι αὐτῶν.

Ὁ Μέγας νεκρὸς πρὸς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησης

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ο 'Αρχηγός, ο Μεγάλος 'Εθνικός Κυβερνήτης και Πατέρας της Ε.Ο.Ν., από της πρώιας της παρελθούσης Τετάρτης δεν εφίσταται πλέον μεταξύ μας ως σώμα.

Εφίσταται όμως — και θα εφίσταται πάντοτε — ως φωτεινόν πνεύμα, το οποίον θα οδηγεί τα παιδιά της Ε.Ο.Ν., άγούρια και κορίτσια, προς την δόξαν του καθήκοντος και της τιμής, την οποίαν έχαραζεν ο 'Εθνικός 'Εκείνος 'Ηρώς μετά του 'Αρχηγού του 'Εθνους και λαοφιλήτου Βασιλέως μας Γεωργίου του Β'.

Ο 'Ιωάννης Μεταξάς δεν άπέθανε. Ζη είς τας ψυχάς όλων των 'Ελλήνων και της Ε.Ο.Ν. ως το πνεύμα του Τρίτου 'Ελληνικού Πολιτισμού του οποίου υπήρξεν ο θεμελιωτής.

Ερηνόουμεν την άπώλειαν του Μεγάλου Τέκνου της 'Ελλάδος, αλλά σπογνίζοντες τα δάκρυα μας σφίγγομεν την καρδίαν και προχωρούμεν προς την ολοκλήρωσιν του έργου του.

Η 'Εθνική 'Οργάνωσις Νεολαίας άποτίουσα ελάχιστον φόρον τιμής προς τον έκλιπόντα 'Αρχηγόν της Κυβερνήσεως και Γενικό 'Επιθεωρητήν της, άνοίγει Πανελλήνιον έρρανον μεταξύ των σχηματισμών της, διά την άνέγερσιν ανδριάντος.

Ως πρώτην εισφοράν η Κεντρική Διοίκησις Νεολαίας καταθέτει έκ του Κεντρικού της ταμείου δραχμάς 500.000.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον της 'Ανωμόνου Βιομηχανικής 'Εταιρείας «Παπαστράτος» διά ψηφισμάτος του άπεφάσισεν όπως διατεθούν είς μνήμην του έκλιπόντος 'Εθνικού Κυβερνήτου 'Ιω. Μεταξά δραχμαί 1.000.000 έξ ήμισιας ύπέρ της «Φανέλλας του Στρατιώτου» και της «Λινοθήκης του Νοσοκομείου».

Ο κ. Κων. Ν. 'Εμπερίκος προσέφερεν ύπέρ της Περ. 'Υπηρεσίας 'Αλληλεγγύης Μετώπου της Ε.Ο.Ν. Πρωτεύουσας (Π.Υ.Α.Μ.) δραχ. 3.000 είς μνήμην του 'Αρχηγού.

Είς ένδειξιν τιμής προς τον έκλιπόντα Κυβερνήτην 'Ιωάννην Μεταξάν το Κεντρικόν Ταμείον Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών, δημιούργημα και αυτό του άειμνήστου Πρωθυπουργού, άπεφάσισεν όπως χορηγηθούν έκ των πόρων τούτου 100.000 δραχμών ύπέρ της Κ.Υ.Α.Μ., έξυμνητούς έθνικούς σκοπούς.

Είς μνήμην του 'Αρχηγού κατετέθησαν ύπέρ της Κ.Υ.Α.Μ. τά έξής ποσά: 'Αδελφοί Μπαρμπάρεσσ δραχμάς 25.000, Σπ. Τρικούνης 2.000, 'Ιωάννης Λούμπας 2.000, 'Ανδρ. Λεισαδίτης 400.

Τό 'Εμπροσθόν και Βιομηχανικόν 'Επιμελητήριον 'Αθηνών είς μνήμην του άειμνήστου Κυβερνήτου της 'Ελλάδος 'Ιωάννου Μεταξά έψηφισεν δραχμάς 50.000 ύπέρ της «Φανέλλας του Στρατιώτου» και δραχμάς 10.000 ύπέρ των οικογενειών των άτυχησάντων έμπαρών και βιομηχάνων.

Οί άξιωματικοί, ύπαξιωματικοί, χωροφύλακες και πολιτικοί ύπάλληλοι της άνωτέ-

ρας διοικήσεως χωροφυλακής Χανίων κατέθεσαν επί τώ θανάτῳ του άειμνήστου 'Ιωάννου Μεταξά αντί στεφάνου δραχμάς 50.000 ύπέρ του έθνικού άγώνος. 'Ομοίως άπεστάλησαν ύπέρ του έθνικού άγώνος δραχμαί 1.000 ύπό του διοικητού χωροφυλακής Πειραιώς άντισυνταγματάρχου 'Αγαπητού Νικολάου είς μνήμην 'Ιωάννου Μεταξά.

ΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Λόγω του μνησίου πένθους της Ε.Ο.Ν. επί τῷ θανάτῳ του μεγάλου 'Αρχηγού και του περιορισμού του μουσικού προγράμματος, από σήμερον αί ώραι έκπομπών του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Ε.Ο.Ν. (Βραχεία κύματα, μήκος κύματος 37 μ. ή χυλίοκυκλοί 8.100) περιορίζονται τάς μέν καθημερινάς από της 6ης—7ης και 30 μ. μ., τάς δέ Κυριακάς από της 10ης—12ης μ. Αί είδήσεις θά μεταδίδονται πάντοτε την 7ην μ. μ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε.Ο.Ν.

Οί στρατιώται του 9ου λόχου του 40ου Συντάγματος Ευζώνων διά θερμότητάς επίστολῃς των εύχαριστούν τά παιδιά της Ε.Ο.Ν. 'Αρτης διά τάς παντοειδείς ύπηρεσίας, τάς όποιās προσέφερον είς αυτούς.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ Π.Υ.Α.Μ.

Ο στρατιώτης Κ. Σάμιος δωρεί είς την Π.Υ.Α.Μ. διά τῷ ταγμά του στρατιώτην τά 30 % έκ των εισπραξέων συνουσίας του, την όποιαν θά δώσῃ την 26ην Φεβρουαρίου είς την αίθουσαν «Γιαρνασσού».

‘Από τήν ήχώ του μεγάλου πένθους

ΜΕΤΑΞΑΣ

Του Νικητή φορώντας την πορφύρα, στεφανωμένον με της Δόξης το κλώνι, σέ μιὰ γιορταστική φωτοπλημύρα θά σέ δεχτούν άπόψε οί ούρανοι!

Και μπρός στις άνοιχτές ούράνιες πύλεις, θάρθουν νά Σ' άνταμώνουν με τιμές, ό Λεωνίδας άπ' τις Θερμοπύλες και Μαραθωνομάχοι νικητές.

Κί' άκόμα θά Σέ περιμένουν κί' όλλοι

Κολοκοτρώνιδες άπ' την Τροπολιτσά, νά Σοῦ φορέσουν δάφνες στο κεφάλι άπ' τη λευτερωμένη Κορυτσά!

Κί' άπάνω στῶν άγγέλων τις φτερούγες

παλιοί και νέοι "Ηρώες μας! στῆς Πίνδου θά πετάξετε τις ρούγες και θά σαλπίστε: «'Η 'Ελλάδα αιώνια ζή!»

31-1-1941
ΗΡΑΚΛΗΣ Θ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Ω Μάνα 'Ελλάδα! φόρεσες του πένθους τά σημάδια

Και τη σημαία σου κρέμασες μεσί-σσια στό κοντάρι...

'Εκείνος που σ' ώδηγήσε στοῦ Πίν-δου τά λαγκάδια

Στόν 'Αδη πάει με σύντροφο τῷ Χά-δρο καθ'αλλάρη.

Μά μιὰ στιγμή τῷ Πνεύμα του πρίν φύγῃ αὐτά σου λέει:

—'Ελλάδα μὴν πικραίνεσαι και μὴ λυπάσαι τόσο.

'Εγώ είμαι που στόν πόλεμο τούς ήρώας σου έμπνέω

Κί' έγώ τη Νίκη και νεκρός, έγώ [θά σου τήν δώσω.

Δ. Γ. ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ

ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΝΕΚΡΟ

Στό σκηνός σου θλυμένη ή Νίκη ά-κούμπησε

τό μέτωπο και στάλαξε ένα δάκρυ, γυρνώντας προς τῷ χῶμα τῷ δαφνό-ιστρῳ του θείου σπαθιῳ τήν άκρη.

Μά που θά βρῇ τῷ δάκρυ ή πονεμένη [μας

ή Μάνα, ή πικρομένη μας Πατρίδα; Ω έσύ, που έστάθης άξιος και ξεπέ-ρασες τη δόξα ένός Λεωνίδα.

Τά Πνεύματα άς σαλπίσουν τώρα [σύμβολο

μάς έγινε πιά τῷ έργο σου, Στρατιώτη. Κί' άς πῇ ξανά τόν όρκο της, που ά-κλόνητη σοῦ ώρκίστηκεν ή νιότη.

Κί' άς έρθουν κί' οί ψυχές εκείνων, [που έπεσαν,

έκείνων, που όδηγός στο θρίαμβο ή-σαν,

στό δρόμο που τραβάς νά σ' άνταμώ-σουνε και νά σέ προσοδίσουν.

Φρουροί, και νά σέ πᾶν ψηλά, στο [Πάνθεο,

στή λάμψη, που ποτέ δέν έχει δούσι... 'Εμείς μέσ' στήν ψυχή μας άκατάλυτο [βωμό σου έχομε στήσει.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟΝ ΑΡΧΗΓΟ

Λένε ότι έπέταξες σήμερα τῷ πρωί προς τά ούράνια ή άσθηση, Μεγάλη [σου πνοή.

Πλανιῶνται. Γιατί έσέναν' ή πνοή είχε [σκορπίσει

κί' είχε πετάξει από καιρό στήν Πίνδο [νά φυσήσῃ

σύμβολο της 'Ελευτεριάς και της Τι-μῆς Κολῶνα

νά στήσῃ σ' 'Αργυρόκαστρο, Κλει-σοῦρα και Αὐλῶνα.

“Οσο άπέραντη ή πνοή και νᾶναι δέν [άντέχει

νά θρέφῃ τῷ 'ίδιο τῷ κορμί όταν όλοῦ-θε τρέχει.

Σῷ πνοοδότης ήσουνα και 'Οδηγός άν-τάμα.

'Ακόμα και στήν έκκλησιά κρεμώντας [ένα τάμα,

σ' 'Εσένα πάντα στρέφαμε με πίστι [τή ματιά μας,

γιατί σ' 'Εσένα έδειχνε τῷ δρόμῳ ή [Παναγία μας.

Κλίνε λαέ έλληνικέ, εύλαβικά τῷ γόνυ σ' Αὐτόν που έμπιστευεται τῷ αλά-θευτο τιμόνι

της Νίκης, με πεποίησαι στά χέρια τά [δικά σου.

Σ' Αὐτόν που έπεσ' άθόρυθα γιά τήν [έλευτεριά σου.

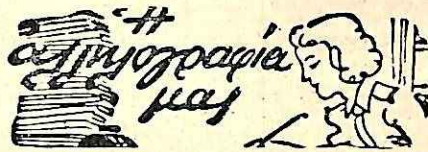
Κί' όρκίσου έπάνω στή σθητήρ άλλ' [άγρυπνη ματιά του

πῶς σύντομα, εύλαβικά θά τρέξῃς στή [γωνία του,

κί' όπως γιά πάντα ζωντανῷ θά τόν [λογά ή ψυχή σου,

θά σμιξῇς Νίκης θούριο μέσῳ στήν [προσεύχῃ σου.

ΜΑΡΙΑ ΙΩ. ΛΟΒΕΡΔΟΥ

Χειρόγραφα και φωτογραφίες δημοσιεύμενα ή μη δέν έπιστρέφονται.

Ζητούν άλληλογραφίαν οί κάτωδι πολεμισταί:

‘Υπαξιωματικός ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΕΜΜ., ΧΙΝ συνοριακόν τομέα 6 Τ.Τ. 790. — ΔΟΓΑΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, λοχίας, 'Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧΙΟΣ, λοχίας, 'Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧΙΟΣ, δεκανεύς, 'Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, δεκανεύς, 'Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΓΑΛΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΤΑΣ ΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤ., ΚΑΡΥΔΗΣ ΑΓΑΠ., ΞΗΝΤΑΒΕΛΟΝΗΣ ΗΛΙΑΣ, Μονάς 3010 Λάρισα. — ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, λοχίας Α' Σ. Πεδ. Πυροβολικού Ο. Δ. Ι Μοίρας Τ.Τ. 825. — ΔΕΡΔΕΝΕΣ ΕΛΕΘΕΡΙΟΣ, στρατιώτης Α' Σ. Πεδ. Πυρ. Ο. Δ. Ι Μοίρας Τ.Τ. 825. — ΜΠΑΖΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, όπλίτης έκ Χαλκίδος, Μονάς 2020 Τ.Τ. 327. — ΓΚΟΥΣΚΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, δεκανεύς, Μονάς 1334 Τ.Τ. 712. — ΛΥΣΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. δεκανεύς, ΦΛΩΡΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Σ. δεκανεύς, ΤΖΟΥΡΟΥΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ δεκανεύς, ΔΙΑΛΟΤΖΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ δεκανεύς, 'Απαντες Μονάς 1334 Τ.Τ. 712. ΝΤΑΓΚΟΝΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ δεκανεύς, ΑΓΟΡΑΣΤΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ δεκανεύς, 'Απαντες: V 'Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΚΑΝΑΚΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΧΙΙ Συνοικός Τομεύς, Λόχος Διοικήσεως Τ.Τ. 901. — ΣΠΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, σμηνίτης, Α. Β. Σέδες. — ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, όπλίτης, Α. Β. Σέδες. — ΣΙΟΥΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ύπαξιωματικός, VI Β. Ζ. Τ. 'Οχυρών 14 Τ.Τ. 415. — ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, δεκανεύς, 44ον Σύνταγμα Πεζικού, 2ος Λόχος, Τ.Τ. 866. — ΦΩΤΙΟΣ Σ. Τ.Τ. 901. — ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΣ, όπλίτης, Μονάς 44)2 Τ.Τ. 490. — ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΕΚΕΡΗΣ σμηνίτης, Μονάς 2020 Τ.Τ. 327.

Κί' όλοι μας όρκιστήκαμε σέ μέρες ένενήντα νά πιάσουμε τούς 'Ιταλούς μαζί και τόν Μπενίτα!

Καλά τῷ κάνει και τῷ αλλάζει άκόμη και τῷ θυμῳ. 'Από Μπενίτο τόν κάνει Μπενίτα. Αυτός πρέπει νά πάθῃ πολλά από μάς. Και θά τά πάθῃ. 'Ο Θεός μαζί σου, παλληκάρι μας. — Γ. ΧΑΙΡΕΤΗΝ. Δέν άναγράφεις στο γράμμα σου τη διεύθυνσί σου. Την περιμένουμε. 'Είμεθα πιστοί στόν όρκο, που δώσαμε στήν Πατρίδα. Και βοδίζομε με ένα σύνθημα: «'Ελευθερία ή θάνατος!». Τό σύνθημα τούτο άκούγεται και στά μετόπισθεν, γενναίε μας πολεμιστή. Παιδιά — κορίτσια κι' άγόρια — γυναίκες, γέροι και γρηούδες, όλοι κι' όλες «'Ελευθερία ή θάνατος» φωνάζουν. Και τῷ άκούει ο Μουσουλινί και τῷ Μουσουλινάκι και τρέμουν. 'Η εύή τη Χριστού πάντα νά σ' άκούωθῃ. — ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΝ, λοχίαν. Τ. 3. 693. Δημοσιεύομεν έδώ τῷ καλοδουλεμένο ποιήμα σου. Μπράβο σας, παιδιά. 'Ετσι πρέπει: νάγεται κέφι και γιά τραγούδι. Λίγον καιρό άκόμη και τελειώνουμε. 'Η θάλασσα... φαίνεται! 'Ο Θεός μαζί σου, γενναίε πολεμιστή μας.

'Αλληλογραφία μετώπου

ΕΜΜ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΝ, ύπαξιωματικόν, ΧΙΝ συνοριακόν τομέα 6 Τ.Τ. 790. Σ' εύχαριστούμε γιά τῷ γράμμα σου. 'Η άγγελία γιά τήν άλληλογραφίαν δημοσιεύεται στήν οικεία στήλη. Τό τέλος είναι κοντά. 'Η τελική νίκη μέρα με την ημέρα μάς πλησιάζει περισσότερο. Με την εύχή της Παναγίας πάντα μαζί σου. — ΜΟΣΧΟΝ ΑΘΑΝ., ύπαξιωματικόν, Α' Σύνταγμα Π. Πυροβολικού III Μοίρα 7η Πυρ)χία, Τ.Τ. 825. 'Ενδιαφέρουσα ή παρατήρησίς σου. Πάντως θά τῷ άφυσήμεν όπως έχει. Αί φωτογραφία μάς έρχονται με τίτλους. Σ' εύχαριστούμε γιά τῷ ενδιαφέρον. Ναί, με χρυσά γράμματα θά γραφούν στή νεότερα ιστορία της Πατρίδος μας τά ήρωικά κατορθώματα τῷ στρατῷ μας, τῷ σιλόυ μας και της άεροπορίας μας κατά τῶν 'Ελληνοϊταλικῶν πολέμων. 'Ο Θεός μαζί σου. — ΔΙΑΜΑΝΤΗΝ ΔΟΓΑΝΗΝ, λοχίαν, Τ.Τ. 866. 'Ωραιότατο τῷ γράμμα σου προς τούς Φαλαγγίτας και Φαλαγγισσας. Δημοσιεύομεν έδώ μικρή περικοπή: «Στις στήλες των έφημερίδων βλέπουμε τις τόσο μεγάλες ύπηρεσίες, που προσφέρете στήν προσφιλή μας Πατρίδα. «'Η ένεργητικότητα σας ή άκούραστος μάς τονώνει, μάς δυναμώνει και μάς προσφέρει τῷ αθάνατο κρασί της λημονιάς όλων των φθαρτῶν, άνεξάντητες μάς σέ έπιθετα ύψηλότερα και ευγενέστερα, στά όποια επικρατεῖ τῷ πνεύμα των αθάνατων προγόνων μας και από τά όποια ξεκινώντας γεμίζοι με όρηι και θάρρος άντιζόμεν τῷ μεγάλῳ 'Εκείνῳ και λαμ-πρόν 'Ιδέα, τήν Πατρίδα, στο βωμό της όποιας προσφέρουμε ό,τι πολυτίμητο έχουμε. Σκέπη σου ή Μεγαλόχαρη. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΒΟΥΔΟΥΡΗΝ, λοχίαν, Τ.Τ. 825. 'Οχι, άπλά έ νδ ο ε ο ς, αλλά έ νδ ο ε ό τ α τ ο ς είναι ο έλληνικός στρατός. Τῷ άπέδειξε τῷ αποδεικνύει και θά τῷ άποδείξῃ και πάλιν εις τῷ μέλλον... έάν τῷ ζητηθῇ, πράγμα που δέν τῷ πιστεύομεν. 'Ο Θεός μαζί σου, σέ προστάτει. — ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗΝ ΕΥΤΥΧΙΟΝ, λοχίαν, V 'Απόσπασμα 'Επιμελητείας, Τ.Τ. 866. Τά χιονισμένα βουνά

της 'Αλδανίας θά σάς είναι ή ώραιότερα άνάμνησις της ζωής σας. 'Εκεί γράφετε τις λαμ-πρότερες σελίδες της 'Εθνικής μας 'Ιστορίας. 'Ο Θεός μαζί σου. — ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΓΚΟΥΣΚΟΝ, δεκανέα, Μονάς 1334, Τ.Τ. 712. Ναί, λαμπρή πολεμιστή — ή Νίκη είναι δική μας. 'Η Παναγία, που πρώτη πληγώθηκε μαζί με τήν «'Ελλά» μας, όδηγεί τῷ χέρι σας. Καυ-μιά σας σάφαι, όστε όδίδα, όστε βράμβα δέν άστοχεί. 'Ο ύπουλος έχθρος πληρώνει τώρα τῷ άνόμημα του. Και ποῦσαι άκούη!... 'Ο Θεός μαζί σου. — ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΤΑΚΗΝ, όπλίτην, 5ον Νοσηλευτικόν Τμήμα, Μ. 1267, Τ.Τ. 866. Γειά σου και χαρά σου, λεβέντη μας. Ναί, ο 'Αρχηγός μάς φώναξε: κριχθήτε με λύσσα, με φανατισμό, με τρέλλα στόν ά-γώνον. Τόν άκούσαμε! Και νά τῷ άποτέλεσμα. Πάει ο Πράσκα, ο Μπαντόλιο, ο Σοντού. Κί' όπου-όπου κι' ο Καμπαλέρο. 'Οσο γιά τῷ Μουσαλινί... 'Εί όστε ψύλλος στόν κόρφο του. Θά τόν βαράμε και θά τῷ τραγουδούμε:

Θυμήσου Ντοῦσε τῷ βροδιά και τῷ νυχτιά θυμήσου, που μάς έμπνέουσες κί' έλεγες: ή 'Ελλάδα είναι δική σου.

‘Ο 'Αι Μηνάς νά σέ προστάτει. — ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΚΟΛΩΝΙΑΝ, λοχίαν μηχανικού Β' λόχον διαβιβάζεων, Τ.Τ. 152. Μπράβο σου, λεβεντινέ! Με τῷ τραγούδι και τῷ γέλιο πρέ-πει ν' άντιπυρξώμε τόν έχθρό. Ξέρεις τί πάει νά πῇ: ο άλλος νά σέ πολεμά κι' έσύ νά τόν παίρνεις στο ψιλό; Νά μερικους στίχους από τῷ σατυρικό ποιήμα σου:

Κί' όλοι μας όρκιστήκαμε σέ μέρες ένενήντα νά πιάσουμε τούς 'Ιταλούς μαζί και τόν Μπενίτα!

Καλά τῷ κάνει και τῷ αλλάζει άκόμη και τῷ θυμῳ. 'Από Μπενίτο τόν κάνει Μπενίτα. Αυτός πρέπει νά πάθῃ πολλά από μάς. Και θά τά πάθῃ. 'Ο Θεός μαζί σου, παλληκάρι μας. — Γ. ΧΑΙΡΕΤΗΝ. Δέν άναγράφεις στο γράμμα σου τη διεύθυνσί σου. Την περιμένουμε. 'Είμεθα πιστοί στόν όρκο, που δώσαμε στήν Πατρίδα. Και βοδίζομε με ένα σύνθημα: «'Ελευθερία ή θάνατος!». Τό σύνθημα τούτο άκούγεται και στά μετόπισθεν, γενναίε μας πολεμιστή. Παιδιά — κορίτσια κι' άγόρια — γυναίκες, γέροι και γρηούδες, όλοι κι' όλες «'Ελευθερία ή θάνατος» φωνάζουν. Και τῷ άκούει ο Μουσουλινί και τῷ Μουσουλινάκι και τρέμουν. 'Η εύή τη Χριστού πάντα νά σ' άκούωθῃ. — ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΝ, λοχίαν. Τ. 3. 693. Δημοσιεύομεν έδώ τῷ καλοδουλεμένο ποιήμα σου. Μπράβο σας, παιδιά. 'Ετσι πρέπει: νάγεται κέφι και γιά τραγούδι. Λίγον καιρό άκόμη και τελειώνουμε. 'Η θάλασσα... φαίνεται! 'Ο Θεός μαζί σου, γενναίε πολεμιστή μας.

ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΜΑΣ

'Η Δόξα τά αιματόδρεχτα τά χόματα όργάνει Με τῷ χαμό τῷ αλσκιές π' άνοίγει τῷ κανόνι. Μά όταν θά πάμῃ νά βροντά τῷ μαῦρο άστροπελέκι Κί' ή Δόξα θά νά κουραστή στεράνια νά σου πλέκῃ θά ξεφύτρωσῃ μιὰ αὐγή στο ματωμένο χῶμα 'Η έλευθερία των λαῶν γιά μιὰ φορά άκόμα.

16-141 Τ.Τ. 693.

Λοχίας Πασχαλίδης 'Ιωάννης ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Μονάς 546)8, Τ.Τ. 481. 'Αί τί μεγάλη τιμή, που τήν ζηλεύουν και θά τη ζηλεύουν όλοι οί 'Ελλη-νες σ'ούς αιώνες. Μπορείς νά λές: Πῆρα μέρος στόν πόλεμο τῷ 401 Κί' έσύ πρέπει νά είσαι άκόμη πιό ύπερήφανος, που έχυες και τῷ αἵμα σου. Τῷ γράμμα σου προς τά παιδιά της Ε.Ο.Ν. 'Αχλαδίτης 'Ηλείας δέν μπορούμε νά τῷ δημοσιεύουμε λόγω έλλείψεως χώρου. 'Η «Νεολαία σου εύχεται από τά βάθη της καρδιάς της ταχεία τήν άνάφωσί σου. Κί' ο Θεός πάντα μαζί σου. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΣΠΑΝΟΝ, σμηνίτην, Α. Β. Σέδες. Μας γράφεις: «Σας στέλνω αυτό τῷ γράμμα νά εύχαρι-στήσῃ τήν 'Εθνικήν 'Οργάνωσιν Νεολαίας — από τῶν 'Αρχηγῶν τῶν στοργικῶν μας πατέρα και σοφῶν όδηγῶ μας ως τῷ πιό μικρῷ Σκα-πανάκι — γιά τῷ στοργικῷ ένδιαφέρον που δει-χνει σέ μάς που πολεμούμε τόν άτιμό επιδρο-μέα και στίς οικογενείες μας, που άφυσάμε πίσω». Δέν μπορεί νά βάλλῃ ο νους σου τί κά-νουν γιά σάς και τις οικογενείες σας τά παι-διά της Ε.Ο.Ν. Λεπτό δέν στέκουν. Νύχτα-μέρα δουλεύουν γιά σάς, γιά τάς νέας πολεμι-σταί, που έστε ή Πατρίδα ή 'Ιδία. — ΘΑ-ΝΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΝ, στρατιώτην, Α' Σύνταγμα Πεζικού, V λόχος, Τ.Τ. 490. Μας

γράφεις: «Σήμερα πήραμε τά δάματα της Ε.Ο.Ν. και τήν εύχαριστούμε με όλη μας τήν καρδιά. 'Η όραία αυτή χειρονομία των παι-διῶν της Ε.Ο.Ν. μάς συγκίνησε βαθύτατα. Νά ξέρουν τά καλά παιδιά της Ε.Ο.Ν. πῶς οί κόποι και οί μόθοι τους κι' ο 'Ισρώτας, που γύνουν δουλεύοντας γιά μάς δέν πᾶνε χαμέ-να. Μά όστε κι' έμεις θά τῷ λησμονήσουμε πο-τέ. Βαθεία θά είναι ή εύγνωμοσύνη μας και παντοτινή». 'ΕΤΙ είναι αυτά που κάναμε έμεις στα μετόπισθεν, μπροστά σ' εκείνα που σεις — γενναίοι πολεμισταί — κάνατε στο μέτω-πο!.. 'Ετσι σοῦ άπαντούν τά Φαλαγγιτάκια και τά Σκαπανάκια, έστω κι' άν χύνουν κι' αὐ-τά και τῷ αἵμα τους άκόμη γιά νά συνδράμουν τήν Πατρίδα στο μεγάλο της άγώνα. 'Η Πα-ναγία νά σέ προστάτει. — ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΣΤΑ-ΝΙΤΣΑΝ, όπλίτην, Τ.Τ. 732. Σ' εύχαριστοῦ-με γιά τις εύχές σου. Τῷ ξεφύλλον καλύπτε-ται από εικόνες πολεμικῶν περιεχομένων. 'Η Παναγία νά σέ προστάτει. — Γ. ΤΣΟΚΑΝ, 1ον Σύνταγμα Πεζικού, Τ.Τ. 490. 'Η «Νεο-λαία» θά σοῦ στέλλεται στή νέα διεύθυνσί σου. 'Ενθουσιάζεις τῷ γράμμα σου. Σκοπῶν δσα γράφεις γιά τόν Μεγάλον μας 'Αρχηγόν, τόν άειμνήστου 'Ιωάννην Μεταξάν. 'Ο Θεός τόν έτάξε Κυβερνήτην της 'Ελλάδος τήν στιγμή που έπρεπε. 'Ο 'Αγιός Δημήτριος πάντα μαζί σου. — Κ. ΚΑΛΟΒΡΕΝΤΗΝ, στρατιώτην, Μονάς 179, Τ.Τ. 724. 'Ελήφθῃ τῷ γράμμα σου. Τά εἶδη θά σοῦ άποσταλῶν. Καθώς και στόν άδελφόν σου. 'Ο Θεός μαζί σου. — Γ. Δ. ΜΠΙΤΣΕΝΗ, Τ.Τ. 395. 'Οραία τά πολεμικά κάλαντα που μάς έστειλες. 'Ερσθαν άνωις άρ-γά κι' έτσι έχασαν τήν επικαιρότητά των. 'Η Παναγία μαζί σου. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΛΕΥΘΕ-ΡΙΟΥ, στρατιώτην, Χ όμάς άναγνωρίσεως, Τ.Τ. 935. Πολύ καλά τά... ψάλλεις στο ποιήμα σου. Νά μερικῷ στίχῳ:

Οί δόσιμοιροι δέν τῷλπιζαν τήν Κορυτσά νά χάσουν και τῷ Κλεισιούρας τά βουνά σπεύδουν νά διχωράσουν, τῷ γόητρον τῷ Φασιστοῦ κεί πάντα νά στηλώσουν.

Μάταιος όμως ο κόπος τούτῳ! 'Ο Φασισμός δέν είναι πιά δυνατόν νά στηλώθῃ. 'Ο Τσοδιάς κι' ο Φαντάρος τῷ εσθτιλῶσαν τά θηελία. 'Η εύ-χή της Παναγίας μαζί σου. — ΑΓΓΕΛΙΟΝ ΙΩ-ΑΝΝΟΥ, στρατιώτην, Μονάς 44)2, Τ.Τ. 490. Τί κρίμα νά λάβαμε τόσο άργά τῷ 'Χριστου-γεννιάτικῳ γράμμα σου. Πᾶς νά δημοσιεύθῃ τώρα που έχουμε Φεβρουάριο; Περιμένουμε νά μάς στείλῃς και άλλο φέτος χρόνον, γιά νά είναι πάντα έπίκαιρο και νά μπορέσουμε νά τῷ δημοσιεύσουμε. 'Ο Θεός μαζί σου. — ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΙΤΣΙΔΗΝ, πυροβολικόν, VI Β όμάς Πυ-ροβολικού, Τ.Τ. 693. Εύγε σου! γενναίε πο-λεμιστή. Στό γράμμα σου φανερώνεται όλη ή λεβεντιά σου, ή παλληκαριά σου, ή υπεραλφω-χία σου. Με παιδία σάν έσας, ή 'Ελλάς δέν έχει νά φοβηθῇ κανέναν άπολύτως. 'Οχι «ένά δέμας που έλάβατε... μά χρυσούς πρέπει νά σάς κάμωμε. Και θά σάς κά

Ἡ Νεοαία

